

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 11 juni 1942 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner angående vissa avlönings- m. fl. anslag under riksstatens fjärde huvudtitel för budgetåret 1942/43 och angående de värnpliktigas avlöning m. m. jämte i dessa ämnen väckta motioner.

I propositionen nr 266, angående vissa avlönings- m. fl. anslag under riksstatens fjärde huvudtitel för budgetåret 1942/43, har departementschefen inledningsvis erinrat om att vissa av fjärde huvudtitelns anslag i statsverkspropositionen upptagits med allenast beräknade belopp i avbidan på resultaten av dels 1941 års försvarsutrednings undersökning rörande försvarsväsendets utbyggande under den närmaste femårsperioden, dels ock 1941 års militära förvaltningsutrednings överväganden rörande organisationen av försvarsväsendets förvaltningsverksamhet. I anslutning härtill har departementschefen framhållit, att sedan 1941 års försvarsutredning den 12 januari 1942 överlämnat sitt betänkande med förslag till plan för organisationsarbetet inom försvarsväsendet under budgetåren 1942/43—1946/47 och Kungl. Maj:t den 27 mars 1942 förelagt riksdagen proposition (nr 210) angående den fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter, förutsättningar erhållits för ett framläggande av definitiva anslagsäskanden beträffande flertalet i statsverkspropositionen beräknade anslag. Vidare har departementschefen anmält, att 1941 års militära förvaltningsutredning den 28 mars 1942 avgivit betänkande med förslag rörande den centrala förvaltningsverksamheten inom försvarsväsendet, men att det icke syntes möjligt att förrän tidigast i början av år 1943 underställa riksdagen på utredningen grundat förslag i ämnet. De personalberäkningar, som av departementschefen framlades i den förevarande propositionen, vore på grund därav — utom i ett par specialfall — uppgjorda utan hänsynstagande till förvaltningsutredningens i olika avseenden framlagda förslag.

I propositionen nr 297, angående de värnpliktigas avlöning m. m., har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, med godkännande i huvudsak av i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 maj 1942 angivna grunder för bestämmande av penningbidrag till de värnpliktiga samt för premier till värnpliktiga befälselever m. fl., för budgetåret 1942/43 anvisa i propositionen äskade belopp till de värnpliktigas avlöning.

Bihang till riksdagens protokoll 1942. 11 saml. 3 avd. Nr 4.

Utskottet övergår härefter till att punktvis behandla de särskilda i förenämnda propositioner framlagda förslagen.

1:o) Vissa för försvarsgrenarna gemensamma avlöningsfrågor m. m.

I propositionen nr 266 har departementschefen (punkt 1, sid. 3—9 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 maj 1942) till behandling upptagit vissa för försvarsgrenarna gemensamma avlöningsfrågor m. m.

Departementschefen har till en början anfört, att han vid beräkandet av de tre försvarsgrenarnas allmänna avlöningsanslag för budgetåret 1942/43 tillämpat samma system som vid beräkningen av dessa anslag för innevarande budgetår, nämligen med ledning av särskilda försvarsgrensvis uppställda personalförteckningar för huvuddelen av den inom försvarsväsendet verksamma personalen.

Vid beräkandet av personalbehovet under budgetåret 1942/43 har departementschefen utgått från det organisationsförslag, som i propositionen nr 210 angående den fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter förelagts riksdagen. I anslutning härtill har departementschefen erinrat om att han i nämnda proposition framhållit svårigheten att taga slutlig ställning till antalet beställningar och befattningar i olika lönegrader under budgetåret 1942/43, och att han därför i försvarspropositionen förordat ett av 1942 års försvarsberedning framlagt förslag av innebörd, att de personalstater för nämnda budgetår, som komme att föreläggas riksdagen, borde betraktas såsom »högststater», i fråga om vilka borde gälla, att Kungl. Maj:t skulle äga befogenhet besluta såväl om de nya beställningarna skulle tillsättas som när detta borde ske. Departementschefen hade vid förordandet av detta förslag förutsatt, att Kungl. Maj:ts prövningsrätt skulle i fråga om den icke-ordinarie personalen omfatta jämväl löne- och arvodesställningen för nya tjänster.

Departementschefen har vidare framhållit, att åtskilliga av de tjänster, som upptagits i de i det följande omnämnda förslagen till personalförteckningar, icke torde komma att tillsättas redan från och med ingången av budgetåret 1942/43, i det att vissa i försvarspropositionen föreslagna organisationsförändringar och kaderökningar syntes kunna genomföras först senare under nämnda budgetår. Då det alltså icke vore möjligt att redan nu angiva tidpunkten för de olika tjänsternas tillsättande, hade det syntts lämpligt att i personalförteckningarna uppföra samtliga de tjänster, som förväntades komma att erfordras för den nya organisationen under någon del av budgetåret 1942/43, och att riksdagens medgivande utverkades för Kungl. Maj:t att i anslutning till personalförteckningarnas fastställande eller annorledes meddela de särskilda föreskrifter, som för övergången till den nya organisationen kunde finnas erforderliga. I den mån i samband med den

nya organisationens genomförande redan befintliga tjänster under någon del av budgetåret komme att vara hänfödda till den äldre organisationen, borde de för innevarande budgetår fastställda personalförteckningarna i tillämpliga delar av Kungl. Maj:t förklaras äga fortsatt giltighet.

I förevarande sammanhang har departementschefen till behandling upptagit vissa spörsmål, som sammanhånga med den i försvarspropositionen förordade övergången till *nytt arvodessystem för pensionerad personal i arvodesbefattning*.

Efter att hava lämnat en redogörelse för innebörden av det nya, i försvarspropositionen föreslagna arvodessystemet har departementschefen framlagt ett förslag, som i huvudsak förutsättes skola vara för Kungl. Maj:t bindande, rörande sättet för det nya arvodessystemets genomförande. I samband härmed har departementschefen framhållit, bland annat, att innehavare av arvodesbefattning, som under tjänstgöring är skyldig att bära uniform, möjligen kunde böra medgivas rätt till årligt ekiperingsbidrag, men att frågan härom syntes böra bli föremål för närmare övervägande, innan slutlig ställning toges till densamma.

I samband med övergången till det nya arvodessystemet har departementschefen funnit lämpligt, att sådan ändring vidtoges i det nu gällande krigsavlöningsreglementets 5 § angående beräkning av månadslön, att dylik lön till pensionerad officer respektive underofficer, som bestrider arvodesbefattning, alltid kommer att utgå efter den löneklass, enligt vilken arvodet till honom utgår i fredstid. Därest riksdagen icke hade något att erinra mot den av departementschefen sålunda förordade ändringen i krigsavlöningsreglementet, borde det ankomma på Kungl. Maj:t att förordna om ändringen i fråga och om tidpunkten för dess ikraftträdande.

I fråga om beräkningen av kostnaderna för pensionerad personal i arvodesbefattningar har departementschefen anført, bland annat, följande:

I de avlöningsstater, som av mig i det följande framläggas för godkännande, beräknas de anslagsposter, vilka skola tagas i anspråk för bestridande av kostnaderna för pensionerad personal i arvodesbefattningar, med utgångspunkt från nettolönerna i vederbörliga löneklasser och med hänsyn till vederbörande tillkommande rörligt tillägg. Anslagsposterna i fråga upptagas med förslagsvis beräknade belopp. Kostnaderna för kristillägg och övergångsvis utgående barntillägg böra däremot för dessa arvodesinnehavare liksom för beställningshavare i allmänhet vid försvarsväsendet bestridas från fjärde huvudtiteln anslag till kristillägg respektive barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst. Samtliga de pensionsförmåner, vilka innehavare av arvodesbefattningar hava att avstå och som till följd därav från tolfte huvudtiteln såsom inkomster skola tillföras fjärde huvudtiteln, upptagas i det följande såsom uppbördsmedel å vederbörliga avlöningsstater. Dessa uppbördsmedel, vilka sålunda komma att utgöras av tjänstepensionsbelopp samt därå belöpande rörligt tillägg (dyrtidstillägg å äldre pensioner) och kristillägg ävensom barntillägg, betecknas i avlöningsstaterna »pensionsmedel»; av praktiska skäl ha jämväl å pensionerna utgående kris-

tillägg och barntillägg tillgodoförts avlöningsanslagen i stället för att beräknas såsom uppbördsmedel under fjärde huvudtitelns anslag till kristillägg och barntillägg. — — — — —

I förevarande sammanhang må framhållas, att enligt nu gällande bestämmelser vissa innehavare av arvodesbefattningar jämte ett i vederbörlig personalförteckning upptaget arvodesbelopp åtnjuta vissa förmåner in natura — i regel fri bostad — därvid det kontanta arvudet i motsvarande mån minskats. I de förslag till personalförteckningar, som i det följande förordas, hava emellertid utgående arvoden beräknats efter samma regler för samtliga arvodesbefattningar utan avdrag för eventuella naturaförmåner. Jag har nämligen förutsatt, att sådana innehavare av arvodesbefattningar, vilka åtnjuta tjänstebostad eller (och) annan naturaförmån, skola efter sedvanliga beräkningsgrunder gälda ersättning härför efter övergången till det nya arvodessystemet.

Därest riksdagen icke har något att erinra mot införandet av ett nytt arvodessystem för pensionerad personal i arvodesbefattningar enligt i huvudsak de riktlinjer, som av mig i det föregående angivits, torde Kungl. Maj:t i sinom tid böra meddela föreskrifter rörande sättet för överföringen från anslag under tolfte huvudtiteln till fjärde huvudtitelns avlöningsanslag av de pensionsbelopp m. m., som hänföra sig till innehavare av arvodesbefattning.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft en inom riksdagens andra kammare av herrar *C. Lindberg* i Stockholm, *S. Cruse* och *B. von Friesen* i anledning av försvarspropositionen väckt motion (II: 333), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att pensionerad personal i arvodesbefattning skall äga uppbära årligt ekiperingsbidrag till belopp och på villkor, som enligt 51 § militära avlöningsreglementet gälla för officer och underofficer på aktiv stat vid försvarsväsendet.

Beträffande de skäl, som anförts för det motionsvis gjorda yrkandet, får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet. Utskottet har icke funnit skäl till erinran mot departementschefens förslag, att i personalförteckningarna uppföras samtliga de tjänster som förväntas komma att erfordras under någon del av budgetåret 1942/43 och att Kungl. Maj:t i anslutning till personalförteckningarnas fastställande eller annorledes meddelar de särskilda föreskrifter, som för övergången till den nya organisationen kunna befinnas erforderliga. I anslutning till sitt i utlåtandet nr 2 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående den fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter gjorda uttalande rörande beräkningen av antalet högre beställningshavare vill utskottet dock i fråga om tillämpningen av de för nästa budgetår avsedda personalstaterna, vilka skola betraktas såsom »högststater», framhålla, att nya beställningar icke böra tillsättas med innehavare i andra fall, än då behovet därav är klart ådagalagt. Därest ny beställning beräknats i personalförteckning för nästa budgetår för befattning, vilken för närvarande

uppehållas av annan än aktiv beställningshavare och så utan olägenhet finnes kunna ske jämväl tills vidare, bör enligt utskottets mening den nya beställningen icke tillsättas, förrän ytterligare erfarenhet vunnits rörande behovet av aktiv beställningshavare å befattningen i fråga.

Vad angår övergången till det nya arvodessystemet för personal i arvodesbefattning finner utskottet icke anledning till erinran mot att denna övergång ordnas i huvudsak enligt de grunder som av departementschefen angivits. Utskottet finner ej heller skäl till erinran mot föreslagen ändring i krigsavlöningsreglementet, i vad avser stadgande om beräkande av månadslön enligt nämnda reglemente till innehavare av arvodesbefattning.

Vidkommande det motionsvis väckta förslaget, att pensionerad personal i arvodesbefattning måtte göras berättigad till årligt ekiperingsbidrag i likhet med officer och underofficer på aktiv stat, finner utskottet visserligen vissa skäl tala för att nu ifrågavarande personal, i den mån den är skyldig att under tjänstgöring bära uniform, erhåller årligt ekiperingsbidrag, men dylikt bidrag synes dock icke böra utgå med samma belopp som för officerare och underofficerare på aktiv stat. Då departementschefen uttalat, att frågan bör bli föremål för närmare övervägande, och enär ifrågavarande personal för närvarande, då krigsavlöningsreglementet tillämpas, äger uppbära krigsutrustningsbidrag i likhet med personal på aktiv stat m. fl., finner utskottet icke anledning föreslå riksdagen att vidtaga någon åtgärd i anledning av den väckta motionen.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att motionen II: 333 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

2:o) Bestridande av vissa anskaffningskostnader.

I propositionen nr 266 (punkt 2, sid. 9—13) har departementschefen anmält, att i en inom finansdepartementet upprättad promemoria till behandling upptagits frågan om bestridande av engångskostnaderna för av försvarsorganisationens uppbyggande föranledd materielanskaffning under de i femårsperioden 1942/47 ingående budgetåren. I promemorian, för vars innehåll en redogörelse intagits i propositionen, föreslås på anförda skäl en anordning, vilken dels möjliggör en avjämnning av kostnadsfördelningen över hela uppsättningsperioden, dels är ägnad att avsevärt förenkla anslagsberäkningarna.

Efter att hava lämnat en redogörelse för innehållet i riksräkenskapsverkets över promemorian den 23 april 1942 avgivna utlåtande, vari ämbets-

verket i huvudsak tillstyrkt det framlagda förslaget, har departementschefen för egen del i ärendet anfört följande.

För egen del vill jag erinra om att jag i försvarspropositionen i likhet med 1942 års försvarsberedning utgått från att en förskjutning av de av den nya försvarsplanens genomförande föranledda engångsutgifterna till femårsperiodens första del skall komma till stånd i syfte att möjliggöra ett snabbt genomförande av nämnda plan. De numera föreliggande kostnadsberäkningarna utvisa, att en dylik anordning vid tillämpning av hittills gällande anslagsprinciper icke låter sig förlika med önskemålet att under femårsperioden hålla fjärde huvudtitelns utgiftssumma vid ett belopp, som ungefärligen svarar mot de i försvarspropositionen beräknade genomsnittskostnaderna per budgetår under uppsättningsperioden. Härtill kommer att beräkningarna för de i femårsperioden ingående budgetåren av anskaffningsanslagens storlek äro i alltför hög grad beroende av vissa svårbedömbara faktorer — exempelvis möjligheten att anskaffa erforderlig råmateriel och industriens leveranskapacitet — för att en säker uppskattning av de på de olika budgetåren fallande kostnaderna skall vara möjlig. Med hänsyn härtill synas starka skäl tala för den i finansdepartementets promemoria förordade anordningen, vilken dels möjliggör en avjämning av kostnadsfördelningen över uppsättningsperioden, dels är ägnad att avsevärt förenkla anslagsberäkningarna. Å andra sidan är det uppenbart, att en anordning av detta slag endast kan tillämpas i ett fall som det nu föreliggande, då det gäller att över en bestämd tidsperiod balansera engångsutgifter av osedvanlig storleksordning, avsedda att till beloppet fixeras genom av statsmakterna fattade beslut. Från denna förutsättning finner jag mig böra i likhet med riksräkenskapsverket biträda det i promemorian framförda förslaget och har i huvudsak intet att erinra mot riksräkenskapsverkets förslag till anordningens utformande i anslagstekniskt hänseende.

I det följande kommer jag därför att hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att fastställa de belopp, till vilka ifrågavarande materielanskaffning högst må uppgå, samt att till bestridande av kostnaderna här för anvisa reservationsanslag, vilka i princip böra bestämmas till en femtedel av nämnda belopp, med rätt för Kungl. Maj:t att medgiva anslagens överskridande inom ramen för de av riksdagen fastställda kostnadsbeloppen. Härvid förutsätter jag, dels att materielbeställningarna skola kunna i sin helhet utläggas sedan riksdagen fattat sitt beslut, dels att anslagen jämkas till belopp över- eller understigande nämnda genomsnittssiffra om så befinnes önskvärt för att ernå en jämn fördelning över femårsperioden av de sammanlagda försvarskostnaderna. De överskridanden eller besparingar, som uppkomma på anslagen och som sålunda måste komma att motväga varandra under femårsperiodens lopp, böra på av riksräkenskapsverket angivet sätt regleras över särskilt konto under budgetutjämningsfonden.

Den anordning, som av mig förordas, bör icke komma till användning i andra fall än då fråga är om mer avsevärda anskaffningskostnader, som kunna antagas komma att ojämnt fördela sig över femårsperioden. I det följande föreslår jag därför, att anordningen tillämpas endast beträffande följande anslag, nämligen till anskaffning av tyg- och intendenturmateriel för armén, till fartygsbyggnader för flottan, till förstärkning av kustartilleriförsvaret, till anskaffning av flygmateriel samt till engångsanskaffning av ammunition för armén och flygvapnet.

Anmärkas må, att vid beräkningen i det följande av de belopp, vartill materielanskaffningen under femårsperioden högst må uppgå, de i försvarspropositionen angivna kostnaderna lagts till grund. Då dessa kostnader äro beräknade på grundval av prisläget den 1 juli 1941, kan det förutses, att en omräkning framdeles med hänsynstagande till efter nämnda tidpunkt inträffande prisförskjutningar blir erforderlig. Av praktiska skäl bör denna omräkning ske först vid en tidpunkt, då det sammanlagt erforderliga beloppet säkert kan bestämmas, d. v. s. som regel först då slutlikviden för materielleveranserna bestämts. I vad mån härigenom de kostnadsbelopp, som i det följande underställas riksdagen för godkännande, kunna behöva revideras kan självfallet icke nu angivas. Emellertid böra vid materielanskaffningens genomförande beräkningarna rörande dess omfattning grunda sig på det prisläge, som enligt vad nyss sagts tagits till utgångspunkt vid totalkostnadernas bestämmande.

Även bör påpekas, att sistnämnda kostnader avse endast de av försvarsplanens genomförande föranledda utgifterna. Den ytterligare medelsanvisning, som kan behöva ske för genomförande av redan beslutad materielanskaffning, faller sålunda utanför nämnda belopp och bör finansieras genom anvisande av särskilda medel under respektive anslag. Till frågan om beräkningen av härför erforderliga belopp återkommer jag under de särskilda anslagspunkterna i det följande.

Det framlagda förslaget rörande sättet för fördelning på olika år av vissa *Utskottet.* anskaffningskostnader, som uppkomma i samband med genomförandet av den nya organisationen av försvarsväsendet, öppnar budgettekniska möjligheter för en anslagsberäkning under fjärde huvudtiteln, som kan bilda underlag för en bestämning av skattetrycket i direkt anslutning till den för organisationsperioden genomsnittliga kostnadsramen, oberoende av utbetalningarnas tidsfördelning. Då det är en angelägenhet av stor vikt, att skattetrycket icke drives upp under de första åren av femårsperioden, under vilka materielanskaffningen i största möjliga utsträckning skall ske, finner utskottet starka skäl tala för den förordade anordningen. Utskottet kommer alltså beträffande de materielanslag, som avses skola beröras av anordningen i fråga, att hemställa om att riksdagen må dels fastställa de belopp, till vilka ifrågavarande materielanskaffningar högst må uppgå, dels ock för nästa budgetår anvisa vissa reservationsanslag, som i stort sett utgöra en femtedel av nämnda belopp, med rätt för Kungl. Maj:t att medgiva anslagens överskridande inom ramen för de kostnadsbelopp, som fastställas av riksdagen.

3:o) Försvarsdepartementet: Avlöningar.

I årets statsverksproposition (punkten 1) hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

dels ur personalförteckningen för försvarsdepartementet utsluta en förste kanslisekreterare å övergångsstat i lönegraden A 26 ävensom den vid förteckningen fogade anmärkningen,

dels höja den i avlöningsstaten för försvarsdepartementet uppförda anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal med 17 500 kronor till 65 500 kronor och den i samma avlöningsstat uppförda anslagsposten till rörligt tillägg med 2 500 kronor till 43 720 kronor ävensom avlöningsstatens slutsumma till 420 000 kronor,

dels ock till Försvarsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 420 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 266 (punkt 3, sid. 14—17) — med ändring av förenämnda förslag — föreslagit riksdagen att

dels fastställa av departementschefen förordad personalförteckning för försvarsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43,

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för försvarsdepartementet, vilka vore påkallade vid en omorganisation av kommandoexpeditionerna i enlighet med vad departementschefen angivit,

dels ock till Försvarsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 458 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 400 000 kronor.

Den i statsverkspropositionen föreslagna höjningen av avlöningsstatens slutsumma föranleddes av dels erfarenheter rörande belastningen å anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal, dels ock uppkommet behov att anställa ytterligare ett extra ordinarie kontorsbiträde. Den förordade ändringen i personalförteckningen hänförde sig till det förhållandet, att innehavaren av en på övergångsstat uppförd befattning för förste kanslisekreterare avgått från befattningen och att i samband därmed en ditintills vakanthållen befattning som förste kanslisekreterare å ordinarie stat erhållit innehavare.

I propositionen nr 266 har departementschefen framhållit, att det omfattande arbete, som försvarsplanens genomförande medförde, nödvändiggjorde en förstärkning av antalet befattningshavare inom försvarsdepartementet, och att den personal, som sålunda måste anställas, lämpligen syntes böra beredas icke-ordinarie anställning, varför anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal föresloges höjd med 25 000 kronor.

Beträffande det i försvarspropositionen framlagda förslaget om sammanslagning av de nuvarande tre kommandoexpeditionerna till en för de tre försvarsgrenarna gemensam expedition har departementschefen framhållit, att det icke nu vore möjligt att bedöma, när ifrågavarande omorganisation kunde genomföras, varför samma personal som under innevarande budgetår

borde beräknas för kommandoexpeditionerna även för budgetåret 1942/43. Skulle emellertid möjlighet uppkomma att under budgetåret 1942/43 helt eller delvis genomföra den föreslagna sammanslagningen av kommandoexpeditionerna, borde Kungl. Maj:t äga att utan hinder av personalförteckningen genomföra en sådan omorganisation, innebärande utbyte av de båda befattningarna såsom chefer för lantförsvarets och sjöförsvarets kommandoexpeditioner mot en befattning såsom chef för en för de tre försvarsgrenarna gemensam kommandoexpedition i lönegraden Ob 3 eller Ob 2. Även om omorganisationen av kommandoexpeditionerna icke kunde komma till stånd under nästa budgetår, borde i den nuvarande organisationen från och med nämnda budgetår vidtagas den ändringen, att för cheferna för lantförsvarets och sjöförsvarets kommandoexpeditioner uppfördes beställningar å försvarsdepartementets stat i lönegraden Ob 2 i stället för lönegraden C 8.

Vissa ändringar i avlöningsstaten äro vidare erforderliga på grund av genomförandet av det nya arvodessystemet för pensionerad personal, varför anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t av departementschefen föreslagits höjd från 51 780 kronor till 143 500 kronor, i vilket senare belopp jämväl ingår arvode å 1 500 kronor till chefen för flygvapnets kommandoexpedition. Anslagsposten i fråga anses böra uppföras med förslagsvis beräknat belopp. I samband härmed föreslås, att såsom uppbördsmedel skall beräknas ett belopp i avlöningsstaten av 100 000 kronor samt att anslagsposten till rörligt tillägg höjes från det i statsverkspropositionen beräknade beloppet, 43 720 kronor, till 65 000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag eller mot vad departementschefen i samband därmed anfört, får hemställa, Utskottet.

att riksdagen må

a) fastställa följande personalförteckning för försvarsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning	Tjänstemän å ordinarie stat.	
Kansliavdelningen.		
1 statssekreterare		C 10
1 expeditionschef		C 8
1 byråchef		C 5
4 kansliråd		A 30
3 förste kanslisekreterare		A 26
4 andre kanslisekreterare		A 21
1 registrator		A 15
1 kansliskrivare		A 11

Befattning	Lönegrad
2 kanslibiträden	A 7
1 förste expeditionsvakt	A 7
2 expeditionsvakter	A 5
3 kontorsbiträden	A 4

Kommandoexpeditionerna.

1 chef för lantförsvarets kommandoexpedition	Ob 2
1 chef för sjöförsvarets kommandoexpedition	Ob 2
2 expeditionsvakter	A 5

Tjänsteman å övergångsstat.

1 förste expeditionsvakt	A 7;
--------------------------------	------

b) godkänna följande avlöningsstat för försvarsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöning till departementschefen	kronor 24 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	» 235 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	» 143 500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 90 500
5. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 65 000
<hr/> Summa kronor 558 000	

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, förslagsvis	kronor 100 000
<hr/> Nettoutgift kronor 458 000;	

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för försvarsdepartementet, vilka äro påkallade vid en omorganisation av kommandoexpeditionerna i enlighet med vad departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 maj 1942 angivit;

d) till Försvarsdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 458 000 kronor.

4:o) Arméförvaltningen: Avlöningar.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen (punkten 3) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som senare komme att avlåtas, till Arméförvaltningen: Avlöningar för budgetåret 1942/43 beräkna ett förslagsanslag av 1 050 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 266 (punkt 4, sid. 17—26) föreslagit riksdagen att

dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i den i personalförteckningen för arméförvaltningen intagna förteckningen över tjänstemän å ordinarie stat,

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för arméförvaltningen för budgetåret 1942/43,

dels ock till Arméförvaltningen: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 1 129 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 1 000 000 kronor.

Under anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän föreslår departementschefen, att en expeditionsvakt å civila departementet uppflyttas till befattning såsom förrådsman i lönegrad A 7 och att en expeditionsvaktsbefattning å intendenturdepartementet förändras till en kontoristbefattning i lönegrad A 9. I anslutning härtill uppkommande behov av expeditionsvaktspersonal torde, framhåller departementschefen, få tillgodoses genom anställande av icke-ordinarie personal i den mån den ordinarie personalen befinnes otillräcklig.

Under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, föreslår departementschefen, att ytterligare en arvodesbefattning, avsedd för biträde åt domänofficeren, i löneklassen Oa 10 inrättas, att arvodet åt fortifikationsstyrelsens arkitekt höjes med 1 800 kronor, samt att en pensionerad underofficer skall anställas i arvodesbefattning vid intendenturdepartementets häst- och veterinärbyrå med arvode motsvarande löneklassen UO 7. Det nya arvodesystemet föreslås skola tillämpas för arvodespersonalen, och i samband härmed framhåller departementschefen, att de särskilda uppbördsmedel, som böra beräknas å avlöningsanslaget till följd av att pensionerade officerares och underofficerares pensionsförmåner skola tillgodoföras anslaget, böra uppföras med ett förslagsvis beräknat belopp av 216 000 kronor.

Med avseende å anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal föreslås en höjning med 80 000 kronor till 330 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg är av departementschefen föreslagen höjd till 170 000 kronor.

I samband med behandlingen av arméförvaltningens avlöningsanslag har departementschefen anmält vissa beslut, innebärande en av rådande särskilda förhållanden betingad förstärkning av fortifikationsstyrelsens personal.

Utskottet. Mot de av departementschefen förordade ändringarna i personalförteckningen och mot den föreslagna avlöningsstaten har utskottet icke funnit anledning till erinran, liksom ej heller mot vad departementschefen i övrigt under denna punkt anmält och anfört.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna följande ändringar i den i personalförteckningen för arméförvaltningen intagna förteckningen över tjänstemän å ordinarie stat:

Personalförteckning.		Lönegrad.
Befattning.	Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 kansliskrivare		A 11
1 kontorist		A 9
8 kanslibiträden		A 7
1 förste expeditionsvakt		A 7
1 förrådsförmän		A 7
6 expeditionsvakter		A 5
16 kontorsbiträden		A 4;

b) godkänna följande avlöningsstat för arméförvaltningen för budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	480 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> >		365 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	>	330 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	>	170 000

Summa .kronor 1 345 000;

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	216 000
---	--------	---------

Nettoutgift kronor 1 129 000;

c) till *Arméförvaltningen: Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 1 129 000 kronor.

5:o) Marinförvaltningen: Avlöningar.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen (punkten 5) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Marinförvaltningen: Avlöningar för budgetåret 1942/43 beräkna ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 266 (punkt 5, sid. 26—30) föreslagit riksdagen att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för marinförvaltningen för budgetåret 1942/43,

dels ock till Marinförvaltningen: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 536 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 469 000 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, föreslås av departementschefen böra uppföras med ett förslagsvis beräknat belopp av 142 700 kronor, varvid arvoden till pensionerade officerare och underofficerare i arvodesbefattning beräknats enligt det nya arvodes-systemet. I anslutning härtill föreslås, att pensionsmedel för pensionerade officerare och underofficerare böra såsom särskilda uppbördsmedel beräknas till förslagsvis 77 300 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har av departementschefen föreslagits höjd med 50 000 kronor till 204 500 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg föreslås med hänsyn till, bland annat, att rörligt tillägg skall beräknas å de nya arvodena till pensionerade officerare och underofficerare i arvodesbefattningar höjd till 76 100 kronor.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för marinförvaltningen för budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* kronor 190 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, *förslagsvis* .. » 142 700

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	kronor 204 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 76 100
<hr/>	
Summa kronor 613 300	

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor 77 300
<hr/>	
Nettoutgift kronor 536 000;	

b) till *Marinförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 536 000 kronor.

6:o) Flygförvaltningen: Avlöningar.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen (punkten 8) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Flygförvaltningen: Avlöningar för budgetåret 1942/43 beräkna ett förslagsanslag av 240 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 266 (punkt 6, sid. 30—34) föreslagit riksdagen att

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för flygförvaltningen för budgetåret 1942/43,

dels ock till Flygförvaltningen: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 283 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 232 000 kronor.

Med hänsyn till pågående överväganden rörande omorganisationen av den militära förvaltningen har departementschefen icke ansett sig böra tillstyrka, att nya ordinarie befattningar nu inrättas i flygförvaltningen. Av samma skäl finner departementschefen sig ej heller böra förorda en definitiv omorganisation av materielavdelningen. En omorganisation av provisorisk karaktär borde kunna få beslutas av Kungl. Maj:t, under förutsättning att förevarande anslag icke därigenom rönte inverkan.

På grund av omläggningen av arvodessystemet för pensionerade officerare och underofficerare i arvodesbefattningar har anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar av departementschefen föreslagits höjd till 124 600 kronor. Av samma skäl föreslås, att de pensionsmedel, som skola beräknas som särskilda uppbördsmedel, skola upptagas med ett förslagsvis beräknat belopp av 80 000 kronor.

Med avseende på anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal föreslås en höjning med 39 000 kronor till 93 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg har med hänsyn tagen till att de pensionerade officerarna och underofficerarna i arvodesbefattningar bliva berättigade till rörligt tillägg föreslagits höjd till 41 400 kronor.

I sammanhang med beräkningen av förevarande anslag har departementschefen erinrat, att genomförandet av de byggnadsföretag för flygvapnet, för vilka anslag i annat sammanhang äskats, torde nödvändiggöra åtgärder för effektivisering av ämbetsverkets byggnadsavdelning på sätt enligt det föregående redan skett vad beträffar fortifikationsstyrelsen. De härigenom uppstående merkostnaderna torde, framhåller departementschefen, få bestridas från vederbörliga nybyggnadsanslag.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts under denna punkt framlagda förslag, *Utskottet*, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för flygförvaltningen för budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 104 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	» 124 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 93 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 41 400
<hr/>	
Summa kronor 363 000	

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor 80 000
<hr/>	
Nettoutgift kronor 283 000;	

b) till *Flygförvaltningen*: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 283 000 kronor.

Försvarsstaben.

7:o) Försvarsstaben: Avlöningar.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen (punkten 10) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Försvarsstaben: Avlöningar för budgetåret 1942/43 beräkna ett förslagsanslag av 1 600 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 266 (punkt 7, sid. 34—41) föreslagit riksdagen att

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för försvarsstaben, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser angående anställnings- och avlöningsförhållanden för personalen vid försvarsväsendets radioanstalt, att fastställa personalförteckning och avlöningsstat för nämnda personal samt att fastställa stat för ortstillägg åt försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende å förutnämnda personalförteckningar meddela de särskilda föreskrifter, som kunna visa sig erforderliga i samband med genomförandet av den i propositionen nr 210 förordade fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter under budgetåren 1942/43—1946/47,

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarsstaben, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43,

dels ock till Försvarsstaben: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 2 700 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 484 000 kronor.

Vid beräkningen av försvarsstabens avlöningsanslag för budgetåret 1942/43 har departementschefen utgått från att den i försvarspropositionen föreslagna omorganisationen av nämnda stab kunde ske från och med den 1 juli 1942, men har samtidigt framhållit, att det icke nu kunde bedömas, i vad mån det bleve möjligt att genomföra den nya organisationen under budgetåret.

Departementschefen har vidare förutsatt, att personalvårdens organisation under nästa budgetår skall genomföras i enlighet med det i försvarspropositionen av honom framlagda förslaget.

I samband med beräkningen av förevarande anslag har departementschefen jämväl till prövning upptagit ett av överbefälhavaren framlagt förslag rörande radioanstaltens organisation och därvid i huvudsak tillstyrkt ifrågavarande förslag. Det har härvid ansetts böra ankomma på Kungl.

Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser angående anställningsförhållandena för radioanstaltens personal samt att fastställa personalförteckning för samma personal.

Departementschefen har sålunda å personalförteckningen för försvarsstaben uppfört följande militära personal med löner (arvoden) enligt nedannämnda lönegrader, nämligen en överbefälhavare (Ob 5), en generalsperson (flaggman) eller överste (kommendör) (arvode Ob 3 eller Ob 2, i senare fallet med tilläggsarvode av 1 895 kronor för år), två överstar (kommendörer) (Oa 6), 14 regementsofficerare, försvarsattachéer (arvoden Oa 6, Oa 5 eller Oa 4), en regementsofficer (Oa 6 eller Oa 5), 10 regementsofficerare, varav två militärassistenter (Oa 5 eller Oa 4), två majorer, militärassistenter (Oa 4), en major eller kapten (Oa 4 eller Oa 3; om beställningen innehaves av kapten, utgår avlöningen i form av arvode), 10 kaptener, militärassistenter (arvoden Oa 3) samt tre kaptener eller löjtnanter, militärassistenter (arvoden Oa 3 eller Oa 2).

Å försvarsstabens personalförteckning har vidare uppförts följande ordinarie civila personal i nedannämnda lönegrader, nämligen två detaljchefer å personalvårdsavdelningen (C 2), en maskinist (A 12), en förste expeditionsvakt (A 7), ett kanslibiträde (A 7), en eldare av 1. klassen (A 7), en expeditionsvakt (A 5), åtta kontorsbiträden (A 4) samt en telefonist (A 4), varjämte under rubriken tjänsteman å övergångsstat uppförts föreståndaren för försvarsstabens fotografiska centrallaboratorium (A 30).

För avlöning till denna personal, som skall avlönas från anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, har med tillämpning av de av 1941 års försvarsutredning förordade, i försvarspropositionen angivna beräkningsgrunderna beräknats ett belopp av i avrundat tal 550 000 kronor.

Antalet arvodesbefattningar för pensionerade officerare och underofficerare har av departementschefen beräknats i överensstämmelse med försvarspropositionen. Med tillämpning av det nya arvodessystemet har anslagsposten till arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattning beräknats till i avrundat tal 315 000 kronor. De pensionsmedel, som i anslutning härtill skola i avlöningsstaten upptagas såsom särskilda uppbördsmedel, hava beräknats till ett belopp av förslagsvis 220 000 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har av departementschefen beräknats sålunda: 28 kompaniofficersarvoden à 600 kronor, 1 895 kronor såsom fyllnadsarvode till chefen för försvarsstaben, därest denne är innehavare av beställning i lönegrad Ob 2, 2 400 kronor till en arkivarie i krigshistoriska avdelningen, 2 400 kronor till en vicevärd i militärstabsbyggnaden, 1 800 kronor till överbefälhavarens juridiska biträde samt högst 1 700 kronor till bestridande av sammanträdesarvoden till den i försvarspropositionen angivna personalvårdsnämnden. Medelsbehovet under förevarande anslagspost har uppskattats till sammanlagt 26 995 kronor.

Departementschefen har vidare i anslutning till i särskild proposition (nr 323) framlagt förslag till reglering av militär-, marin- och flygattachéernas löneförhållanden föreslagit, att under försvarsstabens avlöningsstat skall uppföras en ny anslagspost till särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer, vilken anslagspost beräknats till 415 000 kronor med följande fördelning å delposter:

ortstillägg om i avrundat tal 290 000 kronor,

barnbidrag om i avrundat tal 36 000 kronor, beräknade efter 2 000 kronor för samtliga försvarsattachéer och efter 750 kronor för biträdande försvarsattachéer,

utomeuropeiska tillägg om sammanlagt 23 000 kronor, beräknade efter 5 000 kronor för försvarsattaché och 3 000 kronor för biträdande försvarsattaché,

bidrag till automobilresor om sammanlagt 17 000 kronor, beräknade efter 1 200 kronor för samtliga 14 försvarsattachéer,

förflyttningsbidrag om sammanlagt 30 000 kronor,

prisutjämningsstillägg om sammanlagt 19 000 kronor.

Antalet extra ordinarie befattningshavare och deras placering i lönegrad har av departementschefen beräknats i överensstämmelse med försvarspropositionen. Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har sålunda beräknats till 150 000 kronor. Med hänsyn till de ytterligare kostnader, som skola belasta förevarande anslagspost, har den föreslagits skola bestämmas till i avrundat tal 160 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg har beräknats till ett belopp av 152 700 kronor. För erhållande av jämn slutsumma å avlöningsstaten har posten i fråga dock upptagits till 153 005 kronor.

Slutligen hava lönekostnaderna för försvarsväsendets radioanstalt, vilka skola bestridas under anslaget till Försvarsstaben: Avlöningar, beräknats till 1 300 000 kronor.

Utskottet. I likhet med departementschefen finner utskottet lämpligt, att radioanstalten erhåller i huvudsak den organisation, som föreslagits av överbefälhavaren, och att lönekostnaderna för anstaltens personal beräknas under försvarsstabens avlöningsanslag. Utskottet finner jämväl lämpligt, att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser angående anställnings- och avlöningsförhållandena för radioanstaltens personal samt att fastställa personalförteckning och avlöningsstat för samma personal.

Vidkommande personalförteckningen för försvarsstaben får utskottet erinra därom, att utskottet i sitt utlåtande nr 2 i anledning av försvarspropositionen föreslagit, att chefen för försvarsstaben och försvarsattachéerna skola tillsättas såsom ordinarie beställningshavare å försvarsstabens stat i stället för att, såsom Kungl. Maj:t föreslagit, förordnas å befattningarna, varav följer att för ifrågavarande beställningshavare böra avses löner å nämnda

stat i stället för arvoden. I den personalförteckning, som utskottet nedan föreslår riksdagen godkänna, hava i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag till personalförteckning de av utskottets sålunda intagna ståndpunkt be-
tingade ändringarna vidtagits.

Vad därefter angår avlöningsstaten för försvarsstaben äro vissa ändringar erforderliga till följd av den ståndpunkt utskottet intagit till Kungl. Maj:ts i försvarspropositionen framlagda förslag rörande personalvårdens ordnande. Utskottet har sålunda i sitt utlåtande nr 2 under rubriken Personalvården föreslagit, att i försvarsstabens personalvårdsavdelning skall även i fredstid ingå en underavdelning för själavårdens ledning med fältprosten såsom chef mot ett årligt arvode av 600 kronor, samt att det nuvarande centralrådet för religiös och kulturell verksamhet, vilket av Kungl. Maj:t föreslagits skola ombildas till en till försvarsstabens personalvårdsavdelning knuten nämnd, skall bibehållas i form av en direkt under Kungl. Maj:t lydande personalvårdsnämnd med i huvudsak den sammansättning och de uppgifter, som 1940 års militära socialvårdskommitté avsett för den av kommittén föreslagna soldatvårdsnämnden. I överensstämmelse härmed får utskottet föreslå den ändringen i Kungl. Maj:ts förslag till avlöningsstat för försvarsstaben, att posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, å ena sidan ökas med 600 kronor för beredande av arvode åt fältprosten och å andra sidan minskas med 1 700 kronor, vilket belopp av departementschefen beräknats för bestridande av sammanträdesarvoden till ledamöterna i den personalvårdsnämnd, som enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle vara knuten till personalvårdsavdelningen i försvarsstaben. Medelsbehovet under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, föreslås sålunda av utskottet uppfört med 25 895 kronor i stället för av Kungl. Maj:t beräknade 26 995 kronor. Till kostnaderna för den av utskottet föreslagna direkt under Kungl. Maj:t lydande personalvårdsnämnden återkommer utskottet i det följande av detta utlåtande (punkten 49 angående anslag till personalvårdsverksamhet).

Under åberopande av att statsutskottet i utlåtande denna dag tillstyrkt det förslag till lönereglering för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer, som innefattas i Kungl. Maj:ts proposition nr 323 med förslag till kungörelse om ändring i vissa delar av civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 (nr 8) m. m., får utskottet tillstyrka, att i avlöningsstaten upptages en särskild post av 415 000 kronor för särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer.

För erhållande av jämn slutsumma å avlöningsstaten torde den förslagsvis beräknade posten till rörligt tillägg böra i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag uppräknas med ett belopp av 1 100 kronor till 154 105 kronor.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt föreslagit under förevarande punkt har icke för-
anlett utskottet till något uttalande.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, med de ändringar i Kungl. Maj:ts förslag till personalförteckning och avlöningsstat, som utskottet ovan föreslagit, må

a) godkänna följande personalförteckning för försvarsstaben, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Personalförteckning.

Ordinarie tjänstemän.

Befattning.	Lönegrad.
<i>Militär personal.</i>	
1 överbefälhavare	Ob 5
1 generalsperson (flaggman) eller överste (kommendör)	Ob 3 el. Ob 2
2 överstar (kommendörer)	Oa 6
14 regementsofficerare, försvarsattachéer	Oa 6 el. Oa 5 el. Oa 4
1 regementsofficer	Oa 6 el. Oa 5
10 regementsofficerare, varav 2 militärassis- tenter	Oa 5 el. Oa 4
2 majorer, militärassistenter	Oa 4
1 major eller kapten	Oa 4 el. Oa 3
<i>Anm.: Om beställningen innehaves av kapten, utgår avlöningen i form av arvode.</i>	
10 kapten, militärassistenter, arvoden	Oa 3
3 kapten eller löjtnanter, militärassistenter, arvoden	Oa 3 el. Oa 2

Civil personal.

2 detaljchefer å personalvårdsavdelningen	C 2
1 maskinist	A 12
1 kanslibiträde	A 7
1 förste expeditivsvakt	A 7
1 eldare av 1. klassen	A 7
1 expeditivsvakt	A 5
8 kontorsbiträden	A 4
1 telefonist	A 4

Tjänsteman å övergångsstat.

1 föreståndare för fotografiska centrallaboratoriet ..	A 30
--	------

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.

2 stabsredaktörer	MEo 23
1 ingenjör vid fotoanstalten	MEo 21;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser angående anställnings- och avlöningsförhållanden för personalen vid försvarsväsendets radioanstalt, att fastställa personalförteckning och avlöningsstat för nämnda personal samt att fastställa stat för ortstillägg åt försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende å förutnämnda personalförteckningar meddela de särskilda föreskrifter, som kunna visa sig erforderliga i samband med genomförandet av den i propositionen nr 210 till årets riksdag förordade fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter under budgetåren 1942/43—1946/47;

d) godkänna följande avlöningsstat för försvarsstaben, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 550 000	
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodsbefattning, <i>förslagsvis</i>	» 315 000	
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 25 895	
4. Särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer:		
a. Ortstillägg, <i>förslagsvis</i>	kronor 290 000	
b. Barnbidrag, <i>förslagsvis</i>	» 36 000	
c. Utomeuropeiskt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 23 000	
d. Bidrag till automobilresor, <i>förslagsvis</i> ..	» 17 000	
e. Förflyttningsbidrag, <i>förslagsvis</i>	» 30 000	
f. Prisutjämningsstillägg	» 19 000	» 415 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 160 000	
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 154 105	

Summa kronor 1 620 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	220 000
		<hr/>
Nettoutgift		kronor 1 400 000;

e) till *Försvarsstaben*: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 2 700 000 kronor.

8:o) Försvarsstaben: Omkostnader.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen (punkten 10) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Försvarsstaben: Omkostnader för budgetåret 1942/43 beräkna ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 266 (punkt 8, sid. 42—44) föreslagit riksdagen att till Försvarsstaben: Omkostnader för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 576 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 100 000 kronor.

Departementschefens nu framlagda förslag innebär i huvudsak följande.

Posten till sjukvård m. m. föreslås höjd från 2 000 kronor till 3 000 kronor.

Posten till reseersättningar m. m., som för innevarande budgetår är upptagen med ett belopp av 40 000 kronor, föreslås höjd till 100 000 kronor dels med hänsyn till den ökade personalstyrkan, dels för bestridande av försvarsattachéernas flyttningskostnader, dels ock för bestridande av resekostnader för sådana attachéer, vilka äro ackrediterade å mer än en ort, samt för befattningshavare vid stabens personalvårdsavdelning.

Posten till expenser, nu 54 000 kronor, föreslås upptagen med 140 000 kronor.

En ny post till övriga utgifter om 20 000 kronor föreslås för inköp av åskådningsmateriel m. m. för identifiering av flygplan.

Radioanstaltens omkostnader, vilka jämväl skola belasta förevarande anslag, beräknas till 313 000 kronor.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot den verkställda beräkningen av försvarsstabens omkostnadsanslag, får hemställa,

att riksdagen må till *Försvarsstaben*: *Omkostnader* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 576 000 kronor.

Armén.

9:o) Avlöningar m. m. till fast anställd personal m. fl.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen (punkten 15) föreslagit riksdagen att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till avlöningar till arméns aktiva personal m. fl. beräkna ett förslagsanslag av 53 000 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 266 (punkt 9, sid. 44—88) föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med av departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 maj 1942 angivna grunder utfärda bestämmelser om placering i löneklass och beräkande av tid för uppflyttning till högre löneklass för personal, som i anslutning till förordade förslag om befälskadrarnas utökning må komma att överflyttas från övergångsstat, reservstat och reserv till officers- och underofficersbeställningar på aktiv stat vid försvarsväsendet,

dels medgiva, att anställning å civilanställningsstat enligt av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser må under budgetåret 1942/43 medgivas manskap, som avgått från beställning på aktiv stat med utgången av anställningsåren 1938/39—1940/41 och därvid varit berättigade till anställning å civilanställningsstat men som på grund av rådande förhållanden måst i särskild ordning tagas i anspråk för militärtjänstgöring och till följd därav icke kunnat beredas anställning å dylik stat, ävensom manskap, som i omedelbar anslutning till anställning på aktiv stat innehaft anställning över stat och som i övrigt uppfylla fordringarna för anställning på civilanställningsstat,

dels för budgetåret 1942/43 fastställa de personalförteckningar för ordinarie tjänstemän samt för pensionerad personal i arvodesbefattning vid armén ävensom den förteckning å arvoden och övriga ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän vid armén, vilka i särskild ordning överlämnats till riksdagen,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende å de av riksdagen fastställda personalförteckningarna meddela ej mindre särskilda föreskrifter av i huvudsak samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser, som genom Kungl. Maj:ts beslut den 6 juni 1941 fastställts att lända till efterrättelse för tillämpningen av arméns personalförteckningar budgetåret 1941/42, än även de särskilda föreskrifter, som kunna visa sig erforderliga i samband med genomförandet av den i propositionen nr 210 förordade fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter under budgetåren 1942/43—1946/47 ävensom av en omorganisation av fästningspolisen i Boden,

dels godkänna följande avlöningsstat för arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1942/43.

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	40 400 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	»	5 500 000
3. Avlöningar till fänrikar, <i>förslagsvis</i>	»	1 350 000
4. Avlöningar till volontärer över stat, <i>förslagsvis</i>	»	800 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> :		
a) extra ordinarie och extra tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	3 750 000
b) bataljonsläkare vid fältläkarkåren, <i>förslagsvis</i>	»	115 000
c) bataljonsveterinärer vid fältveterinärkåren, <i>förslagsvis</i> ..	»	7 500
d) betjäningsspersonal m. fl., <i>förslagsvis</i>	»	30 000
e) musikelever	»	51 000
f) extra sjuksköterskor m. m., <i>förslagsvis</i>	»	55 000
g) tillfälligt anställande av tjänstemän m. m., <i>förslagsvis</i>	»	51 500
	kronor	4 060 000
6. Avlöningar till civil handräckningspersonal	»	2 500 000
7. Arvoden och övriga ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän	»	188 700
8. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	811 000
9. Stipendier för underlättande av officersrekryteringen i Boden, <i>förslagsvis</i>	»	40 000
10. Dagavlöning och dagavlöningsstillägg åt indelt manskap, <i>förslagsvis</i>	»	114 000
11. Avgången manskaps anställning å civilanställningsstat, <i>förslagsvis</i>	»	100 000
12. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	7 786 300
Summa kronor		63 650 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	»	4 200 000
---	---	-----------

Nettoutgift kronor 59 450 000,

dels ock till Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 59 450 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft

dels en inom andra kammaren av herrar *O. Malmberg*, *V. Sundström* och *K. Magnusson* i Skövde med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 266 väckt motion (nr 364), vari hemställts, att riksdagen i syfte att underlätta övergången till den nya musikorganisationen måtte besluta, att var och en av arméns äldre musikdirektörer skall äga övergångsvis kvarstå i tjänst efter pensionsålderns uppnående under så lång tid, att han vid avgången kan räkna en tjänstetid å beställning i lönegraden Oa 3 av 3 år, samt att han skall äga räkna ifrågavarande tid tillgodo för erhållande av rätt till hel tjänstepension, som motsvarar nämnda lönegrad;

dels en inom andra kammaren av herrar *C. Lindberg* i Stockholm och *S. Cruse* med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 210 väckt motion (nr 337), vari, i vad den avser armén, hemställts, att de stater för arbetsförmän av 2. klass inom truppförband vid armén, som upptagits till 10. lönegraden, i stället skola hänföras till 11. lönegraden av militära icke-ordinarie-reglementet (MEo);

dels ock en inom andra kammaren av herrar *C. Lindberg* i Stockholm, *G. Nilsson* i Göingegården och *S. Cruse* med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 210 väckt motion (nr 339), vari, i vad den avser förevarande anslag, hemställts, att riksdagen måtte tillerkänna hemvärnsområdesbefälhavare årsarvoden med i förhållande till nu utgående arvoden förhöjda belopp, som angivits i motionen.

I fråga om de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår upptaget med 50 500 000 kronor.

Departementschefen har beträffande avlöningsstatens uppställning för nästa budgetår föreslagit vissa avvikelser från den nu gällande staten, nämligen

att de pensionsförmåner, vilka pensionerade officerare och underofficerare i arvodesbefattning enligt det nya arvodessystemet komma att avstå under den tid, de innehava sina arvodesbefattningar, böra upptagas såsom särskilda uppbördsmedel å avlöningsstaten,

att särskilda anslags-(del-)poster skola uppföras till avlöningar till volontärer över stat, till bataljonsveterinärer vid fältveterinärkåren och till civil handräckningspersonal,

att den nuvarande anslagsposten till avlöningar till extra ordinarie fänrikar skall benämnas »Avlöningar till fänrikar», samt

att den i gällande avlöningsstat upptagna delposten till extra ordinarie tjänstemän skall benämnas »Extra ordinarie och extra tjänstemän».

Vidkommande de förslag till personalförteckningar, som överlämnats till utskottet, har departementschefen framhållit, att de uppgjorts under hänsynstagande till vad i försvarspropositionen i olika hänseenden föreslagits beträffande den nya organisationens genomförande. Med hänsyn till att den föreslagna ökningen av antalet beställningar för officerare kan medföra vissa svårigheter, när det gäller att besätta samtliga i personalförteckningarna uppförda kaptensbeställningar, har departementschefen föreslagit att, därest ledig kaptensbeställning icke kan besättas med därtill kompetent beställningshavare, ett mot vakanserna svarande antal löjtnanter i stället må tillsättas utöver det i personalförteckningarna upptagna.

De i försvarspropositionen föreslagna organisationsändringarna har departementschefen förutsatt skola genomföras så snabbt som möjligt, i den mån de kunna vidtagas utan att kravet på en stark försvarsberedskap efter-sättes.

Snarast möjligt under budgetåret 1942/43 borde sålunda omorganisationen genomföras i vad avser arméstaben, arméinspektionen, militärbefälsstaberna, försvarsområdestaberna samt den nya territoriella indelningen. Det nya truppslaget pansartrupperna borde vidare komma till stånd under budgetåret 1942/43, i samband varmed Skaraborgs och Södermanlands regementen skulle utgå ur infanteriet samt Skånska kavalleriregementet ur kavalleriet. Luftvärnet skulle ävenledes så snart som möjligt överföras till särskilt truppslag genom utbrytning av de nu i artilleriet ingående luftvärnsförbanden; ombildningen av luftvärnsartilleriets beredskapsdivisioner till luftvärnsskårer borde dock ske först senare under budgetåret. I fråga om övriga organisationsförändringar under nästa budgetår har departementschefen hänvisat till särskild plan, som överlämnats till utskottet.

Departementschefen har förutsatt, att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att med hänsynstagande till föreliggande omständigheter besluta om tidpunkterna för organisationsförändringarnas genomförande eller påbörjande ävensom att meddela i samband därmed erforderliga föreskrifter.

I fråga om de särskilda anslagsposterna i avlöningsstaten för armén inhämtas av propositionen i huvudsak följande.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän.

Under denna anslagspost har departementschefen beräknat medelsbehovet för arméns ordinarie personal, vilken sammanförts i en särskild personalförteckning som underställts riksdagen för godkännande.

Departementschefen har under rubriken *generalitetet* i personalförteckningen upptagit chefen för armén, arméinspektören, militärbefälhavarna för

samtliga sju militärområden, generalfälttygmästaren samt generalintendenten.

I fråga om *generalstabskåren* har föreslagits, att till denna personalkår måtte hänföras jämväl den personal vid den nuvarande artilleristabskåren, som icke föreslagits uppförd på arméinspektionens stat.

Under rubriken *arméstaben* har departementschefen upptagit dels vid arméstaben jämte centrala värnpliktsbyrån placerade officerare och för längre tid i tjänst vid flygvapnet kommenderade officerare ur armén, dels ock för arméstaben och arméinspektionen gemensam civil personal, i den omfattning och med den löneställning, som föreslagits i försvarspropositionen. De i innevarande budgetårs personalförteckning uppförda befattningarna för maskinist och eldare liksom även en av befattningarna för förste expeditionsvakt hava överförts till försvarsstaben.

Den i gällande personalförteckning upptagna rubriken arméns inspektionsmyndigheter har av departementschefen ersatts med rubriken *arméinspektionen*, omfattande sådan ordinarie personal inom arméinspektionen som icke ansetts skola redovisas vid vederbörliga personalkårer. Samtliga trupp- och slagsinspektörer hava hänförts till lönegraden Ob 2, men övergångsvis skulle gälla, att om innehavarna av de nuvarande befattningarna såsom inspektörer för infanteriet och för artilleriet komma att kvarstå som trupp- och slagsinspektörer efter den 1 juli 1942, de alltjämt skola vara berättigade att åtnjuta lön enligt lönegraden Ob 3, samt vidare att den nuvarande innehavaren av beställningen i lönegraden Ob 2 för inspektör för kavalleriet skall, om han icke förordnas till innehavare av annan beställning i samma eller högre lönegrad, bibehållas vid sina löneförmåner, så länge han kvarstår i tjänst.

För *hemvärnsstaben* har någon ändring icke föreslagits.

Den i gällande personalförteckning upptagna rubriken arméfördelningarnas chefer jämte arméfördelnings- (militärområdes-) staber m. m. har ersatts med rubriken *militärområdena m. m.*, omfattande i stort sett den ordinarie personal, som beräknas vara erforderlig vid fullt genomförd organisation. Övergångsvis har å förteckningen uppförts en maskinist vid förutvarande fästningsbataljonens kasern i Vaxholm och en eldare av 1. klassen vid förutvarande ingenjörkasernen i Vaxholm. De å gällande personalförteckning upptagna förrådsvaktmästarna vid Stockholms luftvärn ha överförts till Stockholms luftvärnsregemente. Fästningspolispersonalen i Boden har ansetts böra kvarstå å personalförteckningarna för armén endast intill den 1 oktober 1942. De fortmaskinister, som hitintills upptagits under fälttygkåren, hava upptagits under rubriken *militärområdena m. m.*

Den av departementschefen föreslagna personalförteckningen för ordinarie tjänstemän vid *truppförband m. m.* upptager de beställningar, som beräknats kunna besättas under loppet av budgetåret 1942/43. För tjänstgöring såsom tygofficere och tygunderofficerare vid truppförbanden har departementschefen beräknat en kapten (ryttmästare) respektive en underofficer

per regemente och kår. För varje infanteriregemente och för Södermanlands och Skaraborgs pansarregementen har beräknats en ny beställningshavare i lönegraden Oa 5 eller Oa 4 med hänsyn till att, på sätt i försvarspropositionen föreslagits, en regementsofficer vid vart och ett av dessa regementen avses för förordnande såsom inskrivningschef. För regementena avsedda regementskassörer hava överförts till intendenturkårens stat såsom beställningshavare i lönegraden UO 3 och till samma lönegrad ha övergångsvis hänförts de nuvarande regementskassörerna vid Norrbottens och Gotlands artillerikårer, så länge de äro placerade vid dessa kårer. De nya för övriga kårer avsedda regementskassörsbeställningarna, vilka enligt försvarspropositionen skola inrättas och hänföras till lönegraden UO 2, hava icke uppförts i personalförteckningen för budgetåret 1942/43. För var och en av musikkåren av typ III, vilka enligt försvarspropositionen skola utökas till kårer av typ II, har beräknats nya beställningar för en musikfanjunkare, en musikfurir samt två musikvicekorpraler och meniga. Vid Svea artilleriregemente har en ny musikkår föreslagits skola delvis uppsättas under nästa budgetår. Antalet musikdirektörer i lönegraden Oa 3 har av departementschefen beräknats till 8 inberäknat musikdirektören vid Svea livgarde.

Infanteriet kommer att omfatta 19 regementen, varav ett motorinfanteriregemente och sex cykelinfanteriregementen. Antalet kaptens- och furirsbeställningar vid normalregemente har beräknats till 20 respektive 70 mot vid genomförd organisation 24 respektive 86.

Vid *kavalleriet* (*kavalleriets truppförband*), hava officerare och underofficerare överförts från truppförbandens stater till gemensam stat för truppslaget. Antalet beställningar i lönegraden Ma 1 har minskats och antalet furirer och korpraler ökats.

I fråga om personalberäkningarna för *pansartrupperna* (*pansartruppförbanden*) har departementschefen förutsatt, att Skånska pansarregementet samt Södermanlands och Skaraborgs pansarregementen skola kunna i huvudsak färdiguppsättas under nästa budgetår. Göta pansarlivgarde beräknas icke kunna uppsättas förrän under budgetåret 1943/44. Officerare och underofficerare, som förutsättas skola rekryteras från andra truppslag, främst infanteriet och kavalleriet, ha uppförts å pansartruppernas gemensamma stat, medan övriga beställningshavare hänförts till pansartruppförbanden.

Beträffande *artilleriets truppförband* har departementschefen föreslagit, att ett visst antal för det nya artilleriregementet avsedda beställningar inom olika grader skall för nästa budgetår uppföras på personalförteckningarna för övriga artilleritruppförband, huvudsakligast vid Smålands artilleriregemente.

För *luftvärnet* (*luftvärnets truppförband*) har departementschefen beräknat så stor personalökning, som en god rekrytering ansetts kunna medgiva. Officerare och underofficerare hava uppförts på gemensam stat och övrig personal har hänförts till truppförbanden. Beträffande regementsofficerarna

har föreslagits dels en ökning med en överstebeställning i lönegraden Oa 6, dels en ökning i övrigt med 4 regementsofficersbeställningar. Antalet beställningar för manskap i vissa lönegrader har avsevärt ökats.

För *ingenjörtrupperna* (*ingenjörkårerna*) har beräknats en ökning med 1 överstelöjtnant, 17 furirer och 2 korpraler.

Beträffande *signaltrupperna* (*Signalregementet*) har föreslagits ett något lägre antal kompaniofficerare, underofficerare och furirer än som vid fullt genomförd organisation beräknats, beroende på att kompanierna i Skövde och Kristianstad beräknats kunna uppsättas tidigast under budgetåret 1943/44.

För *trängen* (*trängkårerna*) ha uppförts nya beställningar för 1 överste i lönegraden Oa 6, 1 överstelöjtnant, 4 förvaltare i lönegraden UO 3, 19 fanjunkare, 22 sergenter, 220 furirer, 160 korpraler samt 280 vicekorpraler och meniga.

För *fälttygkåren* ha beräknats nya beställningar för 2 majorer, 9 kapteener, 3 löjtnanter, 34 underofficerare och 9 furirer.

Departementschefen har föreslagit införandet av en ny rubrik, *tygstaten*, å vilken upptagits dels den civilmilitära personal, som hittills redovisats under fälttygkåren med undantag för tygingenjörerna, vilka övergångsvis föreslagits skola kvarstå å fälttygkåren, och vissa fortmaskinister, som uppförts under rubriken militärområdena m. m., dels 34 hittills å truppförbandens stater upptagna vapenhantverkare, dels slutligen ett ökat antal beställningshavare i vissa lönegrader enligt vad närmare framgår av personalförteckningen.

För *fortifikationskåren* har departementschefen för budgetåret 1942/43 beräknat den personal, som angivits i försvarspropositionen.

Till *intendenturkåren* har, såsom ovan nämnts, överförts samtliga nuvarande regementskassörer. I övrigt har intendenturkåren ansetts böra ökas med 2 majorer, 9 kapteener, 8 förvaltare, 1 sergeant och 5 furirer.

För *fältläkarkåren* ha beräknats följande nya beställningar, nämligen för 2 fältläkare, 5 regementsläkare och 5 bataljonsläkare.

Under rubriken *fältveterinärkåren* ha uppförts nya beställningar för 1 fältveterinär och 1 bataljonsveterinär.

Vid *arméns fasta undervisningsverk* har beräknats i huvudsak den ordinarie personal, som angivits i försvarspropositionen; med inrättandet av vissa nya beställningar har dock ansetts böra anstå. Vidare har departementschefen under denna rubrik övergångsvis uppfört rektorsbefattningen i lönegraden E 13 vid försvarsväsendets läroverk.

Beträffande *sjukvårdsväsendet* har departementschefen föreslagit, att en befattning för sjukvårdsförrådsförvaltare i lönegraden Ca 15, som nu är vakant, skall utgå.

För *arméhundväsendet* har någon ändring icke föreslagits.

Det sammanlagda medelsbehovet under denna anslagspost har av departementschefen beräknats till 40 400 000 kronor, varav 39 400 000 kronor för löner enligt löneplan, 825 000 kronor för fasta lönetillägg och särskilda ersättningar samt 175 000 kronor för avlöningar och disponibilitetsarvoden till de beställningshavare vid armén, som beräknas bli överförda till den i propositionen nr 74 föreslagna avgångsstaten eller disponibilitetsstaten.

I anslutning till beräkningen av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän har departementschefen uttalat, att de nya beställningarna för officerare och underofficerare i mån av behov torde böra få tillsättas med andra än aktiva beställningshavare, liksom fallet varit vid genomförandet av de år 1940 och 1941 beslutade kaderökningarna. Departementschefen har vidare erinrat därom, att vissa spörsmål då uppkommo rörande löneställningen för den personal, som vid kadrarnas fyllande avsågs att överflyttas till beställning på aktiv stat. På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar bemyndigade riksdagen Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser av innehåll, att sålunda överflyttad beställningshavare — där han icke erhållit lägsta tjänsteställningen bland lönegraden tillhörande beställningshavare vid samma förband, personalkår, etc. — i fråga om löneklass och beräkande av tid för uppflyttning i högre löneklass finge likställas med närmast efter honom i tjänsteställning stående, förut aktiv stat tillhörande beställningshavare inom lönegraden.

Enahanda bemyndigande har synts departementschefen böra utverkas i fråga om den personal vid de tre försvarsgrenarna, som kan komma att överflyttas till aktiv stat i samband med tillsättandet av de under budgetåret 1942/43 nytillkommande officers- och underofficersbeställningarna.

2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattning.

Departementschefen har erinrat om att antalet befattningar för pensionerade officerare och underofficerare i arvodesbefattningar förändrats under budgetåret 1941/42 till följd av genomförandet av den nya organisationen för värnpliktigas inskrivning och redovisning. Vid centrala värnpliktsbyrån samt inskrivningsområdenas inskrivningsexpeditioner och truppförbandens mobiliseringsavdelningar hava nämligen förordnats sammanlagt 54 expeditionsofficerare och 96 expeditionunderofficerare, medan vissa å gällande personalförteckning för pensionerad personal upptagna befattningar, nämligen 102 avsedda för officerare och 141 avsedda för underofficerare, enligt meddelade föreskrifter icke finge vid inträffande ledighet återbesättas, enär de bleve överflödiga efter genomförandet av förenämnda nya organisation.

Den av departementschefen för budgetåret 1942/43 föreslagna personalförteckningen för pensionerad personal i arvodesbefattning upptager ovan nämnda nya befattningar, betingade av det nya inskrivnings- och redovis-

ningssystemet, och i övrigt de befattningar, som enligt försvarspropositionen skola finnas inrättade vid fullt genomförd organisation.

Departementschefens förslag innebär, att för budgetåret 1942/43 skulle finnas

tillhopa 244 arvodesbefattningar för officerare, därav							
6 med arvode motsvarande nettolön i löneklass Ob 1							
1	»	»	»	»	»	»	Oa 15
24	»	»	»	»	»	»	Oa 14
1	»	»	»	»	»	»	Oa 12
11	»	»	»	»	»	»	Oa 11 och
201	»	»	»	»	»	»	Oa 10 samt
tillhopa 661 arvodesbefattningar för underofficerare, därav							
27 med arvode motsvarande nettolön i löneklass UO 8 och							
634	»	»	»	»	»	»	UO 7.

Härutöver har departementschefen föreslagit, att viss personal, som är hänförlig till det äldre rullföringsväsendet, övergångsvis skall få bibehållas i sina befattningar intill den 1 oktober 1942.

Medelsbehovet under ifrågavarande anslagspost för nästa budgetår har av departementschefen beräknats till i avrundat tal 5 500 000 kronor. Pensionsmedlen, som skola upptagas såsom särskilda uppbördsmedel å avlöningsstaten, hava beräknats uppgå till 4 200 000 kronor.

3. Avlöningar till fänrikar.

Antalet fänrikar har beräknats till 450. Medelsbehovet har på grund härav upptagits till 1 350 000 kronor.

4. Avlöningar till volontärer över stat.

Departementschefen har föreslagit, att nyanställning av volontärer skall ske från och med den 1 oktober, dock att för den som avlagt realexamen eller förvärvat motsvarande kunskapsmått anställningen föreslås börja den 1 april. Då departementschefen vid uppförandet av löner för manskap utgått från att både nyanställning och avgång äger rum den 1 april skulle volontär utan realexamen eller motsvarande kunskapsmått tillträda i personalförteckningen uppförd beställning först efter ett halvårs anställning. Intill denna tidpunkt, d. v. s. under halvåret 1 oktober—31 mars har det ansetts, att de nya volontärerna böra anställas över stat vid vederbörligt truppförband.

Avlöningskostnaderna för volontärer över stat hava beräknats till i runt tal 800 000 kronor, vilket belopp ansetts böra uppföras i avlöningsstaten såsom förslagsvis beräknat belopp.

5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

a. Extra ordinarie och extra tjänstemän.

Departementschefen har förordat det av försvarsutredningen framlagda förslaget att medelsbehovet för avlönande av extra personal bör tillgodoses genom att i de för den icke-ordinarie personalen avsedda delposterna inräknas belopp, som ställas till vederbörande myndigheters förfogande för ändamålet. Benämningen på ifrågavarande anslagspost har av departementschefen föreslagits ändrad med hänsyn härtill.

I fråga om *arméstaben* och *arméinspektionen* har departementschefen utgått från, att den för militärstabsbyggnadens förvaltning, besiktning och vård samt för kassaförvaltningen avsedda personalen skall överföras till försvarsstaben. Förutom ett antal skrivbiträdesbefattningar för centrala värnpliktsbyrån hava följande nya befattningar föreslagits för denna byrå, nämligen för en förste aktuarie i lönegraden MEO 24, en byråinspektör i lönegraden MEO 22 och en förste amanuens i lönegraden MEO 18. I övrigt har departementschefen föreslagit, att stallföreståndaren skall upptagas i lönegraden MEO 16, att fodermarsken vid arméstabens stall för framtiden skall bibehållas i lönegraden MEO 6 samt att följande befattningar skola beräknas, nämligen 1 kansliskrivare i lönegraden MEO 11, 2 kanslibiträden i MEO 7, 11 vaktmästare i MEO 5, 12 kontorsbiträden i MEO 4 och 15 skrivbiträden i MEO 2.

Under rubriken *militärområdena m. m.* har departementschefen upptagit i första hand den personal, som under innevarande budgetår upptagits under rubriken *Arméfördelningsstaberna m. m.* med undantag för två förrådsmän, som överförts till Stockholms luftvärnsregemente. Härutöver har beräknats en befattning för ritare av 2. klass i lönegraden MEO 11 för varje militärbefälsstab samt ett ökat antal befattningar för kontors- och skrivbiträden i lönegraden MEO 4 respektive MEO 2. En befattning som skogsvaktare vid VI. militärbefälsstaben föreslås uppflyttad från lönegraden MEO 8 till MEO 9. Två befattningar för förrådsmän vid fortifikationsförvaltningen i Boden ha ersatt två i den nuvarande förteckningen upptagna förrådshandräckningskarlar, vilka åtnjuta ersättning från anslagsposten till betjäningpersonal m. m., och slutligen ha beräknats befattningar för 144 förrådsmän och 51 skrivbiträden vid försvarsområdesstaber, kommandantsstaben i Stockholm och infanteribefälhavarstaberna i Vaxholm och Karlskrona.

Vid beräkning av behovet av extra ordinarie personal vid *truppförbanden m. m.* har departementschefen i stort sett följt försvarsutredningens förslag. En nu föreslagen utökning av antalet förrådsmän och skrivbiträden har till stor del redan provisoriskt genomförts under innevarande budgetår i det att Kungl. Maj:t och arméförvaltningen i olika sammanhang medgivit anställande av extra tjänstemän för materiellvård och skrivgöromål.

För *arméns fasta undervisningsverk* ha föreslagits vissa ändringar.

För *sjukvårdsväsendet* har beräknats nya befattningar för 1 förste kontorist och 2 kontorister; antalet förrådsmän har minskats från 9 till 7.

I fråga om *remonteringsväsendet* har föreslagits, att en skrivbiträdesbefattning nyuppföres för monteringsstyrelsen, att antalet vaktmästarebefattningar vid vardera av Herrevadsklosters och Gudhems remontdepåer ökas från 15 till 19 samt att den för Utnäslöts remontdepå beräknade extra ordinarie personalen skall utgå ur personalförteckningen.

Departementschefen har föreslagit, att ifrågavarande delpost till avlöningar till extra ordinarie och extra tjänstemän uppföres med ett förslagsvis beräknat belopp av 3 750 000 kronor.

b. Bataljonsläkare vid fältläkarkåren.

Departementschefen har beräknat, att högst fem nya befattningar för bataljonsläkare vid fältläkarkåren komma att tillsättas under nästa budgetår, varför antalet sådana befattningar föreslagits till 35. För arvoden inklusive ålderstillägg har beräknats ett belopp av förslagsvis 115 000 kronor.

c. Bataljonsveterinärer vid fältveterinärkåren.

Av de i försvarspropositionen föreslagna 10 nya befattningarna som bataljonsveterinärer vid fältveterinärkåren har departementschefen beräknat, att endast 3 skola tillkomma under nästa budgetår, och har föreslagit, att under ifrågavarande delpost skall upptagas ett belopp av förslagsvis 7 500 kronor.

d. Betjäningspersonal m. fl.

Departementschefen har beräknat medelsbehovet under ifrågavarande delpost till förslagsvis 30 000 kronor.

e. Musikelever.

Antalet musikelever har beräknats under nästa budgetår bliva ökat med 8 från 133 till 141. Då departementschefen ansett sig böra biträda det av försvarsutredningen framlagda förslaget, att ersättningen till musikelev bör utgå med 360 kronor om året, har medelsbehovet under förevarande delpost beräknats till i runt tal 51 000 kronor.

f. Extra sjuksköterskor m. m.

Departementschefen har ansett sig böra biträda de av arméförvaltningen verkställda beräkningarna rörande behovet av extra sjuksköterskor, men har föreslagit, att kostnaderna för bestridande av ersättning till sjuksköterskeelever för bostad med bränsle och lyse skola överföras till garnisons-sjukhusens avlöningsanslag. Medelsbehovet under ifrågavarande delpost har i anslutning härtill beräknats till förslagsvis 55 000 kronor.

g. Tillfälligt anställande av tjänstemän m. m.

Medelsbehovet under förevarande delpost har av departementschefen beräknats till samma belopp som för innevarande budgetår, eller 50 000 kronor, vilket belopp dock för avrundning av slutsumman för anslagsposten föreslås höjt till 51 500 kronor.

Det sammanlagda anslagsbeloppet under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har sålunda beräknats till 4 060 000 kronor.

6. Avlöningar till civil handräckningspersonal.

Departementschefen har i likhet med försvarsutredningen ansett erforderligt, att civil arbetskraft tages i anspråk för utförandet av sådant handräckningsarbete, som tidigare fullgjorts av värnpliktiga men för vars utförande genom kategoriklyvningens avskaffande tillräcklig värnpliktig personal ej längre står till förfogande. Det erforderliga antalet arbetare har beräknats till 700.

Kostnaderna, vilka beräknats efter 3 600 kronor per man och år, hava av departementschefen upptagits med ett belopp av 2 500 000 kronor. Departementschefen har förutsatt, att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser rörande anslagspostens disposition.

7. Arvoden och övriga ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän.

Departementschefen har vid postens beräkning utgått från att, i avvaktan på resultatet av utredningen angående reglering av arvodesväsendet, några nya arvoden som regel icke borde inrättas. Förteckningarna över arvoden och särskilda ersättningar utöver lön hava därför upprättats i nära överensstämmelse med de för innevarande budgetår fastställda.

Vissa ändringar hava dock föreslagits, av vilka några här må nämnas.

Beträffande *arméstaben och arméinspektionen* har det för ortstillägg m. m. till militärattachéer avsedda beloppet i enlighet med vad som föreslagits under rubriken Försvarsstaben: Avlöningar överflyttats till försvarsstabens avlöningsanslag. Det hittills å försvarsstabens stat beräknade arvodet till kanslibiträdet vid kassaförvaltningen, 660 kronor, har upptagits under förevarande rubrik.

Under rubriken *militärområdena m. m.* ha upptagits arvoden till de brandchefer, som för innevarande budgetår äro upptagna under Tredje arméfördelningen och Övre Norrlands trupper.

Under rubriken *fältveterinärkåren* har upptagits ett belopp av 1 100 kronor, avsett som bidrag till resor till och från Gudhems remontdepå för bataljonsveterinären vid Göta trängkår.

För *arméns fasta undervisningsverk* har departementschefen föreslagit samma belopp som försvarsutredningen beräknat för fullt genomförd organisation, dock med undantag för infanteriskjutskolan, för vilken medelsbehovet ansetts kunna nedsättas med 3 000 kronor i förhållande till det av försvarsutredningen beräknade.

För samtliga *övriga skolor* har föreslagits ett belopp av 26 000 kronor.

Under rubriken *vissa övriga arvoden* har upptagits ett belopp av 5 979 kronor för övergångsvis utgående arvoden till köksföreståndare, furageuppbördsmän m. fl.

8. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Under denna anslagspost har departementschefen beräknat medelsbehovet vid fullt genomförd organisation till 785 000 kronor. För nästa budgetår har departementschefen, med hänsyn till vissa övergångsvis utgående arvoden och ersättningar, beräknat ett belopp av 811 000 kronor.

I förteckningen för nästa budgetår hava upptagits i första hand samma arvoden och ersättningar som i nu gällande förteckning, med undantag för följande, vilka icke längre skola utgå: till vicevärden vid militärstabsbyggnaden, till garnisonspastorerna i Boden och Karlsborg, till tillsynsmannen för Tofta skjutfält, till lärare vid militärförvaltnings- och förvaltarkurserna, till skrivhjälp vid Gudhems remontdepå samt till landstormsområdesbefälhavare och landstormsförrådsförvaltare. För vissa av de senare har dock övergångsvis beräknats ett belopp av 57 000 kronor, vilket belopp dock för avrundning av förevarande anslagspost föreslås höjt till 57 499 kronor.

Under denna rubrik har departementschefen jämväl till behandling upptagit väckt fråga om höjning av till hemvärnsområdesbefälhavarna utgående arvode. Departementschefen har härvid stannat för att föreslå, att arvodena under förstärkt försvarsberedskap, mobilisering eller krig skola utgå i enlighet med ett av chefen för armén framlagt förslag samt att de härav föranledda merkostnaderna skola bestridas i samma ordning som övriga beredskapsutgifter.

9. Stipendier för underlättande av officersrekryteringen i Boden.

Ifrågavarande anslagspost har av departementschefen uppräknats från 28 000 till 40 000 kronor.

10. Dagavlönning och dagavlönningstillägg åt indelt manskap.

Departementschefen har i anslutning till en i ärendet gjord framställning föreslagit, att det till de indelta utgående dagavlönningstillägget skall höjas från 2 kronor 50 öre till 3 kronor per dag och har beräknat medelsbehovet under ifrågavarande anslagspost till förslagsvis 114 000 kronor.

11. Avgången manskaps anställning å civilanställningsstat.

Anställning å civilanställningsstat har enligt av Kungl. Maj:t med riksdagens bemyndigande meddelade närmare bestämmelser under budgetåren 1940/41 och 1941/42 medgivits manskap, som avgått från beställning på aktiv stat med utgången av anställningsåren 1938/39 och 1939/40 och därvid varit berättigat till anställning å civilanställningsstat men som på grund av rådande förhållanden måst i särskild ordning tagas i anspråk för militär-tjänstgöring och därför icke kunnat i vanlig ordning beredas anställning å dylik stat.

I skrivelse den 9 september 1941 har försvarsväsendets underbefälsförbund hemställt, att förmånen av anställning å civilanställningsstat måtte få komma jämväl sådant manskap till del, som i en följd innehaft anställning på aktiv stat och över stat under en tid av minst sex år.

Departementschefen har i likhet med de i ärendet hörda myndigheterna funnit skäligt, att den som kvarstår i anställning över stat i omedelbar avslutning till anställningen på aktiv stat under samma förutsättningar, som gälla för beställningshavare, vilken hela tiden varit anställd på aktiv stat, medges rätt till anställning å civilanställningsstat. På grund härav har departementschefen förordat, att riksdagens medgivande inhämtas till anställande av ifrågavarande kategorier av manskap vid armén, marinen och flygvapnet å civilanställningsstat under budgetåret 1942/43, enligt av Kungl. Maj:t meddelade närmare föreskrifter.

Såvitt angår lantförsvaret har medelsbehovet under denna anslagspost nedräknats från 165 000 till 100 000 kronor.

12. Rörligt tillägg.

För rörligt tillägg har i avlöningsstaten beräknats ett belopp av 7 786 300 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. har sålunda av departementschefen beräknats till 59 450 000 kronor.

Utskottet. Utskottet, som tagit del av den uppgjorda planen för organisationsförändringarnas genomförande inom armén, delar departementschefens uppfattning, att omorganisationen bör genomföras så snabbt som är möjligt utan eftersättande av beredskapskraven. Kungl. Maj:t bör äga att med hänsynstagande till föreliggande omständigheter besluta om tidpunkterna för organisationsförändringarnas genomförande eller påbörjande ävensom att i samband därmed meddela erforderliga föreskrifter.

Mot departementschefens förslag till ändringar i avlöningsstatens uppställning har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Vad beträffar de förslag till personalförteckningar, som i särskild ordning överlämnats till riksdagen för godkännande, får utskottet anföra följande.

I personalförteckningen för ordinarie tjänstemän hava under rubriken Arméinspektionen inspektörerna för infanteriet och kavalleriet, pansartrupperna, artilleriet, luftvärnet, ingenjörtrupperna, signaltrupperna och underhållstrupperna upptagits såsom beställningshavare i lönegraden Ob 2. Av skäl som utskottet anfört i sitt utlåtande nr 2 i anledning av försvarspropositionen, böra emellertid ifrågavarande beställningar hänföras till lönegraden Ob 2 eller Ob 1. De föreslagna övergångsbestämmelserna beträffande löneställningen för vissa av de nuvarande inspektörerna hava icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

Under åberopande av att utskottet i sitt förenämnda utlåtande nr 2 i förhållande till Kungl. Maj:ts i försvarspropositionen framlagda förslag med anledning av i ämnet väckta motioner förordat en ändrad personalstat för Gotlands artillerikår bör i nu förevarande personalförteckning för samma truppförband göras den ändringen, att antalet majorer ökas med 1 till 2, antalet styckjunkare ändras till 9 och antalet sergeanter till 14 medan det av Kungl. Maj:t föreslagna antalet furirer minskas med 3 och antalet konstaplar minskas med 4.

I samma personalförteckning böra de under rubriken Intendenturkåren uppförda regementskassörerna i lönegraden UO 3 upptagas under beteckningen regementskassörer av 1. klassen, enär utskottet i sitt förenämnda utlåtande föreslagit, att de för regementskassörstjänst vid kårer avsedda fanjunkarna skola betecknas regementskassörer av 2. klassen.

Vissa civila beställningshavare, vilka under rubriken Militärområdena m. m. redovisats såsom civilmilitär personal, böra hänföras till civil personal.

Av i meromnämnda utlåtande anförda skäl böra vidare följande ändringar vidtagas i den av departementschefen förordade personalförteckningen, i vad den avser musikpersonal vid armén. För Svea artilleriregemente bör någon musikpersonal icke upptagas i personalförteckningen, enär utskottet avstyrkt förslaget om uppsättande av musikkår vid detta regemente. Utökningen av musikpersonalen vid de nuvarande musikkårerna av typ III bör — utom i vad gäller musikkåren vid Skånska pansarregementet, vilken bör ökas i den omfattning departementschefen föreslagit — begränsas till att omfatta en musikfanjunkare (-styckjunkare) samt, vilket närmast berör delposten musikelever under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, en musikelev vid var och en av de ifrågavarande kårerna. Utskottet förutsätter i detta sammanhang, att de av utskottet i utlåtandet nr 2 för luftvärnskårerna i Malmö och Sundsvall beräknade musikkårerna icke skola uppsättas förrän under budgetåret 1943/44.

Vidkommande härefter motionen II: 364 angående medgivande för vissa musikdirektörer att kvarstå i tjänst utöver pensionsåldern och att få räkna ifrågavarande tjänstetid tillgodo för erhållande av rätt till tjänste-

pension å beställning i lönegraden Oa 3, finner utskottet förevarande spörsmål vara av natur att i första hand böra prövas av Kungl. Maj:t. Därest skäl till kvarstående i tjänst, på sätt i motionen föreslagits, föreligger, äger nämligen Kungl. Maj:t enligt i pensionsreglementet givna föreskrifter besluta därom, och lämnas dylikt medgivande, torde Kungl. Maj:t med hänsyn till i motionen anförda särskilda omständigheter böra taga under omprövning frågan om beredande åt ifrågavarande musikdirektörer av skäligen förbättring i dem enligt gällande pensionsbestämmelser tillkommande tjänstepension.

Då utskottet i sitt utlåtande i anledning av försvarspropositionen föreslagit, att för arméns underofficersskola måtte avses en beställning för regementsveterinär i stället för, enligt Kungl. Maj:ts förslag, en bataljonsveterinär, följer härav, att antalet regementsveterinärer i personalförteckningen för nästa budgetår bör upptagas till 7 och antalet bataljonsveterinärer till 15, varjämte anmärkningarna 2 och 3 till rubriken Fältveterinärkåren böra undergå motsvarande jämkningar.

Vad utskottet i sitt utlåtande nr 2 anført i fråga om arméhundväsendet föranleder slutligen till att personalförteckningen för budgetåret 1942/43 under rubriken Arméhundväsendet bör upptaga följande ordinarie tjänstemän:

	Antal	Lönegrad
Kapten eller ryttmästare, chef för arméhundskolan, arvode	1	Oa 3
Kapten, ryttmästare eller löjtnant, instruktionsofficer, tillika adjutant, arvode	1	Oa 3 el. Oa 2
Fanjunkare eller sergeant	1	UO 2 el. UO 1
Furirer	2	Ma 3

I övrigt har utskottet icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag till personalförteckning för ordinarie tjänstemän. De ändringar i fråga om personalförteckningen, som ovan föreslagits av utskottet, hava icke synts utskottet medföra ändring i det av Kungl. Maj:t beräknade medelsbehovet under anslagsposten i fråga.

Vidkommande den av Kungl. Maj:t föreslagna personalförteckningen för pensionerad personal i arvodesbefattning torde utskottets i utlåtandet nr 2 gjorda uttalande, att den nuvarande organisationen för remonteringsväsendets ledning i avvaktan på den i utsikt ställda omorganisationen av försvarsväsendets centrala förvaltningsorganisation borde bibehållas i huvudsak oförändrad, böra medföra, att underrubriken 1. Remonteringsstyrelsen omändras till 1. Remonteringsnämnden, att i stället för en chef i löneklassen Oa 14 upptages en ordförande i löneklassen Oa 10 samt att den föreslagne expeditionsunderofficeren utgår ur förteckningen.

I samma personalförteckning bör antalet biträdande mobiliseringsoffice-

rare vid infanteriets truppförband upptagas till 1 med arvode motsvarande löneklassen Oa 11, avsedd för Svea livgarde, och 18 med arvoden motsvarande löneklassen Oa 10. Den förstnämnda arvodesbefattningen har nämligen hittills hänförs till den högre arvodesgruppen och skäl synas icke vara för handen till ändring härutinnan.

Utskottets i utlåtandet nr 2 gjorda uttalande i fråga om arméhundväsendet torde böra föranleda till att i förevarande personalförteckning befattningen som chef för arméhundväsendet uppflyttas i löneklassen Oa 11, att tillsynsmannen uppflyttas i löneklassen UO 8 samt att en befattning som förvaltningsunderofficer i löneklassen UO 7 tillkommer.

Vad därefter angår personalgruppen extra ordinarie och extra tjänstemän får utskottet såsom sin uppfattning uttala att de av departementschefen föreslagna befattningarna för aktuarie, byråinspektör och förste amanuens vid centrala värnpliktsbyrån böra placeras i högst de i personalförteckningen angivna lönegraderna. Det synes utskottet ligga närmast till hands, att löneställningen i avvaktan på närmare erfarenheter rörande arbetsuppgifterna och kvalifikationsfordringarna på befattningarnas innehavare bestämmes något lägre än som av departementschefen förutsatts.

Vad beträffar det i motionen II: 337 framställda yrkandet att vissa arbetsförmän av 2. klass skulle uppflyttas från 10. till 11. lönegraden vill utskottet framhålla att ifrågavarande arbetsförmän åtnjuta avlöning från saksanslag och fördenskull icke upptagits i den personalförteckning för icke-ordinarie personal m. fl., som nu framlagts för riksdagen. Överflyttning av sådan personal, som nu avlönas från saksanslag, till vederbörligt avlöningsanslag har av departementschefen ansetts böra ske men först efter närmare omprövning av såväl behovet av personalen som ock löneställningen för vissa befattningshavare. Då den i motionen berörda frågan i nämnda sammanhang torde komma att upptagas till övervägande, och fastställandet av personalförteckningen för icke-ordinarie personal i sista hand ankommer på Kungl. Maj:t, får utskottet avstyrka bifall till motionen i nu förevarande del.

Mot Kungl. Maj:ts förslag under rubriken arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har utskottet icke funnit anledning till erinran. Härav följer, att utskottet finner lämpligt, att årsarvodena till hemvärnsområdesbefälhavare på sätt departementschefen förordat under förstärkt försvarsberedskap, mobilisering eller krig utgå med de förhöjda belopp som chefen för armén föreslagit eller med 100 kronor till hemvärnsområdesbefälhavare i område med högst 100 hemvärnsmän, med 150 kronor i område med över 100 men högst 300 hemvärnsmän samt med 200 kronor i område med över 300 hemvärnsmän. Liksom departementschefen finner utskottet, att härav föranledda merkostnader böra bestridas i samma ordning som övriga beredskapsutgifter. I motionen II: 339 har föreslagits ytterligare höjning av arvodena. Av utskottets ställningstagande till det av departements-

chefen framlagda förslaget följer, att utskottet avstyrker motionen, vars syfte dock i viss mån tillgodoses genom det av departementschefen framlagda och av utskottet tillstyrkta förslaget.

Departementschefens förslag om höjning av dagavlöningsstillägget till indelt manskap och om medgivande av rätt till anställning å civilanställningsstat för visst äldre manskap vid armén, marinen och flygvapnet tillstyrkas av utskottet.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt i skilda avseenden under arméns avlöningsanslag föreslagit finner sig utskottet böra tillstyrka.

Under åberopande av det anförda får utskottet, som ansett, att bemyndigande bör lämnas Kungl. Maj:t att, liksom för innevarande budgetår skett, i staterna vidtaga de smärre förändringar, som må visa sig erforderliga, hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med av departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 maj 1942 angivna grunder utfärda bestämmelser om placering i löneklass och beräkning av tid för uppflyttning till högre löneklass för personal, som i anslutning till föreliggande förslag om befälskadrarnas utökning må komma att överflyttas från övergångsstat, reservstat och reserv till officers- och underofficersbeställningar på aktiv stat vid försvarsväsendet;

b) medgiva, att anställning å civilanställningsstat enligt av Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser må under budgetåret 1942/43 medgivas manskap, som avgått från beställning på aktiv stat med utgången av anställningsåret 1938/39—1940/41 och därvid varit berättigade till anställning å civilanställningsstat men som på grund av rådande förhållanden måst i särskild ordning tagas i anspråk för militärtjänstgöring och till följd därav icke kunnat beredas anställning å dylik stat, ävensom manskap, som i omedelbar anslutning till anställning på aktiv stat innehaft anställning över stat och som i övrigt uppfylla fordringarna för anställning på civilanställningsstat;

c) för budgetåret 1942/43 med de ändringar, som utskottet ovan föreslagit, fastställa de personalförteckningar för ordinarie tjänstemän samt för pensionerad personal i arvodsbefattning vid armén ävensom den förteckning å arvoden och övriga ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän vid armén, vilka i särskild ordning till riksdagen överlämnats, dock att Kungl. Maj:t må i nämnda förteckningar vidtaga de smärre ändringar, som må visa sig erforderliga;

d) besluta, att motionen II: 364 skall anses besvarad med vad utskottet ovan anförde;

e) bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende å de av riksdagen fastställda personalförteckningarna meddela ej mindre särskilda föreskrifter av i huvudsak samma innehåll som innefattas i de särskilda bestämmelser, som genom Kungl. Maj:ts beslut den 6 juni 1941 fastställts att lända till efterrättelse för tillämpningen av arméns personalförteckningar budgetåret 1941/42, än även de särskilda föreskrifter, som kunna visa sig erforderliga i samband med genomförandet av den i propositionen nr 210 förordade fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter under budgetåren 1942/43—1946/47 ävensom av en omorganisation av fästningspolisen i Boden;

f) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna II: 337, i vad den avser personal vid armén, och II: 339, i vad den avser årsarvoden till hemvärnsområdesbefälhavare, godkänna följande avlöningsstat för arméns anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 40 400 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	» 5 500 000
3. Avlöningar till fänrikar, <i>förslagsvis</i>	» 1 350 000
4. Avlöningar till volontärer över stat, <i>förslagsvis</i>	* » 800 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> :	
a) extra ordinarie och extra tjäns- temän, <i>förslags- vis</i>	kronor 3 750 000
b) bataljonsläkare vid fältläkarkå- ren, <i>förslagsvis</i>	» 115 000
c) bataljonsveteri- närer vid fält- veterinärkåren, <i>förslagsvis</i>	» 7 500

d) betjäningsspersonal m. fl., <i>förlagsvis</i>	kronor	30 000	
e) musikelever	»	51 000	
f) extra sjuksköterskor m. m., <i>förlagsvis</i>	»	55 000	
g) tillfälligt anställande av tjänstemän m. m., <i>förlagsvis</i>	»	51 500	kronor 4 060 000
6. Avlöningar till civil handräckningspersonal	»	2 500 000	
7. Arvoden och övriga ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän	»	188 700	
8. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	811 000	
9. Stipendier för underlättande av officersrekryteringen i Boden, <i>förlagsvis</i>	»	40 000	
10. Dagavlöning och dagavlöningsstilllägg åt indelt manskap, <i>förlagsvis</i>	»	114 000	
11. Avgången manskaps anställning å civilanställningsstat, <i>förlagsvis</i>	»	100 000	
12. Rörligt tillägg, <i>förlagsvis</i>	»	7 786 300	
		<u>Summa kronor</u>	63 650 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förlagsvis</i>	kronor	4 200 000
		<u>Nettoutgift kronor</u> 59 450 000;

g) till *Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 59 450 000 kronor.

10:o) Avlöningar till personal i arméns reserver.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen (punkten 18) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till avlöningar till personal i arméns reserver för budgetåret 1942/43 beräkna ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i propositionen nr 266 (punkt 10, sid. 88—90) föreslagit riksdagen att för armén till Avlöningar till personal i arméns reserver för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

För innevarande budgetår är detta anslag uppfört med 660 000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att förslagsanslaget till avlöningar till personal i arméns reserver i försvarspropositionen beräknats till 2 200 000 kronor vid fullt genomförd organisation och till i genomsnitt 1 720 000 kronor per år under uppsättningsperioden. Enär den förhållandevis stora ökningen under nästa budgetår av den aktiva personalen kommer att begränsa möjligheterna att nyrekrytera arméns reserver, särskilt i vad gäller underofficerare, har departementschefen ansett, att medelsbehovet för nästa budgetår kan begränsas till det i statsverkspropositionen beräknade beloppet, 1 000 000 kronor.

Mot den av departementschefen verkställda beräkningen av förevarande anslag har utskottet intet att erinra och får alltså hemställa, *Utskottet.*

att riksdagen må till *Avlöningar till personal i arméns reserver* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

11:o) De värnpliktigas avlöning.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen (punkten 21) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till De värnpliktigas avlöning för budgetåret 1942/43 beräkna ett förslagsanslag av 17 700 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 297, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 maj 1942, föreslagit riksdagen att, med godkännande i huvudsak av i samma statsrådsprotokoll angivna grunder för bestämmande av penningbidrag till värnpliktiga samt för premier till värnpliktiga befälselever m. fl., för budgetåret 1942/43 anvisa för armén till De värnpliktigas avlöning ett förslagsanslag av 17 000 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft två i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda förslag väckta likalydande motioner, nämligen motionen I: 79 av herr S. Linderot och motionen II: 137 av herrar S. Persson, H. Hagberg och K. Senander, i vilka motioner hemställts, att riksdagen för sin del måtte besluta sådan ändring i de för värnpliktiga gällande bestämmelserna om dagavlöningen, att rekryterna efter 180 dagars tjänstgöring erhöles ökad dagavlöning i likhet med vad fallet vore under förut gällande bestämmelser, samt att denna högre dagavlöning, vilken även borde bli lägsta grundbelopp i fråga om terminslönen åt beredskapsinkallade, fastställdes till 2 kronor per dag.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen II: 137.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 16 000 000 kronor.

I propositionen nr 297 har departementschefen inledningsvis erinrat om att han i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 24 oktober 1941 vid anmälan av förslag till ny värnpliktslag uttalade, att värnpliktiga, vilka uttoges till fortsatt befälsutbildning eller till utbildning i specialtjänst och till följd därav ålades förlängd tjänstgöringstid, borde erhålla skälig kompensation för de särskilda uppofferingar, som krävdes av dem, samt att frågan om sådan kompensation, såsom försvarsutredningen förutsatt, borde underkastas närmare utredning.

Rörande denna frågas fortsatta handläggning inhämtas av nu förevarande proposition i huvudsak följande.

Genom beslut den 24 oktober 1941 uppdrog Kungl. Maj:t åt försvarsväsendets lönenämnd att verkställa utredning rörande frågan om beredande av särskild kompensation till de värnpliktiga, som enligt förslaget till värnpliktslag avsåges skola uttagas till fortsatt befälsutbildning eller erhålla förlängd tjänstgöringstid i specialtjänst, ävensom att till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

I skrivelse den 13 december 1941 inkom lönenämnden med den anbefallda utredningen, som utmynnade i åtskilliga förslag i ämnet. Över densamma hava infordrade utlåtanden avgivits av överbefälhavaren, chefen för armén, arméförvaltningen, chefen för marinen, marinförvaltningen samt chefen för flygvapnet och flygförvaltningen.

Vid ärendets fortsatta beredning inom försvarsdepartementet framkom, att lönenämndens förslag vore i behov av viss överarbetning och översyn bland annat med hänsyn till ett genomförande av 1941 års försvarsutrednings förslag till plan för organisationsarbetet inom försvarsväsendet. Då enligt departementschefens uppfattning i samband därmed borde till behandling upptagas frågan om tillgodoräknande av ifrågavarande värnpliktstjänstgöring för civil verksamhet i utbildnings-, merit- och lönehänseende, utverkade departementschefen den 13 februari 1942 Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillkalla två utredningsmän för att inom försvarsdepartementet verkställa utredning i nyssnämnda hänseenden.

Sedan den 18 februari 1942 med stöd av bemyndigandet expeditionschefen i jordbruksdepartementet G. A. Bouveng och hovrättsrådet i Svea hovrätt, löjtnanten i Svea artilleriregementes reserv E. Thomasson anmodats att utföra ifrågavarande uppdrag, därvid Bouveng tillika anmodades att vara utredningens ordförande, har till utredningen överlämnats lönenämndens förslag jämte däröver avgivna yttranden.

Vid anmälan av ärendet inför Kungl. Maj:t den 13 sistlidne februari anförde departementschefen bland annat, att utredningen borde bedrivas med

största skyndsamhet och slutföras i så god tid, att förslag till den nu församlade riksdagen kunde avgivas, i varje fall rörande frågan om beredande av särskild ersättning under värnpliktstjänstgöringen.

Utredningsmännen hade nu till departementschefen anmält, att deras utredning av frågan om beredande åt ifrågavarande värnpliktiga av annan kompensation än ekonomisk sådan icke avancerat så långt, att klart utformade förslag i ämnet kunde framläggas.

Vad beträffar frågan om avlöning m. m. till värnpliktiga budgetåret 1942/43 hade utredningsmännen avgivit en den 30 april 1942 dagtecknad P. M., som fogats till propositionen i ämnet.

I propositionen har departementschefen lämnat en redogörelse för *utredningsmännens förslag* av följande lydelse:

Vad först angår frågan om *penningbidraget* till huvuddelen av de värnpliktiga ansluta sig utredningsmännen till förslaget om en differentiering i förhållande till utbildningstiden och föreslå, att bidraget från och med 391:a utbildningsdagen, d. v. s. för huvuddelen av de värnpliktiga från och med andra repetitionsövningen, höjes till 1 krona 50 öre för dag.

Vidkommande penningbidraget till de värnpliktiga med förlängd tjänstgöring biträda utredningsmännen arméchefens av överbefälhavaren tillstyrkta förslag att allt värnpliktigt befäl skall avlönas efter grad, alltså oberoende av dagantalet. Utredningsmännen anse, att för olika befälskategorier penningbidraget bör utgå med de belopp, som framgå av följande uppställning (hänförlig till de vid armén förekommande befälsgraderna), nämligen

vicekorpral ¹	1 krona	50 öre	för dag		
korpral	2 kronor		»	»	
furir	2	»	50 öre	»	»
sergeant ²	3	»		»	»
fänrik	4	»		»	»
löjtnant	5	»		»	»
kapten	6	»		»	»

Utredningsmännen finna i fråga om sjövärnsskåren på anförda skäl att medlemmarna vid tjänstgöring vid flottan utöver den ordinarie tjänstgöringstiden om 450 dagar böra komma i åtnjutande av -- förutom fri beklädnad, inkvartering, förplägnad och sjukvård -- avlöning i enlighet med utredningsmännens förslag beträffande värnplikttig av motsvarande tjänstegrad.

Den föreslagna löneskalan innebär, såsom utredningsmännen framhålla, för värnplikttig till och med furirsggraden en något högre avlöning än den som enligt krigsavlöningsreglementet utgår till de värnpliktiga i samma grader, vilka erhålla terminslön enligt den lägre tariffen. Utredningsmännen finna sitt förslag påkalla jämkningar i krigsavlöningsreglementet men avstå av angivna skäl från att föreslå någon ändring i detta sammanhang.

Utredningsmännen, som ansluta sig till tanken att för befälsleverna underlätta återgången till civil verksamhet genom att tilldela dem *premier*, föreslå såsom lämpliga belopp 500 kronor för underofficerselev och 1 300 kronor för

¹ vid marinen: 2. klass sjöman (kustartillerist).

² , , : underofficer av 2. graden, flaggkadett.

officersselev. Utredningsmännen betona emellertid, att de sålunda föreslagna beloppen få betraktas såsom minimibelopp att gälla i avbidan på kompensationsfrågans slutliga lösning, samt föreslå följande huvudvillkor i fråga om premiers tillgodonjutande, nämligen

att premie om 500 kronor utbetalas till värnpliktig, som med godkända vitsord genomgått plutonchefsskolan och icke skall fortsätta i officersaspirantskolan,

att premie om 1 300 kronor utbetalas vid officersaspirantskolans slut till godkänd officersselev, med undantag för de elever, som få kommendering till krigsskola samt

att till i officersaspirantskolan underkänd elev utbetalas premie om 500 kronor eller det belopp, som han intjänat genom att hava godkänts i plutonchefsskolan.

Sedan utredningsmännen dels föreslagit, att elev som till följd av sjukdom icke kunnat godkännas skall erhålla möjlighet att hos Kungl. Maj:t ansöka om premie såsom compensation för den tid han tjänstgjort, dels avstyrkt dispensmöjlighet i fråga om på grund av militär olämplighet underkända elever, föreslå utredningsmännen, i syfte att eleverna allt efter som utbildningen fortskrider skola erhålla kännedom om resultaten ävensom att förebygga att elevs underkännande kommer att bero på godtycke, ej mindre att betygssättningen sker månatligen och delgives eleverna än även att examen i plutonchefsskolan som regel skall förrättas av regements- eller motsvarande chef.

Vidare framlägga utredningsmännen vissa förslag avseende att i särskilda fall möjliggöra utbetalning i förskott av del av premie, varjämte de taga bestämt avstånd från tanken att genom insättning på sparbanksbok med spärr reglera användningen av premiebeloppen.

Till de värnpliktiga vid flygvapnet, vilka efter ansökan uttagas för utbildning till flygförare, bombfällare och navigatörer samt flygskyttar, anse utredningsmännen böra utgå premier enligt samma grunder som för de värnpliktiga befälseleverna, medan till värnpliktiga sjökaptener och likställda föreslås premier å 300 kronor att med lika belopp utbetalas efter fullgörandet av vadera av repetitionsövningarna.

Vad härfter angår frågan om premier till de s. k. specialisterna, d. v. s. värnpliktiga läkare, tandläkare, apotekare och veterinärer samt värnpliktiga, som uttagits för utbildning till tygtekniker och krigskassörer, ävensom vissa ingenjörer m. fl. finna utredningsmännen det lämpligt att först i samband med avgivande av förslag till annan compensation än ekonomisk sådan upptaga förevarande fråga till slutlig behandling.

I fråga om reservofficersaspiranter vid samtliga försvarsgrenar — under vilken benämning jämväl reservkadetter av olika kategorier inbegripas — innebär förslaget tillämpande av samma löneskala som föreslagits för de värnpliktiga befälseleverna samt slopande av nu utgående särskilda avlöningstillägg. Vidare föreslås såsom allmän regel, att till reservofficersaspirant skall efter utbildningens avslutande utgå premie enligt samma grunder, som enligt förslaget skola gälla för de värnpliktiga befälseleverna. I fråga om sjökaptener och likställda skall dock gälla det för värnpliktiga sådana föreslagna, nyss omförmälda lägre beloppet om 300 kronor.

Utredningsmännen hava vidare ingått på frågan huruvida aktiv officersaspirant — vilken såsom av det föregående framgår av dem föreslagits undantagen från rätten att vid officersaspirantskolans avslutande utfå premie —

skall, därest han på grund av sjukdom eller annan militär olämplighet än lättja, dåligt uppförande eller dylikt icke kan godkännas på krigs- (sjökrigs-, flygkadett-) skolan, kunna komma i åtnjutande av ekonomiskt bidrag för underlättande av övergången till civil verksamhet, och utredningsmännen hava föreslagit, att frågan därom i varje särskilt fall förbehålles Kungl. Maj:ts prövning.

Sedan utredningsmännen något berört frågan om compensationen till värnpliktiga, som äro egna företagare, samt härefter i fråga om de s. k. samvetsömma värnpliktiga förklarar sig anse varje analogisk tillämpning av de föreslagna bestämmelserna om penningbidrag och premier utesluten, avslutas promemorian med en kostnadsberäkning, varav framgår att med ett godtagande av utredningsmännens förslag anslagsbehovet under budgetåret 1942/43 för de värnpliktigas avlöning — inberäknat premier och inkvarteringsbidrag till marinens kadetter — uppgår till

för armén	kronor	17 400 000
» marinen	»	2 707 100
» flygvapnet	»	2 120 000.

I fråga om utredningsmännens motivering samt vissa av departementschefen ej berörda detaljspörsmål har i propositionen hänvisats till den av utredningsmännen avgivna promemorian.

För egen del har *departementschefen* i ämnet anfört följande.

Då jag den 13 februari 1942 erhöll Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillkalla utredningsmän för att verkställa den utredning, för vars hittills föreliggande resultat jag nyss redogjort, yttrade jag, bland annat, att en av grundprinciperna i den nya värnpliktslagen hade varit att så rättvist som möjligt fördela värnpliktsbördorna. En nödvändig avvikelse från denna regel innebure den särskilda tjänstgöring, som ålades de för befälsföring lämpligaste och de som på grund av sin yrkesinriktning vore skickade att fullgöra specialtjänstgöring. Dessa kategorier värnpliktiga måste i långt högre grad än de övriga ställa sina krafter i försvarets tjänst. Därest ej särskilda åtgärder vidtoges i utjämnande syfte, förelåge därför risk för att värnpliktiga med den kortare utbildningstiden kunde i sin civila samhällsgärning få ett obehörigt förspång framför dem, som bringade rikets försvar större offer.

Det sagda gällde, såsom jag vidare framhöll, i alldeles särskild grad beträffande de värnpliktiga, som uttoges till officers- eller underofficersutbildning. Urvalet till sådan utbildning skedde efter duglighet, ådagalagd under den vanliga värnpliktstjänstgöringen. Det syntes icke tillfredsställande, att de som prövats vara framför sina kamrater lämpliga för kvalificerad tjänstgöring inom försvarsväsendet härigenom komme att få ett försämrat utgångsläge i sin civila verksamhet. I försvarsväsendets intresse låge att endast de bästa och dugligaste uttoges för den ifrågavarande utbildningen. Förutom rättvisesynpunkter talade därför även militära skäl för behovet av åtgärder, ägnade att avlägsna olägenheterna för nämnda värnpliktiga i deras civila gärning.

Såsom jag vidare framhöll vore ett beslut om tillerkännande av särskild ersättning åt ifrågavarande värnpliktiga under värnpliktstjänstgöringen visserligen ägnat att till en del kompensera dem för den tidsförlust, som vållades genom den förlängda tjänstgöringen, men det syntes nödvändigt att bereda dem compensation även i andra hänseenden.

I överensstämmelse med vad sålunda anförts kan jag ansluta mig till de allmänna synpunkter, från vilka utredningsmännen utgått vid utformandet av sina förslag. De förslag till åtgärder, som av dem framlagts, finner jag i stort sett väl avvägda och jag har alltså ej heller något att erinra mot att — i avbidan på ytterligare undersökning av möjligheterna att eliminera eller lindra olägenheterna i utbildnings- och merithänseende för det värnpliktiga befälet och specialisterna — de åtgärder som nu vidtagas begränsas till att avse frågorna om penningbidrag till de värnpliktiga och om särskild ekonomisk kompensation åt befälseleverna. Härtill kommer att bestämmelser i dessa hänseenden redan nu äro erforderliga med hänsyn till de i tjänst varande värnpliktiga. Dessa bestämmelser böra emellertid erhålla provisorisk karaktär i avbidan på en omprövning av kompensationsfrågan i dess helhet och därför gälla allenast under budgetåret 1942/43.

Utredningsmännens förslag till ändrade grunder för penningbidrag finner jag mig böra biträda och vill särskilt framhålla önskvärdheten av en konsekvent tillämpning av regeln avlöning efter grad. Jag förordar i anslutning härtill dels en höjning till 1 krona 50 öre av penningbidraget till de värnpliktiga i allmänhet från och med 391:a tjänstgöringsdagen, dels ock den föreslagna löneskalan för värnpliktiga med befäls grad. De av mig sålunda förordade reglerna för de värnpliktigas avlöning torde emellertid under nästa budgetår icke böra träda i kraft med mindre krigsavlöningsreglementet bringas ur tillämpning. Frågan om förhållandet mellan den föreslagna löneskalan och krigsavlöningsreglementets lägre tariff torde få tagas under övervägande i annat sammanhang.

Jag föreslår vidare i likhet med utredningsmännen att för reservofficersaspiranter tillämpas i princip samma ersättningsgrunder som för de värnpliktiga befälseleverna samt att i samband därmed de nu utgående särskilda avlöningstilläggen slopas. Det måste nämligen enligt min åsikt innebära rättvisa och vara ägnat att skapa reda i förvaltningshänseende att samma försvarsgren tillhörande personal med lika tjänstgöring såvitt möjligt åtnjuter enahanda avlöningsförmåner. För de nya bestämmelsernas ikraftträdande förordar jag sådan övergångsbestämmelse, att vid nämnda tidpunkt i tjänst varande reservofficersaspirant icke får vidkännas minskning i avlöningsförmånerna. Skulle det i framtiden visa sig, att bortfallet av vissa reservofficersaspiranter nu tillkommande förmåner menligt inverkar på reservbefälsrekryteringen, torde frågan om beredande åt reservofficersaspiranter av särskilda förmåner få upptagas till förnyad prövning.

De av utredningsmännen föreslagna premiebeloppen synas mig väl låga. Särskilt gäller detta premien till de blivande värnpliktiga officerarna, som jag anser böra i överensstämmelse med överbefälhavarens och arméchefens mening fastställas till 1 500 kronor. Jag vill emellertid erinra om att, såvitt angår 1940 års klass, jämväl övriga värnpliktiga hava att i beredskapssyfte efter avslutandet av första tjänstgöringen om 360 dagar fullgöra ytterligare 180 dagars tjänstgöring. Detta förhållande synes mig böra föranleda viss reducering av det på tiden för underofficersutbildningen belöpande premiebeloppet, som torde få nedsättas till hälften. Med hänsyn härtill föreslår jag, att premiebeloppen — jämväl för det fall att till befälseleverna kan komma att till följd av rådande beredskapsförhållanden utgå hemortslön, varom förmäles i 1942 års krigsfamiljebidragskommittés den 24 april 1942 avgivna betänkande — för budgetåret 1942/43 bestämmas till 250 kronor, respektive 1 250 kronor.

Jag anser i likhet med utredningsmännen, att premie skall utgå till reserv-officersaspirant, och förordar även, att åt officersaspirant, som av angivna skäl nödgats avbryta krigsskolekurs, beredes möjlighet att få prövad frågan om understöd för att underlätta övergången till civilt arbete. Utredningsmännens förslag om premier åt värnpliktiga flygförare m. fl. samt åt värnpliktiga sjökaptener och likställda föranleda icke annan erinran från min sida än vad som följer av vad jag nyss anförde om premiebeloppen under nästa budgetår. Premiebeloppen böra följaktligen bestämmas till 150 kronor för värnpliktiga sjökaptener och likställda. Utredningsmännen hava ansett, att sjövärnsskårens medlemmar icke böra åtnjuta premier. Med hänsyn till den ställning, kåren skall intaga inom försvaret, och till den tjänstgöring, som utöver den vanliga värnpliktsutbildningen skall krävas av kårens medlemmar, kan det enligt min mening ifrågasättas, huruvida icke premier i viss utsträckning böra utgå såsom komensation för den längre tjänstgöringen. Denna fråga torde emellertid böra ytterligare övervägas av utredningsmännen.

I övrigt godtager jag de i fråga om premierna föreslagna bestämmelserna.

Jämlikt den nya ordningen för rekryteringen av officerare på stat vid armén komma dessa att uttagas bland de värnpliktiga, som utväljas för utbildning till värnpliktiga officerare. Då följaktligen statsofficersaspiranternas utbildning kommer att ända till avslutandet av officersaspirantskolan äga rum tillsammans med övriga till officersutbildning utvaldas, under vilken tid samtliga åtnjuta enahanda förmåner, förordar jag i likhet med utredningsmännen, att statsofficersaspiranterna jämväl för den återstående utbildningstiden, d. v. s. trupptjänstgöringen vid eget truppförband och krigsskolekursen, skola åtnjuta motsvarande penningbidrag och övriga förmåner som de värnpliktiga, vilka uttagits för utbildning till befäl. Ehuru de nu anförda skälen icke göra sig lika starkt gällande beträffande de andra försvarsgrenarnas officersaspiranter bör, bland annat i syfte att i fråga om förmånerna undvika alltför påtagliga skiljaktigheter mellan de för befälsutbildning utvalda vid de olika försvarsgrenarna, nyss anförda regel vinna tillämpning jämväl vid marinen och flygvapnet.

På Kungl. Maj:t torde få ankomma att i huvudsaklig överensstämmelse med vad nu anförts meddela närmare föreskrifter rörande ändrade grunder för penningbidrag till värnpliktiga samt rörande premier till värnpliktiga befälselever m. m., därvid torde till prövning böra upptagas jämväl förslagen angående betygssättning och examens förrättande, vilka synas värda beaktande. Premierna böra givetvis utgå vid sidan av de i krigsavlöningsreglementet angivna förmånerna under tid då detta reglemente tillämpas.

I årets statsverksproposition, fjärde huvudtiteln punkterna 21, 67 och 102, hava för armén, marinen och flygvapnet behovet av anslag till de värnpliktigas avlönning beräknats till respektive 17 700 000, 2 800 000 och 1 800 000 kronor. I beloppen ingå, förutom det av utredningsmännen omnämnda beloppet för inkvarteringsbidrag till kadetter å 150 000 kronor, avlöningstillägg åt reservofficersaspiranter vid armén och flygvapnet med respektive 90 000 och 16 500 kronor samt åt reservkadetter vid kustartilleriet och reservintendentskadetter med tillhopa 6 600 kronor. Vid ett godtagande av utredningsmännens förslag bortfaller behovet av medel till dylika avlöningstillägg. Enligt utredningsmännens kostnadsberäkningar i övrigt, mot vilka jag icke har något att erinra, skulle ifrågavarande avlöningsanslag komma att uppgå till, i avrundade tal, respektive 17 400 000, 2 700 000 och 2 100 000

kronor eller tillhoppa något mindre än summan av de beräknade beloppen. Den av mig för budgetåret 1942/43 förordade nedsättningen av premiebeloppen medför någon reducering av det för armén beräknade beloppet eller till 17 000 000 kronor. Jag erinrar emellertid om utredningsmännens påpekande, att för arméns vidkommande upptagits premier allenast till halva antalet officersaspiranter eller till dem, vilka genomgått officersaspirantskolans vinterkurs.

En tillämpning under budgetåret 1942/43 av nu gällande grunder för de värnpliktigas avlöning — d. v. s. ett penningbidrag å en krona om dagen till alla och inga premier — skulle, enligt vad jag från utredningsmännen inhämtat, medföra en sammanlagd utgift å ungefär 18 650 000 kronor. Mitt förslag innebär alltså en merkostnad å omkring 3 150 000 kronor, varav på penningbidragen belöpa 2 170 000 kronor och på premier 980 000 kronor.

Utskottet. Utskottet finner i likhet med departementschefen lämpligt, att de bestämmelser, som nu böra meddelas rörande ekonomisk kompensation åt sådana värnpliktiga som enligt 1941 års värnpliktslag uttagas till förlängd tjänstgöring, få provisorisk karaktär i avvaktan på den omprövning av kompensationsfrågan i hela dess vidd som sedermera bör ske på grundval av den pågående utredningen i ämnet.

Med hänsyn härtill finner sig utskottet böra nu tillstyrka, att de av departementschefen förordade grunderna för bestämmande av penningbidrag till de värnpliktiga samt för premier till värnpliktiga befälselever m. fl. godkännas av riksdagen att gälla för budgetåret 1942/43. Vad särskilt angår de av departementschefen förordade premiebeloppen, vilka föreslagits skola nedsättas med 250 kronor till följd av att övriga värnpliktiga i motsvarande åldersklass ålagts beredskapstjänstgöring under en tid av 180 dagar, vill utskottet dock uttala, att — om de värnpliktiga befälseleverna (motsvarande värnpliktiga) efter sin förlängda utbildningstid komma att åläggas motsvarande beredskapstjänstgöring som nyssberörda värnpliktiga — fråga kan uppkomma, huruvida icke skäl förefinnas att de utfå jämväl det belopp, som nu skall avdragas. Kungl. Maj:t torde böra hava sin uppmärksamhet riktad härå.

Vidkommande de väckta motionerna rörande de värnpliktigas avlöning får utskottet avstyrka desamma.

Mot det för arméns del äskade anslaget till de värnpliktigas avlöning har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må — med avslag å motionerna I: 79 och II: 137 och med godkännande i huvudsak av i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 maj 1942 angivna grunder för bestämmande av penningbidrag till värnpliktiga befälselever m. fl. — till *De värnpliktigas avlöning* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 17 000 000 kronor.

12:o) Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel.

Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (propositionen nr 266, punkt 11, sid. 90) att till engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 1 430 000 kronor.

Departementschefen har erinrat om att de i försvarspropositionen beräknade kostnaderna under femårsperioden för vissa engångsanskaffningar av för den nya försvarsplanens genomförande erforderlig sjukvårdsmateriel för arméns del beräknats till 1 430 000 kronor och framhållit, att detta belopp bör anvisas redan för nästa budgetår.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet, *Utskottet.*

att riksdagen må till *Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 1 430 000 kronor.

13:o) Uttagning av hästar och fordon m. m.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen (punkten 28) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Rese- och traktamentskostnader m. m. för hästuttagningsmyndigheterna för budgetåret 1942/43 beräkna ett förslagsanslag av 35 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 266 (punkt 12, sid. 90—104) föreslagit riksdagen att för armén till Uttagning av hästar och fordon m. m. för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 190 000 kronor.

1. Uttagning av hästar och hästfordon.

I riksstaten för innevarande budgetår finnes uppfört ett förslagsanslag till rese- och traktamentskostnader m. m. för hästuttagningsmyndigheterna med ett belopp av 35 000 kronor.

Departementschefen har inledningsvis lämnat en redogörelse för nu gällande grundläggande bestämmelser om uttagningen i fredstid av hästar och hästfordon enligt häst- och fordonsanskaffningslagen den 27 april 1934 (nr 84). Härefter har lämnats en redogörelse för det förslag till uttagningsförfordning (Bil. F till propositionen 1942: 201), som upprättats av särskilda inom försvarsdepartementet tillkallade utredningsmän, samt för de över utredningsmännens förslag avgivna utlåtandena.

Departementschefen har ansett sig i huvudsak böra biträda det avgivna förslaget, vilket innebär

att arméförvaltningens intendenturdepartement i egenskap av *hästuttagningsmyndighet* skall verkställa uttagning av hästar och hästfordon,

att riket för uttagningen bör indelas i mot de nuvarande hästmönstringsområdena svarande *hästuttagningsområden*,

att för varje hästuttagningsområde bör förordnas en härför kvalificerad veterinär såsom *hästbesiktningsman*,

att uttagningen skall ske under medverkan av kommunala organ, förslagsvis benämnda *hästuttagningsnämnder*,

att hästägare skola vara skyldiga att avgiva *uppgifter* till hästuttagningsmyndigheten samt

att *obligatorisk besiktning* av hästar skall föreskrivas.

Kostnaderna för uttagning av hästar och hästfordon hava av departementschefen beräknats till 127 000 kronor, fördelade på sätt i propositionen anges.

II. Uttagning av motorfordon och motorredskap.

Departementschefen har lämnat en redogörelse för det av ovannämnda utredningsmän avgivna förslaget till uttagningsförfordning men, enär redan nu inom tygdepartementet tillämpas ett förfarande som kan anses motsvara det föreslagna uttagningsförfarandet, ansett sig sakna anledning att närmare gå in på de organisatoriska ändringar inom tygdepartementet, till vilka förslagets genomförande kan komma att giva anledning.

Medelsbehovet har beräknats till 60 000 kronor.

III. Uttagning av fartyg.

Jämväl i fråga om kostnaderna för det av utredningsmännen förordade systemet för uttagning av fartyg har departementschefen i detta sammanhang lämnat en redogörelse. För nästa budgetår föreslår departementschefen dock icke någon ändring i vad som nu gäller beträffande sättet för dessa kostnaders bestridande.

I enlighet med det ovan framförda har medelsbehovet under rubriken Uttagning av hästar och fordon m. m. beräknats till $(127\,000 + 60\,000 =)$ 187 000 kronor, vilket belopp dock föreslås avrundat till 190 000 kronor.

Utskottet. Under erinran om att riksdagen i skrivelse nr 293 anmält sitt beslut i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 201 med förslag till rekvisitionslag samt beredskapsförfogandelag får utskottet tillstyrka Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag och alltså hemställa,

att riksdagen må till *Uttagning av hästar och fordon m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 190 000 kronor.

14:o) Övriga expenser m. m.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen (punkten 30) föreslagit riksdagen att till Övriga expenser m. m. för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 960 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 266 (punkt 13, sid. 105) — med ändring av det i statsverkspropositionen framställda förslaget — föreslagit riksdagen att till Övriga expenser m. m. för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 1 350 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft en i samband med Kungl. Maj:ts proposition nr 210 angående den fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter i andra kammaren av herrar *C. Lindberg* i Stockholm, *G. Nilsson* i Göingegården och *S. Cruse* väckt motion (nr 339) vari, så vitt nu är ifråga, yrkats, att hyresersättning med vissa angivna belopp skall utgå till hemvärnsområdesbefälhavare mot skyldighet för sådana befälhavare att hålla för förvaring av hemvärnets material erforderliga förrådslokaler. Beträffande de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, får utskottet hänvisa till motionen.

Förevarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 965 000 kronor.

I försvarspropositionen har anslaget till övriga expenser m. m. beräknats till ett belopp av 1 200 000 kronor.

Med hänsyn till att under nästa budgetår nya staber och truppförband beräknats skola tillkomma inom arméorganisationen har departementschefen funnit erforderligt att för budgetåret 1942/43 beräkna ett medelsbehov av 1 350 000 kronor. Departementschefen har vid beräklandet av detta belopp förutsatt, att från förevarande anslag jämväl skola bestridas kostnader för bidrag till hemvärnsområdesbefälhavarna för av dem upplåtna expeditionsoch förrådslokaler.

Beräkningen av förevarande anslag har icke givit utskottet anledning till *Utskottet.* erinran liksom icke heller Kungl. Maj:ts förslag om beredande av hyresersättning till hemvärnsområdesbefälhavare.

Det i motionen II: 339 framställda yrkandet om införande av dylik ersättning torde i huvudsak bliva tillgodosett genom bifall till Kungl. Maj:ts förslag i ämnet.

Utskottet får sålunda hemställa,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och i anledning av motionen II: 339, i vad den avser förevarande anslag, må till *Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 1 350 000 kronor.

15:o) Anskaffning av intendenturmateriel.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (propositionen nr 266, punkt 14, sid. 105 och 106), vilket står i överensstämmelse med de under punkten 2 i detta utlåtande angivna principerna för bestridande av vissa anskaffningskostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela beslut om anskaffning av intendenturmateriel för armén intill ett belopp av 15 000 000 kronor,

b) till *Anskaffning av intendenturmateriel* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor,

c) medgiva, att anslaget må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas inom ramen av angivna belopp av 15 000 000 kronor.

16:o) Vissa kostnader för de fasta undervisningsverken, särskilda utbildningskurser m. m.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen (punkten 40) föreslagit riksdagen att till Vissa kostnader för de fasta undervisningsverken, särskilda utbildningskurser m. m. för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 1 300 000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t — med ändring av i statsverkspropositionen framställt förslag — i ovannämnda proposition nr 266 (punkt 15, sid. 106 och 107) föreslagit riksdagen, att till Vissa kostnader för de fasta undervisningsverken, särskilda utbildningskurser m. m. för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

Departementschefen har i likhet med försvarsutredningen förordnat, dels att vissa befintliga skolor omorganiseras under budgetåret 1942/43, dels ock att vissa nya skolor inrättas under samma budgetår. På grund härav kommer medelsbehovet att överstiga det i statsverkspropositionen beräknade. Från förevarande anslag beräknas bidrag skola utgå till föreningen Försvarsfilm med belopp, som prövas skäligt.

Utskottet. Departementschefens förslag under förevarande punkt liksom det äskade anslagsbeloppet finner sig utskottet böra tillstyrka. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa stat för anslaget och att därvid verkställa den fördelning av anslaget mellan dess båda undertitlar, som kan finnas lämplig.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Vissa kostnader för de fasta undervisningsverken, särskilda utbildningskurser m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

17:o) Truppförbandens övningar.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen (punkten 41) föreslagit riksdagen att till Truppförbandens övningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 6 800 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t — med återkallande av det i statsverkspropositionen framställda förslaget — i propositionen nr 266 (punkt 16, sid. 107 och 108) föreslagit riksdagen att till Truppförbandens övningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 8 500 000 kronor.

Förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 6 000 000 kronor.

Vid framläggandet av statsverkspropositionen beräknade departementschefen i enlighet med arméförvaltningens förslag medelsbehovet under nedan angivna titlar sålunda:

Titel	I Befälsövningar	kronor	150 000
»	II Truppförbandens vanliga övningar	»	2 270 000
»	III Målflygning och målbogsering	»	1 250 000
»	IV Drivmedel	»	2 700 000
»	V Hemvärnets övningar	»	420 000
			<hr/>
			Summa kronor 6 790 000.

Departementschefen har i propositionen nr 266 beträffande titlarna II och V — truppförbandens vanliga övningar respektive hemvärnets övningar — icke föreslagit någon ändring i förhållande till de i statsverkspropositionen verkställda beräkningarna.

Medelsbehovet under titel I, befälsövningar, har numera med hänsyn till befälskaderns utökning föreslagits höjt till 200 000 kronor. I enlighet med av försvarsutredningen angivna beräkningsgrunder har under titel III, målflygning och målbogsering, i propositionen nr 266 beräknats en sänkning med 100 000 kronor i förhållande till det i statsverkspropositionen beräknade beloppet. På grund av den föreslagna ökningen av motoriseringen inom armén har slutligen anslagsposten under titel IV, drivmedel, föreslagits höjd från i statsverkspropositionen beräknade 2 700 000 till 4 500 000 kronor.

Medelsbehovet under ifrågavarande anslag har sålunda i propositionen nr 266 beräknats till 8 540 000 kronor eller avrundat 8 500 000 kronor.

Utskottet. Utskottet tillstyrker den av departementschefen föreslagna beräkningen av medelsbehovet under de olika titlarna å anslaget till truppförbandens övningar och har intet att erinra mot det äskade anslagsbeloppet. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att fördela anslaget samt att meddela erforderliga föreskrifter rörande medlens disponerande m. m.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må till *Truppförbandens övningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 8 500 000 kronor.

18:o) Vapen och ammunition m. m.

I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag (punkten 47) hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Vapen och ammunition m. m. för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 32 000 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t — med ändring av det i statsverkspropositionen framställda förslaget — i propositionen nr 266 (punkt 17, sid. 108 och 109) föreslagit riksdagen, att till Vapen och ammunition för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 19 400 000 kronor.

Försvarsutredningen har i sitt betänkande med förslag till plan för organisationsarbetet inom försvarsväsendet under den närmaste femårsperioden beräknat kostnaderna under arméns anslag till vapen och ammunition såväl i vad avser uppsättningsperioden som ock efter fullt genomförd organisation till samma belopp som i statsverkspropositionen angivits såsom erforderligt under nästkommande budgetår. Emellertid har departementschefen i försvarspropositionen räknat med att kostnaderna under förevarande anslag under femårsperioden skola kunna begränsas till 19 400 000 kronor per budgetår. Beträffande minskningen i förhållande till försvarsutredningens beräkningar har departementschefen hänvisat till handlingar, som överlämnats till riksdagens vederbörande utskott.

I anslutning till vad sålunda i försvarspropositionen förordats har förevarande anslag för nästa budgetår ansetts böra upptagas med ett belopp av 19 400 000 kronor.

Utskottet. Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot den av departementschefen verkställda beräkningen av förevarande anslag, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Vapen och ammunition m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 19 400 000 kronor.

19:o) Engångsanskaffning av ammunition.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (propositionen nr 266, punkt 18, sid. 109), vilket förslag ansluter sig till vad som föreslagits i försvarspropositionen i fråga om det totala anskaffningsbeloppet och under punkten 2 i propositionen nr 266 i fråga om sättet för bestridande av vissa anskaffningskostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela beslut om anskaffning av ammunition för armén intill ett belopp av 71 500 000 kronor,

b) till *Engångsanskaffning av ammunition* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 14 300 000 kronor,

c) medgiva, att anslaget må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas inom ramen av angivna belopp av 71 500 000 kronor.

20:o) Motor- och anspanssfordon m. m.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen (punkten 49) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Motor- och anspanssfordon m. m. för budgetåret 1942/43 beräkna ett reservationsanslag av 7 000 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 266 (punkt 19, sid. 109 och 110) föreslagit riksdagen att till Motor- och anspanssfordon m. m. för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor.

Förevarande anslagspost är för innevarande budgetår uppförd med ett belopp av 3 300 000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att den ökning av antalet motorfordon och cyklar, som beräknas komma till stånd under nästa budgetår, icke torde få den omfattning, som beräknades vid tiden för statsverkspropositionens framläggande. Medelsbehovet under anslaget har därför för budgetåret 1942/43 beräknats till 4 000 000 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts under denna punkt framlagda förslag *Utskottet*. hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Motor- och anspanssfordon m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor.

21:o) Anskaffning av tygmateriel.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen (punkten 52) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till anskaffning av tygmateriel för budgetåret 1942/43 beräkna ett reservationsanslag av 110 000 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 266 (punkt 20, sid. 110—112) föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela beslut om anskaffning av tygmateriel för armén intill ett belopp av 482 800 000 kronor,

dels till Anskaffning av tygmateriel för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 120 000 000 kronor,

dels ock medgiva, att anslaget må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överstridas inom ramen av angivna belopp av 482 800 000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att för materielanskaffning om tillhopa 248 000 000 kronor, varom riksdagen tidigare fattat beslut, sammanlagt 140 000 000 kronor anvisats och att sålunda anvisningar erfordrades å ytterligare 108 000 000 kronor, varav 99 000 000 kronor för budgetåret 1942/43.

Den i försvarspropositionen beräknade kostnaden för engångsanskaffning av tygmateriel, 520 810 000 kronor, kan minskas med 38 000 000 kronor till 482 810 000 kronor genom att viss del av den avsedda materielanskaffningen kan anses tillgodosedd i och med den anskaffning, som med stöd av riksdagens förenämnda redan fattade beslut är under genomförande.

För den beräknade materielens anskaffande skulle sålunda erfordras $(108\,000\,000 + 482\,810\,000 =) 590\,810\,000$ kronor.

Emellertid ingår i det belopp å 248 000 000 kronor, varom riksdagen förut beslutat, ett belopp å 28 000 000 kronor, som belöper på materielanskaffning för av beredskapen föranledd förslitning. Då detta senare belopp är av natur att böra bestridas från vederbörligt anslag å förskottsstaten, bör det samma, i överensstämmelse med vad som inledningsvis föreslagits beträffande den anslagstekniska anordningen för bestridande av engångsanskaffning av materiel, icke upptagas på riksstaten.

Härav följer, att kostnaderna, som skola belasta nu ifrågavarande anslag böra beräknas till $590\,810\,000 - 28\,000\,000 = 562\,810\,000$ kronor. Av detta belopp har departementschefen ansett 60 000 000 kronor böra anvisas för budgetåret 1941/42, och vid sådant förhållande skulle under femårsperioden 1942/47 för slutförande av hittills beslutad anskaffning och för genomförandet av den av försvarsväsendets omorganisation betingade anskaffningen erfordras i runt tal 503 000 000 kronor, motsvarande en medelkostnad av 100 600 000 kronor för år.

Departementschefen har nu föreslagit, att riksdagens bemyndigande ut-

verkas till beställning av tygmateriel intill ett belopp av sammanlagt högst (520 810 000 — 38 000 000 =) i avrundat tal 482 800 000 kronor.

Slutligen har departementschefen föreslagit, att för nästa budgetår måtte under detta anslag anvisas ett reservationsanslag av 120 000 000 kronor.

Utskottet finner i likhet med departementschefen lämpligt att kostnaderna för den materielanskaffning, som är erforderlig på grund av under beredskapen uppkommen förslitning av tidigare befintlig materiel, bestridas från vederbörligt anslag å förskottsstaten i stället för att bestridas från å riksstaten uppfört anslag. Utskottet.

Beträffande den av departementschefen i övrigt verkställda beräkningen av medelsbehovet för slutförande av hittills beslutad materielanskaffning och för genomförandet av den av försvarsväsendets omorganisation betingade anskaffningen, vilken beräkning slutar å ett belopp av 503 000 000 kronor, sedan 60 000 000 kronor anvisats såsom tilläggsanslag å riksstaten för innevarande budgetår, har utskottet icke funnit skäl till erinran.

Utskottet tillstyrker, att riksdagen nu bemyndigar Kungl. Maj:t att meddela beslut om anskaffning av tygmateriel, intill ett belopp av 482 800 000 kronor, varigenom den för arméns omorganisation såsom erforderlig beräknade materielen skulle bli beställd.

För nästa budgetår tillstyrker utskottet, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, att ett reservationsanslag av 120 000 000 kronor anvisas för ändamålet. Kungl. Maj:t torde i samband med denna medelsanvisning böra medgivas att bestämma om anslaget överskridande inom ramen av angivna belopp av 482 800 000 kronor.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela beslut om anskaffning av viss tygmateriel för armén intill ett belopp av 482 800 000 kronor;

b) till *Anskaffning av tygmateriel* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 120 000 000 kronor;

c) medgiva, att anslaget må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas inom ramen av angivna belopp av 482 800 000 kronor.

22:o) Anskaffning av båtmateriel.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (propositionen nr 266, punkt 21, sid. 112), vilket avser anvisande av medel för anskaffning av båtmateriel för sjötransporter av trupp inom vissa fästningsområden, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anskaffning av båtmateriel* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 760 000 kronor.

23:o) Anskaffning av maskiner och utrustning för försvarsväsendets verkstadsnämnd underställda fabriker.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (propositionen nr 266, punkt 22, sid. 112 och 113) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anskaffning av maskiner och utrustning för försvarsväsendets verkstadsnämnd underställda fabriker* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Marinen.

24:o) Avlöningar till aktiv personal m. fl.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen (punkten 61) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1942/43 beräkna ett förslagsanslag av 27 000 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 266 (punkt 23, sid. 113—130) föreslagit riksdagen, att

dels för budgetåret 1942/43 fastställa de personalförteckningar för ordinarie tjänstemän samt för pensionerad personal i arvodesbefattning vid marinen ävensom den förteckning å arvoden och övriga ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän vid marinen, vilka i särskild ordning överlämnats till riksdagen,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende å de av riksdagen fastställda personalförteckningarna meddela de särskilda föreskrifter, som kunna visa sig erforderliga i samband med genomförandet av den i propositionen den 27 mars 1942 förordade fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter under budgetåren 1942/43—1946/47,

dels godkänna följande avlöningsstat för marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* kronor 21 070 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattning,
förslagsvis » 740 000

3. Avlöningar till fänrikar, <i>förslagsvis</i>	kronor	300 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> :		
a) extra ordinarie och extra tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	650 000
b) viss icke-ordinarie personal vid mariningenjörkåren, <i>förslagsvis</i> ..	»	48 000
c) viss icke-ordinarie personal vid marinläkarkåren, <i>förslagsvis</i>	»	145 000
d) betjäningsspersonal m. fl., <i>förslagsvis</i>	»	65 000
e) musikelever	»	12 600
f) tillfälligt anställande av tjänstemän m. m., <i>förslagsvis</i>	»	12 000
5. Arvoden och övriga ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän	»	151 041
6. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	380 000
7. Sjötillägg m. m., <i>förslagsvis</i>	»	750 000
8. Avgången manskaps anställning å civilanställningsstat, <i>förslagsvis</i>	»	80 000
9. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	3 326 359
Summa kronor		27 730 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	570 000
Nettoutgift kronor		27 160 000

dels ock till Avlöningar till aktiv personal m. fl. för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 27 160 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft en inom första kammaren av herr E. Petersson väckt motion (nr 252), vari hemställts, dels att riksdagen måtte i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag besluta sådan ökning av antalet officerare vid kustartilleriet under budgetåret 1942/43 att befattningen såsom chef för Blekinge kustartilleriförsvar under nämnda budgetår kan tillsättas, dels ock att benämningarna kommandant och kommandantsstab måtte användas i stället för kustartilleriförsvarschef och kustartilleriförsvarsstab.

I fråga om de skäl, motionären anför till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionen.

Marinens avlöningsanslag är för innevarande budgetår uppfört i riksstaten med ett belopp av 23 800 000 kronor.

Departementschefen har beräknat medelsbehovet under avlöningsanslaget för nästa budgetår under samma anslagsposter som för innevarande budgetår med de ändringarna, att den för fänrikars avlöning avsedda anslagsposten föreslagits skola benämnas »avlöningar till fänrikar» samt delposten till extra ordinarie tjänstemän betecknats »extra ordinarie och extra tjänstemän». Avlöningsstatens uppställning har vidare i departementschefens förslag ändrats med hänsyn till det nya systemet för arvodespersonalens avlöning.

Anslagsberäkningen för nästa budgetår har av departementschefen verkställt i anslutning till det förslag till organisationsförändringar, som i försvarspropositionen förordats och som beräknas komma att genomföras under budgetåret. Å personalförteckningarna, som överlämnats till riksdagen i särskild ordning, har departementschefen sålunda uppfört den personal, som beräknas bli erforderlig för den nya organisationen under det kommande budgetåret.

Under återopande av vad som i propositionen nr 266 under punkten 1:o) anförts rörande vissa för försvarsgrenarna gemensamma avlöningsfrågor m. m. har departementschefen härefter lämnat en redogörelse för de olika avlöningsposternas beräkning och för personalbehovet. Denna redogörelse innehåller i huvudsak följande.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän.

Under rubriken *amiralitetet* har departementschefen upptagit de beställningar, vilka i försvarspropositionen föreslagits skola hänföras till amiralitetet.

För *marinstabens* del förutsättes ingen ändring i fråga om ordinarie befattningshavare.

Under *marindistriktet* har departementschefen upptagit beställningar för cheferna för Västkustens och Öresunds marindistrikt och därutöver de i nu gällande personalförteckning under »flottan» upptagna expeditivakterna.

I vad avser *flottan* har departementschefen föreslagit inrättandet av 3 nya kommendörsbeställningar, avsedda för inspektören för sjöartilleriet, inspektören för torped- och undervattensbåtvapnen samt inspektören för minväsendet. För chefen för sjökarteverkets sjömättningsavdelning har i personalförteckningen upptagits en beställning såsom regementsofficer i lönegraden Oa 4.

Med hänsyn till vad vid behandlingen av försvarsstabens avlöningsanslag anförts ha för försvarsväsendets radioanstalt avsedda, hittills på marinens personalförteckning upptagna beställningar för officerare — liksom även vissa beställningar för underofficerare — avförts från förteckningen.

Några fänriksbeställningar i lönegraden Oa 1 för de olika personalkårerna ha icke upptagits i personalförteckningarna med anledning av vad härom i försvarspropositionen anförts.

I anslutning till i försvarspropositionen framlagt förslag om slopande av flaggkorpralsgraden för personal på aktiv stat ha samtliga flaggkorpralsbeställningar överförts till beställningar för underofficerare av 2. graden. Då emellertid icke alla flaggkorpraler kunna omedelbart befordras till underofficerare av 2. graden, ha i personalförteckningen jämväl upptagits 200 flaggkorpralsbeställningar, varvid i anmärkning föreskrivits, att ett mot de kvarstående flaggkorpralerna svarande antal underofficersbeställningar av 2. graden skola hållas vakanta.

Departementschefen har föreslagit, att, i den mån vakanser komma att förefinnas inom underofficersgraderna (flaggkorpralerna däri inbegripna), ett mot antalet vakanta löner svarande antal furirsbeställningar få tillsättas utöver antalet i personalförteckningen upptagna furirer, såvida icke underofficersbeställningarna kunna uppehållas genom inkallande av personal å övergångsstat eller i reserven.

I anslutning till vad i försvarspropositionen härom anförts ha de två musikdirektörerna vid flottan i personalförteckningen uppförts i lönegraden Oa 3 eller Oa 2.

Vidkommande *kustartilleriet* har departementschefen å personalförteckningen upptagit en ny beställning för chef för Göteborgs kustartilleriförsvär, tillika chef för Älvsborgs kustartilleriregemente, i lönegraden Oa 6. En i personalförteckningen uppförd ny beställning för en överste i lönegraden Oa 6 har avsetts för den i försvarspropositionen förordade souschefsbefattningen i marinstaben. I personalförteckningen har vidare uppförts ett ökat antal officersbeställningar utöver redan nämnda, ökat antal underofficersbeställningar samt ytterligare en musikdirektör, avsedd för den nya musikkåren vid Gotlands kustartillerikår, vilken i försvarspropositionen föreslagits skola inrättas.

Huvuddelen av flaggkorpralerna på stat ha beräknats kunna befordras till underofficerare av 2. graden från och med ingången av budgetåret 1942/43.

I fråga om *mariningenjörkåren* har departementschefen i anslutning till vad i försvarspropositionen anförts funnit sig böra förorda en ökning med 1 marindirektör av 2. graden, 1 förste mariningenjör, 1 mariningenjör av 1. graden och 2 mariningenjörer av 2. graden. Departementschefen har förutsatt, att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att undantagsvis tillämpa direktanställning, därest en sådan anordning framdeles skulle visa sig erforderlig för utökningens genomförande. Vad angår specialingenjörerna ifrågasättes för nästa budgetår ingen ändring i förhållande till innevarande budgetår.

Departementschefen har i detta sammanhang uttalat, att ett av marinöverdirektören väckt förslag om dispens från gällande föreskrifter för utnämning av personal i mariningenjörkårens reserv bör upplagas till prövning i samband med den i försvarspropositionen förordade utredningen rörande utnyttjandet av ingenjörstekniskt utbildad personal inom försvarsväsendet.

Detta bör emellertid, har departementschefen vidare uttalat, icke utgöra hinder för Kungl. Maj:t att undantagsvis, då speciella skäl äro för handen, meddela beslut om upptagande i mariningenjörkårens reserv av ingenjörer, som provas särskilt lämpliga därför.

Vad angår *marinintendenturkåren* har departementschefen räknat med en utökning för nästa budgetår med 1 kommandör, 1 kapten och 2 löjtnanter. Beställningen såsom chef för marinens centrala beklädnadsverkstad har utbytt mot en beställning för kommandörkapten av 1. graden. I syfte att möjliggöra att i framtiden för verkstadschefsbefattningen avse person utanför marinintendenturkårens stat har i anmärkning till personalförteckningen angivits, att vid uppkommande ledighet å beställning för kommandörkapten av 1. graden det må ankomma på Kungl. Maj:t att besluta, huruvida beställningen skall återbesättas på förordnande eller vakanssättas.

Beträffande *marinläkarkåren* föreslås dels — i överensstämmelse med vad i försvarspropositionen förordats — en uppdelning av beställningarna för marinläkare av 1. graden på två lönegrader, Ca 24 och Ca 22, dels uppförande å personalförteckningen för budgetåret 1942/43 av tre beställningar i sistnämnda lönegrad.

Vidkommande *marinens fasta undervisningsverk* har departementschefen föreslagit uppflyttning av chefen för sjökrigsskolan till lönegrad Oa 6, inrättande av en ny beställning för souschef vid sjökrigsskolan i lönegrad Oa 4, uppförande å sjökrigshögskolans stat av tre beställningar i alternativt lönegraderna Oa 4 eller Oa 3 samt å sjökrigsskolans stat av två beställningar i alternativt lönegraderna Oa 3 eller Oa 2, avsedda för militära lärare. Vidare har föreslagits anställande av civil personal, utom erforderlig lärarpersonal, såsom extra ordinarie tjänstemän. Därvid har förutsatts, att nu vid sjökrigsskolan såsom ordinarie anställd vaktmästarpersonal skall, därest den icke övergår till extra ordinarie anställning, övergångsvis kvarstå i nu innehavande ordinarie anställning.

Under rubrikerna *marinens sjukhus i Karlskrona* och *marinens poliskår* hava för nästa budgetår icke föreslagits några ändringar.

Medelsbehovet under förevarande anslagspost har av departementschefen beräknats till 21 070 000 kronor.

2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattning.

Departementschefen har beräknat behovet av pensionerad personal i arvodesbefattning för budgetåret 1942/43 till 32 officerare och 93 underofficerare, innebärande en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 8 officerare och 14 underofficerare. Den närmare fördelningen av dessa befattningar har uppgivits i förslaget till personalförteckning för arvodespersonalen.

Kostnaderna för lön enligt vederbörlig löneklass för ifrågavarande per-

sonal ha uppskattats till omkring 740 000 kronor. Avlöningsstatens uppbördsmedel i form av pensionsförmåner, som innehavarna av arvodesbefattningar skola avstå, hava beräknats till ett belopp av 570 000 kronor.

3. Avlöningar till fänrikar.

Medelsbehovet för ifrågavarande ändamål har av departementschefen med tillämpning av det nya anställningssystemet för fänrik beräknats till 300 000 kronor.

4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

a. Extra ordinarie och extra tjänstemän.

För grundlön och avlöningsförhöjningar m. m. till den extra ordinarie personal, som upptagits i personalförteckningen för nästa budgetår, har beräknats ett belopp av 600 000 kronor, varjämte för anställande av extra tjänstemän har upptagits ett belopp av 50 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet för nu ifrågavarande ändamål har sålunda av departementschefen beräknats till 650 000 kronor.

b. Viss icke-ordinarie personal vid mariningenjörkåren.

Kostnaden för den i personalförteckningen upptagna icke-ordinarie personalen vid mariningenjörkåren har beräknats till i avrundat tal 48 000 kronor.

c. Viss icke-ordinarie personal vid marinläkarkåren.

Departementschefen har föreslagit en ökning av antalet marinläkare av 2. graden med fem i förhållande till antalet under innevarande budgetår. Medelsbehovet har beräknats till 145 000 kronor.

d. Betjäningsspersonal m. fl.

Beträffande denna delpost har departementschefen icke föreslagit någon ändring. Densamma upptages sålunda med oförändrat belopp, 65 000 kronor.

e. Musikelever.

Under förutsättning av bifall till i försvarspropositionen framlagt förslag om uppsättande av en musikkår vid Gotlands kustartillerikår och med beaktande av i annat sammanhang förordad förhöjning av de till musikeleverna utgående löneförmåner har departementschefen beräknat medelsbehovet under förevarande delpost till 12 600 kronor.

f. Tillfälligt anställande av tjänstemän.

I fråga om medelsbehovet under denna rubrik ifrågasättes ingen ändring för nästa budgetår. Beloppet upptages oförändrat med 12 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal har sålunda beräknats till 932 600 kronor.

5. Arvoden och övriga ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän.

I fråga om utgångspunkterna för beräklandet av arvoden av här ifrågasvarande slag för nästa budgetår har departementschefen hänvisat till vad under arméns motsvarande anslag anförts.

För nästa budgetår har för marinens del beräknats ett medelsbehov av 151 041 kronor för arvoden och ersättningar utöver lön. I förhållande till motsvarande förteckning för innevarande budgetår innebär departementschefens nu framlagda förslag rörande arvoden och ersättningar i huvudsak följande.

I vad gäller *marinstaben* ha från förteckningen avförts de för marinattachéerna avsedda ortstilläggen m. m., vilka, såsom tidigare framhållits, i stället upptagits under försvarsstabens avlöningsanslag.

Vissa under *flottan* upptagna smärre arvoden till uppbördsmän inom marindistriktet avses skola avvecklas i samband med att uppbörderna i fråga övertagas av förvaltningsunderofficerare.

Under rubriken *marinens fasta undervisningsverk* har departementschefen räknat med ett medelsbehov för sjökrigshögskolans del av högst 27 500 kronor och för sjökrigsskolans del av högst 75 000 kronor under framhållande av att frågan om undervisningens omfattning och organiserande vid sjökrigsskolan under budgetåret 1942/43 för närvarande icke kan i detalj överblickas.

Vad angår marinens underofficersskolor har icke ifrågasatts annan ändring än att antalet arvoden till instruktionsofficerare ökas med fyra och att det för arvoden till instruktionsunderofficerare avsedda beloppet ökas med 300 kronor, allt med hänsyn till det ökade antalet elever vid flottans underofficersskola.

För särskilda utbildningskurser m. m. har beräknats ett med 300 kronor förhöjt belopp.

6. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

För vardera av de båda *ögonläkarna* vid Ostkustens och Sydkustens marindistrikt har departementschefen — med hänsyn till inträffad ökning av sagda läkares arbetsuppgifter — föreslagit en arvodesförhöjning med 500 kronor.

Från *marinens ecklesiastikstat* ha avförts de befattningshavare, för vilka arvodeskostnaderna vid bifall till proposition nr 144 till innevarande års riksdag skola överföras från fjärde huvudtiteln till kyrkofonden. För kyrkvaktaren i Karlskrona amiralitetsförsamling har ersättningen för mistad bostadsförmån höjts från 350 till 800 kronor.

För *sjökrigshögskolans* och *sjökrigsskolans* del har departementschefen

räknat med viss höjning av arvodena till lärarna i internationell rätt respektive i engelska och franska språken.

Vidkommande *marinens underofficersskolor* samt för *särskilda utbildningskurser m. m.* har räknats med en ökning av medelsbehovet för timlärare m. m. med omkring 27 000 kronor med hänsyn till ökat antal elever och därav följande utökat antal parallellavdelningar.

Ehuru verksamheten vid den i försvarspropositionen förordade nya *sjömansskolan* icke torde kunna taga sin början under budgetåret 1942/43, har departementschefen under ifrågavarande anslagspunkt för timlärararvoden beräknat ett belopp av 100 000 kronor. Beloppet avses tills vidare för ersättning åt civila lärare vid de å örlogsstationerna anordnade rekrytskolorna. Departementschefen har i samband härmed anmält, att redan under innevarande budgetår, med hänsyn till bristen på militär personal i landtjänst, civil lärarpersonal måst utnyttjas.

För tillgodoseende av behovet av timlärarpersonal vid *kustartilleriets rekrytskolor* har beräknats ett belopp av 40 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under förevarande anslagspost har beräknats till 380 000 kronor.

7. Sjötillägg m. m.

Under denna anslagspost har beräknats ett belopp av 750 000 kronor, innebärande en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 50 000 kronor.

8. Avgånget manskaps anställning å civilanställningsstat.

För ifrågavarande ändamål har upptagits 80 000 kronor eller samma belopp som för innevarande budgetår. Under arméns avlöningsanslag framlagt förslag om beredande av anställning å civilanställningsstat för visst manskap över stat avses jämväl gälla marinen.

9. Rörligt tillägg.

Anslagsposten för rörligt tillägg har i avlöningsstaten upptagits till 3 326 359 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. har för nästa budgetår beräknats till 27 160 000 kronor.

Mot de förslag i skilda hänseenden, som departementschefen framlagt under förevarande punkt, har utskottet intet annat att erinra än att för de un-

Utskottet.

derofficerare vid kustartilleriet, vilka tjänstgöra såsom regementskassörer, böra upptagas särskilda beställningar i personalförteckningen, nämligen för 3 regementskassörer av 1. klassen i lönegraden UO 3 och 1 regementskassör av 2. klassen i lönegraden UO 2. I samband härmed bör antalet av departementschefen beräknade underofficerare i nämnda lönegrader minskas med 3 respektive 1.

Vidkommande det i motionen I: 252 framställda yrkandet om ökning av antalet officerare vid kustartilleriet utöver Kungl. Maj:ts förslag med hänsyn till önskvärdheten av att redan under budgetåret 1942/43 kunna tillsätta befattningen såsom chef för Blekinge kustartilleriförsvär, förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t med utnyttjande av de regementsofficerare, som komma att finnas vid kustartilleriet under budgetåret 1942/43, skall, om så befinnes böra ske, kunna förordna tillfällig innehavare å den nämnda befattningen. Utskottet finner därför icke skäl tillstyrka motionen i denna del.

Vad därefter angår det i samma motion framställda yrkandet, att benämningarna kommandant och kommandantsstab måtte användas i stället för kustartilleriförsvarschef och kustartilleriförsvarsstab, synes det böra ankomma på Kungl. Maj:t att taga den väckta frågan i övervägande och att besluta i ärendet.

Under återopande av det anförda och med hänvisning till vad utskottet under punkten 1:o) i detta utlåtande anført angående tillämpningen av nu ifrågavarande s. k. högststater får utskottet, som ansett, att bemyndigande bör lämnas Kungl. Maj:t att, liksom för innevarande år skett, i personalförteckningarna vidtaga de smärre ändringar, som visa sig erforderliga, hemställa,

att riksdagen må

a) besluta, att motionen II: 252 icke skall till någon riksdagens åtgärd föranleda;

b) för budgetåret 1942/43 med den ändring, som utskottet ovan föreslagit, fastställa de personalförteckningar för ordinarie tjänstemän samt för pensionerad personal i arvodesbefattning vid marinen ävensom den förteckning å arvoden och övriga ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän vid marinen, vilka till riksdagen i särskild ordning överlämnats, dock att Kungl. Maj:t må i nämnda förteckningar vidtaga de smärre ändringar, som må visa sig erforderliga;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende å de av riksdagen fastställda personalförteckningarna meddela de särskilda föreskrifter, som kunna visa sig erforderliga i samband med genomförandet av den i propositionen nr 210 förordade fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter under budgetåren 1942/43—1946/47;

d) godkänna följande avlöningsstat för marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåren 1942/43:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 21 070 000	
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	»	740 000
3. Avlöningar till fänrikar, <i>förslagsvis</i>	»	300 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> :		
a) extra ordinarie och extra tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 650 000	
b) viss icke-ordinarie personal vid mariningenjörkåren, <i>förslagsvis</i>	»	48 000
c) viss icke-ordinarie personal vid marinläkarkåren, <i>förslagsvis</i>	»	145 000
d) betjäningsspersonal m. fl., <i>förslagsvis</i>	»	65 000
e) musikelever	»	12 600
f) tillfälligt anställande av tjänstemän m. m., <i>förslagsvis</i>	»	12 000
5. Arvoden och övriga ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän ..	»	151 041
6. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	380 000
7. Sjötillägg m. m., <i>förslagsvis</i>	»	750 000
8. Avgången manskaps anställning å civilanställningsstat, <i>förslagsvis</i>	»	80 000
9. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	3 326 359

Summa kronor 27 730 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	570 000
Nettoutgift		kronor 27 160 000;

e) till *Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 27 160 000 kronor.

25:o) Avlöningar till personal i marinens reserver.

I statsverkspropositionen (punkten 64) hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till avlöningar till personal i marinens reserver beräkna ett förslagsanslag av 225 000 kronor.

I propositionen nr 266 (punkt 24, sid. 130 och 131) har Kungl. Maj:t sedermera föreslagit riksdagen att till Avlöningar till personal i marinens reserver för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 475 000 kronor.

I riksstaten för innevarande budgetår är förevarande anslag upptaget med 225 000 kronor.

Departementschefen har, på sätt i försvarspropositionen förutsatts, räknat med att redan under nästa budgetår marinens befälsbehov till en del skall tillgodoses genom att pensionsavgångna, förtidsavgångna eller i reserven utnämnda officerare och underofficerare enligt eget åtagande skola inkallas till ständig tjänstgöring. Då omfattningen av tjänstgöringen icke för närvarande kunnat bedömas, har det ansetts böra ankomma på Kungl. Maj:t, att inom ramen av försvarsutredningens beräkningar meddela beslut härutinnan. Med ifrågavarande tjänstgöring förenade kostnader ha för nästa budgetår beräknats icke behöva överstiga ett belopp av 250 000 kronor. I övrigt har departementschefen räknat med oförändrat medelsbehov under detta anslag eller 225 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet under förevarande anslagspost har sålunda beräknats till 475 000 kronor.

Utskottet. Då Kungl. Maj:ts förslag icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Avlöningar till personal i marinens reserver* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 475 000 kronor.

26:o) De värnpliktigas avlöning.

I årets statsverksproposition (punkten 67) hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till De värnpliktigas

avlöning för budgetåret 1942/43 beräkna ett förslagsanslag av 2 800 000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i förenämnda proposition nr 297 föreslagit riksdagen att — med godkännande i huvudsak av i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 maj 1942 av departementschefen angivna grunder för bestämmande av penningbidrag till de värnpliktiga samt för premier till värnpliktiga befälselever m. fl. — i vad gäller marinen till De värnpliktigas avlöning för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 2 700 000 kronor.

Beträffande innebörden av Kungl. Maj:ts i propositionen nr 297 framlagda förslag får utskottet hänvisa till den under arméns motsvarande anslag lämnade redogörelsen.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot den av departementschefen verkställda beräkningen av medelsbehovet under nu förevarande anslag, får, under hänvisning till vad utskottet under arméns motsvarande anslag anfört och hemställt beträffande grunderna för bestämmande av penningbidrag till de värnpliktiga och för premier till värnpliktiga befälselever m. fl., hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *De värnpliktigas avlöning* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 2 700 000 kronor.

27:o) Anskaffning av viss musikmateriel.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 266 (punkt 25, sid. 131) och under erinran att utskottet i sitt utlåtande nr 2 tillstyrkt i försvarspropositionen framlagt förslag om inrättande av en musikkår vid Gotlands kustartillerikår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anskaffning av viss musikmateriel* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 14 000 kronor.

28:o) Fartygsbyggnader för flottan. Ersättningsbyggnad av jagare.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen (punkten 84) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Fartygsbyggnader för flottan för budgetåret 1942/43 beräkna ett reservationsanslag av 50 000 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 266 (punkt 26, sid. 131—137) föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att inom ramen av ett belopp av 180 000 000 kronor meddela beslut om genomförande av den i propositionen nr 210 angående den fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter förordade planen för nybyggnad av örlogsfartyg;

dels till Fartygsbyggnader för flottan för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 32 800 000 kronor;

dels medgiva, att nyssberörda anslag må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas inom ramen av angivna belopp av 180 000 000 kronor;

dels ock till Ersättningsbyggnad av jagare för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 17 100 000 kronor.

För innevarande budgetår ha under förevarande anslagsrubriker anvisats tillhopa 99 060 000 kronor.

För fullföljande av vissa fartygsbyggnader, för vilkas påbörjande medel anvisats av 1940 års urtima riksdag, har departementschefen för nästa budgetår beräknat 3 400 000 kronor.

Kostnaderna för ersättningsbyggnad för de två förlorade jagarna Klas Horn och Klas Uggle samt för reparation av jagaren Göteborg hava uppskattats till sammanlagt 33 100 000 kronor men kunna ännu icke exakt beräknas, enär möjligheter ännu icke föreligga till bedömande, i vad mån materiel från jagarna Klas Horn och Klas Uggle kan komma till användning vid ersättningsbyggnaden. Under hänvisning till att 16 000 000 kronor av riksdagen anvisats för ändamålet i anledning av propositionen 1941:336, har departementschefen föreslagit anvisande för budgetåret 1942/43 av ett särskilt reservationsanslag av 17 100 000 kronor för arbetenas slutförande. Departementschefen har emellertid förutsatt, att beloppet tages i anspråk endast i den mån så är oundgängligen erforderligt.

För nybyggnad, enligt i försvarspropositionen framlagt förslag, av två jagare av modifierad Göteborgstyp ävensom kustubåtar och torpedbåtar har departementschefen för nästa budgetår beräknat ett belopp av 29 250 000 kronor vara erforderligt.

För konstruktionsarbeten har departementschefen beräknat 200 000 kronor.

Medelsbehovet för nästkommande budgetår till fartygsbyggnader har sålunda av departementschefen beräknats till dels 17 100 000 kronor för ersättningsbyggnad av jagare, dels ock till $(3\,400\,000 + 29\,250\,000 + 200\,000 =)$ 32 850 000 kronor för fartygsbyggnader i övrigt.

Under hänvisning till vad inledningsvis anförts rörande grunderna för den budgetmässiga fördelningen av vissa kostnader under femårsperioden för försvarsorganisationens utbyggnad har departementschefen erinrat om att det sammanlagda medelsbehovet för genomförande av i försvarspropositio-

nen förordat nybyggnadsprogram uppgår till 180 000 000 kronor eller 36 000 000 kronor per år. I detta belopp ingå icke kostnaderna för ersättningsbyggnad för de tre hösten 1941 förlorade jagarna. Av det för nästkommande budgetår enligt förestående beräkningar erforderliga medelsbehovet belöpa på nämnda nybyggnadsprogram 32 850 000 kronor, d. v. s. något mindre än årskvoten. För att möjliggöra ett genomförande av nybyggnadsprogrammet i hastigare tempo än vad ovan beräknats har departementschefen föreslagit Kungl. Maj:t att utverka riksdagens bemyndigande att inom ramen av i försvarspropositionen angiven totalkostnad få meddela beslut om igångsättande av beräknade fartygsbyggnader. I samband därmed har riksdagens medgivande ansetts böra inhämtas, att det anslag, som för budgetåret 1942/43 kommer att anvisas till fartygsbyggnader för flottan, får överskridas inom nyssnämnda anslagsram av 180 000 000 kronor.

Slutligen har departementschefen föreslagit, att fonden för krigsfartygs byggande skall slopas och behållningen, som uppgår till cirka 58 000 kronor, tillgodoföras förevarande anslag till fartygsbyggnader för flottan. För framtiden borde de medel, som enligt hittills gällande grunder skulle ha tillförts fonden, i stället tillgodoföras förevarande anslag. Med den sålunda förordade dispositionen av fonden kunde anslaget till fartygsbyggnader för flottan för nästkommande budgetår minskas med ett avrundat belopp av 50 000 kronor till 32 800 000 kronor.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag angående anvisande för nästa budgetår av dels 32 800 000 kronor till fartygsbyggnader för flottan enligt i försvarspropositionen framlagd plan för nybyggnad av örlogsfartyg, dels ock 17 100 000 kronor till ersättningsbyggnad av jagare har icke givit utskottet, som i sitt utlåtande nr 2 anslutit sig till den av departementschefen förordade nybyggnadsplanen, anledning till någon erinran. *Utskottet*

Utskottet har ej heller något att invända mot att Kungl. Maj:t nu, på sätt departementschefen förordat, bemyndigas att inom ramen för det för den närmaste femårsperioden beräknade sammanlagda medelsbehovet för fartygsbyggnader för flottan av 180 000 000 kronor meddela beslut om genomförande av ifrågavarande nybyggnadsplan eller mot att Kungl. Maj:t får befogenhet att bestämma om överskridande av det anslag till fartygsbyggnader för flottan, som kommer att anvisas för nästa budgetår.

Vad i propositionen anförts angående dispositionen av fonden för krigsfartygs byggande föranleder icke till någon erinran från utskottets sida.

Utskottet, som sålunda tillstyrker Kungl. Maj:ts under denna punkt framlagda förslag, får hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att inom ramen av förenämnda belopp av 180 000 000 kronor meddela beslut om ge-

nomförande av den i propositionen nr 210 angående den fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter av departementschefen förordade planen för nybyggnad av örlogsfartyg;

b) till *Fartygsbyggnader för flottan* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 32 800 000 kronor;

c) medgiva, att anslaget må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas inom ramen av angivna belopp av 180 000 000 kronor;

d) till *Ersättningsbyggnad av jagare* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 17 100 000 kronor.

29:o) Anskaffning av artilleri- och annan teknisk materiel.

I statsverkspropositionen hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkten 89) att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till anskaffning av artilleri- och annan teknisk materiel för budgetåret 1942/43 beräkna ett reservationsanslag av 8 000 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 266 (punkt 27, sid. 137—142) föreslagit riksdagen att till anskaffning av artilleri- och annan teknisk materiel för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 8 085 000 kronor.

För innevarande budgetår har för ifrågavarande ändamål anvisats ett sammanlagt belopp av 20 097 000 kronor.

Medelsbehovet under anslaget har av departementschefen för nästkommande budgetår beräknats till sammanlagt 8 085 000 kronor, vilket belopp närmare specificerats i propositionen. Beträffande vissa delposter, för vilka medelsanvisningen föreslagits uppdelad på flera budgetår, har departementschefen förutsatt, att det bör stå i Kungl. Maj:ts skön att då så prövas lämpligt bemyndiga marinförvaltningen att redan under nästa budgetår gå i författning om beställande av all den avsedda materielen. Det högsta belopp, intill vilket sådant bemyndigande förutsättes kunna lämnas, utgör 4 515 000 kronor utöver nyssberörda belopp av 8 085 000 kronor.

Utskottet. Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag eller mot vad departementschefen i samband därmed anfört. Utskottet finner sig emellertid i detta sammanhang böra fästa uppmärksamheten på behovet av ytterligare utökning av kapaciteten i fråga om torpedtillverkningen inom landet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Anskaffning av artilleri- och annan teknisk materiel* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 8 085 000 kronor.

30:o) Förstärkning av kustartilleriförsvaret.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen (punkten 92) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för förstärkning av kustartilleriförsvaret för budgetåret 1942/43 beräkna ett reservationsanslag av 10 000 000 kronor.

I proposition nr 266 (punkt 28, sid. 142—145) har Kungl. Maj:t sedermera föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela beslut om anskaffning av artillerimateriel m. m. för kustartilleriet intill ett belopp av 29 000 000 kronor;

dels för marinen till Förstärkning av kustartilleriförsvaret för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 4 400 000 kronor;

dels ock medgiva, att ifrågavarande reservationsanslag må överskridas inom ramen av förenämnda belopp av 29 000 000 kronor.

För förstärkning av kustartilleriförsvaret har i riksstaten för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 10 824 000 kronor.

I försvarspropositionen har medelsbehovet för här ifrågavarande ändamål för femårsperioden beräknats till 29 000 000 kronor eller 5 800 000 kronor per år. Ehuru totalkostnaderna numera kunna beräknas i viss mån överstiga de av försvarsutredningen beräknade, bl. a. på grund av inträdd prisstegring, har departementschefen ansett, att det föreslagna anskaffningsprogrammet bör fullföljas.

Medelsbehovet under anslaget har av departementschefen för nästa budgetår, i huvudsaklig överensstämmelse med 1941 års försvarsutrednings förslag, beräknats till 4 400 000 kronor enligt närmare specifikation, som intagits i propositionen.

Under hänvisning till vad inledningsvis anförts i fråga om finansieringen av med femårsplanens genomförande förenade engångskostnader har departementschefen framhållit, att jämväl beträffande detta anslag Kungl. Maj:t borde äga att, därest så skulle befinnas ändamålsenligt, meddela beslut om anskaffning av all den i försvarspropositionen avsedda materielen. Riksdagens bemyndigande härtill borde sålunda utverkas liksom även medgivande att inom ramen för det i försvarspropositionen angivna totala kostnadsbeloppet, 29 000 000 kronor, överskrida det för ifrågavarande ändamål för nästa budgetår å riksstaten uppförda anslaget.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning för kustartilleriförsvarets förstärkande föranleder ingen erinran från utskottets sida liksom ej heller vad departementschefen i samband därmed föreslagit.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela beslut om anskaffning av ifrågavarande artillerimateriel m. m. för kustartilleriet intill ett belopp av 29 000 000 kronor;

b) för marinen till *Förstärkning av kustartilleriförsvaret* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 4 400 000 kronor;

c) medgiva, att ifrågavarande reservationsanslag må överskridas inom ramen av förenämnda belopp av 29 000 000 kronor.

Flygvapnet.

31:o) Avlöningar till aktiv personal m. fl.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen (punkten 98) hemställt, att flygvapnets avlöningsanslag i avbidan på särskild proposition i ämnet måtte för budgetåret 1942/43 upptagas med allenast beräknat belopp, 16 300 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 266 (punkt 29, sid. 145—160) föreslagit riksdagen att

dels för budgetåret 1942/43 fastställa de personalförteckningar för ordinarie tjänstemän samt för pensionerad personal i arvodesbefattning vid flygvapnet ävensom den förteckning å arvoden och övriga ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän vid flygvapnet, vilka i särskild ordning till riksdagen överlämnats,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende å de av riksdagen fastställda personalförteckningarna meddela de särskilda föreskrifter, som kunna visa sig erforderliga i samband med genomförandet av den i propositionen nr 210 förordade fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter under budgetåren 1942/43—1946/47,

dels godkänna följande avlöningsstat för flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.**Utgifter:**

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	7 900 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	»	525 000
3. Avlöningar till fänrikar, <i>förslagsvis</i>	»	215 000
4. Löner till viss kontraktsanställd civil personal, <i>förslagsvis</i>	»	1 350 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> :		
a) extra ordinarie och extra tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	1 320 000
b) viss icke-ordinarie läkarpersonal, <i>förslagsvis</i>	»	8 000
c) betjäningsspersonal, <i>förslagsvis</i>	»	3 000
d) musikelever	»	6 100
e) tillfälligt anställande av tjänstemän m. m., <i>förslagsvis</i> ...	»	14 000
6. Arvoden och övriga ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän	»	71 755
7. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	199 278
8. Flygtillägg m. m., <i>förslagsvis</i>	»	3 270 000
9. Avgången manskaps anställning å civilanställningsstat, <i>förslagsvis</i>	»	5 000
10. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	1 512 867
		<hr/>
Summa kronor		16 400 000.

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	400 000
		<hr/>
Nettoutgift kronor		16 000 000;

dels ock till *Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 16 000 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling upptagit förenämnda inom andra kammaren av herrar C. Lindberg i Stockholm och S. Cruse i anledning av försvarspropositionen väckta motion (nr 337), i vad gäller motionens yrkande därom, att signalisterna inom flygflottiljerna måtte placeras i 12. lönegraden av militära icke-ordinariereglementet (MEo).

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, får utskottet hänvisa till motionen.

I riksstaten för budgetåret 1941/42 är anslaget till avlöningar till aktiv personal m. fl. vid flygvapnet uppfört med 12 700 000 kronor.

De anslagsberäkningar, som departementschefen i propositionen nr 266 framlagt, liksom de förslag till personalförteckningar, som i särskild ordning överlämnats till riksdagen, hava uppgjorts från den utgångspunkten, att under budgetåret 1942/43 de av försvarsutredningen föreslagna förändringarna i flygvapnets organisation genomföras eller påbörjas i den omfattning som i försvarspropositionen förordats.

I. Avlöningar till ordinarie tjänstemän.

Under rubriken *personal vid flygvapnet* har departementschefen med avseende på officerare upptagit, bland andra beställningar, tre överste- och sju överstelöjtnantsbeställningar. Antalet dylika beställningar har beräknats i anslutning till dels förslaget i försvarspropositionen beträffande flygbasområdeschefernas ställning, dels befodringsläget vid flygvapnet. I övrigt har antalet officersbeställningar av departementschefen upptagits i enlighet med försvarsutredningens för budgetåret 1942/43 framlagda beräkningar. Ordinarie fänrikar hava icke beräknats kvarstå under budgetåret 1942/43.

Beträffande officerare i intendenturbefattning har, utöver försvarsutredningens förslag, upptagits en kapten — för andra eskaderstaben — och två löjtnanter — biträdande intendentur vid krigsflygskolan och Södermanlands flygflottilj.

Antalet flottiljkassörer har, i anslutning till vad som av departementschefen föreslagits i försvarspropositionen, för budgetåret 1942/43 beräknats till sju i lönegraden UO 3 och sex i lönegraden UO 2 (fanjunkare).

Å förteckningen har departementschefen uppfört musikpersonal för fyra musikkårer, vilka beräknas skola uppsättas under nästa budgetår, nämligen vid Västmanlands, Skaraborgs och Svea flygflottiljer samt vid krigsflygskolan.

I fråga om civilmilitär personal har departementschefen beträffande flygingenjörerna anfört, att med tillsättandet av en beställningshavare såsom flygöverdirektör i lönegraden Cb 2 borde anstå i avvaktan på ställningstagande till förvaltningsutredningens förslag. I övrigt har antalet flygingenjörer föreslagits skola ökas i den utsträckning, som anses betingat av flygvapnets utbyggnad, nämligen med en flygdirektör av 1. graden, en flygdirektör av 2. graden, en flygingenjör av 1. graden och sex flygingenjörer av 2. graden.

En beställning för förste flygläkare har ansetts böra upptagas i personalförteckningen för budgetåret 1942/43. I avbidan på en kommande översyn av tjänsteförteckningarna för civilmilitära befattningshavare har departementschefen föreslagit, att flygöverläkaren hänföres till lönegraden Ca 28,

förste flygläkaren till lönegraden Ca 26 samt flygläkare av 1. graden till lönegraden Ca 22.

Under rubriken *personal vid flygförbanden* har departementschefen anför, att den civilmilitära personalen vid flygförbanden utökats med för Kalmar flygflottilj avsedd personal.

Under här ifrågakarande anslagspost har för budgetåret 1942/43 medelsbehovet beräknats till 7 900 000 kronor.

2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattning.

Med avseende på *flygstaben* har behovet av pensionerade officerare beräknats till en — chef för expeditionsavdelningen intill dess denna befattning kan besättas med regementsofficer på stat — med arvode motsvarande löneklassen Oa 11 och åtta med arvoden enligt löneklassen Oa 10. Behovet av underofficerare har beräknats till fem med arvoden enligt löneklassen UO 7.

För *eskaderstaberna* har under budgetåret 1942/43 beräknats en officersbefattning och två underofficersbefattningar.

I fråga om *östra flygbasområdesstaben* har departementschefen, i överensstämmelse med vad i försvarspropositionen anförts, beräknat en pensionerad officer — flygbasområdeschef — med arvode motsvarande löneklassen Oa 15 samt därutöver två pensionerade officerare och två pensionerade underofficerare.

Under rubriken *flygförbanden* har departementschefen framhållit, att en mobiliseringsofficer erfordras vid varje förband, eller tillhoppa 13. Behovet av pensionerade underofficerare har beräknats till 41.

För varje *central flygverkstad* har departementschefen beräknat en pensionerad officer såsom mobiliseringsofficer.

För *vissa skolor* ha tillsammans beräknats två officerare och tre underofficerare.

Förevarande anslagspost har beräknats till 525 000 kronor. På avlöningsstatens inkomstittel ha beräknats inflyta 400 000 kronor i form av pensionsmedel.

3. Avlöningar till fänrikar.

Lön har beräknats för 65 fänrikar under hela budgetåret 1942/43 och för ytterligare 30 under en tid av omkring tre månader. Medelsbehovet har beräknats till i runt tal 215 000 kronor.

4. Löner till viss kontraktsanställd civil personal.

För budgetåret 1942/43 har behovet av kontraktsanställd civil personal vid flygflottiljerna, krigsflygskolan och Norrbottens flygbaskår beräknats till 112 befattningshavare i expeditionstjänst och 224 i mekanikertjänst.

Kostnaderna under anslagsposten ha upptagits till i runt tal 1 350 000 kronor.

5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Under avsnittet *extra ordinarie och extra tjänstemän* har departementschefen föreslagit, att den i försvarspropositionen beräknade befattningen såsom *studierektor* i flygstabens utbildningsavdelning skall tillkomma under budgetåret 1942/43.

Med en ifrågasatt reglering av *väderleksassistenternas* löneställning har, i avbidan på ytterligare utredning, ansetts böra tills vidare anstå. Samtliga assistenter hava därför bibehållits i lönegraden MEO 12.

På personalförteckningen har uppförts en *meteorolog* i lönegraden MEO 18 för varje förband.

Frågan om löneställningen för de för förbanden beräknade extra ordinarie *signalisterna* har departementschefen funnit böra bliva föremål för närmare övervägande genom Kungl. Maj:ts försorg. I personalförteckningen hava befattningshavarna tillsvidare uppförts, förste signalist i lönegraden MEO 12 och andre signalist i lönegraden MEO 10.

För varje förband ha beräknats befattningar såsom *trafikledare*, nämligen en som förste trafikledare i lönegraden MEO 18 och en som andre trafikledare i lönegraden MEO 15.

För förbanden avsedda *sjukvårdsförmän* hava hänförs till lönegraden MEO 7 och *sjukvårdsbiträdena* till lönegraden MEO 3.

Medelsbehovet under delposten har beräknats till 1 320 000 kronor.

Departementschefen har under rubriken *viss icke-ordinarie läkarpersonal* beräknat behovet av icke-ordinarie flygläkare (flygläkare av 2. graden) under under budgetåret 1942/43 till två. Deras avlöningsförmåner ha ansetts böra bestämmas till dels ett årligt arvode av 2 700 kronor jämte förhöjning av arvodet med 300 kronor efter en tjänstetid av tre år, dels ock under tjänstgöring dagarvode med 6 kronor vid tjänstgöring inom och 12 kronor vid tjänstgöring utom egen bostadsort.

För ändamålet har för budgetåret 1942/43 ett belopp av i runt tal 8 000 kronor ansetts erforderligt.

Under delposten *betjäningsspersonal* har i likhet med för innevarande budgetår upptagits ett belopp av 3 000 kronor.

Departementschefen har under rubriken *musikelever* beräknat, att för budgetåret 1942/43 i flygvapnets musikorganisation skola komma att ingå 17 musikelever. Avlöning till musikelev beräknas utgå med en krona för dag. Kostnaderna under delposten hava beräknats till i runt tal 6 100 kronor.

Delposten till *tillfälligt anställande av tjänstemän m. m.* har ansetts böra upptagas med ett belopp av 14 000 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal borde således för budgetåret 1942/43 upptagas med tillhoppa 1 351 100 kronor.

6. Arvoden och övriga ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän.

Departementschefen har anfört, att han för budgetåret 1942/43 räknat med ett medelsbehov för ifrågavarande ändamål av tillhoppa 71 755 kronor enligt fördelning, som framginge av den förteckning, som i särskild ordning överlämnats till riksdagen.

Med avseende på flygkrigshögskolan, kadettskolan, aspirantskolan och flygreservskolan har departementschefen särskilt anfört, att det bör få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa de särskilda arvoden inom ramen för de i propositionen närmare angivna beloppen.

7. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Med avseende på ifrågavarande anslagspost har departementschefen under rubriken *flygförbanden* framhållit, att den i flygvapnets manskapsutbildning ingående undervisningen i allmänbildande ämnen måste komma att avse ett större antal elever under flygvapnets uppsättningsperiod än vid fullt genomförd organisation. Vid fullt genomförd organisation ha kostnaderna uppskattats till 72 000 kronor för år. För budgetåret 1942/43 har departementschefen räknat med ett medelsbehov för ifrågavarande ändamål av 7 500 kronor per flottilj (motsvarande) eller tillhoppa 97 500 kronor. Det har ansetts böra ankomma på Kungl. Maj:t att fördela detta belopp.

Arvoden till tillsynsmännen vid Roma kungsgård, Rinkaby flygstation och flygfältet vid Mohed hava på grund av ökade arbetsuppgifter beräknats skola förhöjas med respektive 600 kronor, 600 kronor och 200 kronor.

I fråga om *flygvapnets skolor* har departementschefen anfört, att han utgått från att undervisningen kommer att bedrivas, vid flygkrigshögskolan på en allmän kurs, vid kadettskolan på två och vid aspirantskolan på tre parallellavdelningar samt att en särskild studentkurs för underbefäl kommer att anordnas budgetåret 1942/43.

Under ifrågavarande anslagspost har jämväl beräknats ett särskilt belopp till arvoden för *uppehållande av läkarvården under semester m. m.* Beloppet har med hänsyn till förslaget om inrättande av två befattningar för flygläkare av 2. graden ansetts kunna minskas från 17 600 kronor under innevarande budgetår till 14 000 kronor för nästa budgetår.

Beträffande beräkningen i övrigt må här hänvisas till den i propositionen lämnade redogörelsen.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har av departementschefen upptagits med 199 278 kronor.

8. Flygtillägg.

Förevarande anslagspost, som för budgetåret 1941/42 upptagits till 2 865 000 kronor, har för budgetåret 1942/43 beräknats till 3 270 000 kronor.

9. Avgången manskaps anställning å civilanställningsstat.

Anslagsposten har för nästa budgetår uppförts med oförändrat belopp, 5 000 kronor.

10. Rörligt tillägg.

Posten i fråga har, med beaktande av att dylikt tillägg jämväl skall utgå till pensionerade officerare och underofficerare i arvodesbefattning, föreslagits uppförd med 1 512 867 kronor.

Utskottet. I den av departementschefen förordade personalförteckningen för ordinarie tjänstemän böra i anslutning till den ståndpunkt, som utskottet i sitt utlåtande nr 2 i anledning av försvarspropositionen intagit till Kungl. Maj:ts förslag rörande flottiljkassörernas ställning och angående musikorganisationen vid flygvapnet, ändringar vidtagas i följande avseenden.

I den av departementschefen förordade personalförteckningen hava upptagits 13 underofficerare i flottiljkassörstjänst, nämligen 7 flottiljkassörer i lönegraden UO 3 och 6 fanjunkare i lönegraden UO 2, och hava sistnämnda beställningar sammanförts med övriga fanjunkarebeställningar. Ifrågavarande 13 beställningar böra i personalförteckningen uppföras såsom 7 beställningar för flottiljkassörer av 1. klassen i lönegraden UO 3 och 6 beställningar för flottiljkassörer av 2. klassen i lönegraden UO 2, och samtidigt bör det av departementschefen i förteckningen uppförda antalet fanjunkarebeställningar minskas med 6.

Vad angår den av departementschefen i personalförteckningen uppförda musikpersonalen för de fyra musikkårer, som beräknas skola uppsättas under nästa budgetår, följer av utskottets ovan åberopade ställningstagande till musikorganisationen, att antalet musiksergeanter bör bestämmas till 12, antalet musikfurirer till 12, antalet musikkorporaler till 4 samt antalet musikvicekorporaler och meniga till 20 i stället för av departementschefen föreslagna antal beställningshavare i nämnda ställning; ifråga om musikdirektörerna och musikfanjunkarna medför utskottets förslag till musikorganisation icke någon ändring i förhållande till departementschefens förslag.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän torde, ehuru ovan föreslagna ändringar beträffande musikpersonalen kan beräknas medföra

kostnadsbesparing, likväl böra uppföras i avlöningsstaten med det av departementschefen beräknade beloppet.

Den i anslagsposten avlöningar till övrig icke ordinarie personal ingående delposten för avlöningar till musikelever bör i anslutning till att antalet musikelever enligt utskottets förslag bör bestämmas till 20 i stället för till 17 uppföras med 7 200 kronor, vilket i förhållande till departementschefens förslag innebär en ökning med 1 100 kronor såväl i fråga om denna delpost som också ifråga om anslagspostens slutsumma. Anslagsposten till rörligt tillägg kan i samband härmed minskas från av departementschefen beräknade 1 512 867 kronor till 1 511 767 kronor, varav följer att avlöningsstatens slutsumma blir densamma som den av Kungl. Maj:t beräknade.

Vad därefter angår det i motionen II: 337 väckta förslaget, att samtliga signalister vid flygflottiljerna måtte hänföras till 12. lönegraden av militära icke-ordinarie reglementet får utskottet erinra därom, att departementschefen framhållit, att frågan om löneställningen för signalisterna bör bli föremål för närmare övervägande. Vid sådant förhållande finner utskottet icke påkallat, att riksdagen vidtager åtgärd i anledning av den motionsvis gjorda framställningen i ärendet.

Mot departementschefens förslag i övrigt under denna punkt har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet tillstyrker alltså riksdagen, att med ovan angivna ändringar dels fastställa av departementschefen förordade personalförteckningar dels ock godkänna den av departementschefen uppgjorda avlöningsstaten.

Under åberopande av det anförda och med hänvisning till vad utskottet under punkten 1:o i detta utlåtande anført angående vissa för försvarsgrenarna gemensamma avlöningsfrågor m. m. får utskottet, som ansett bemyndigande böra lämnas Kungl. Maj:t att liksom för innevarande budgetår skett i personalförteckningarna vidtaga de smärre ändringar, som må visa sig erforderliga, hemställa,

att riksdagen må

a) för budgetåret 1942/43 med de ändringar, som utskottet ovan föreslagit, fastställa de personalförteckningar för ordinarie tjänstemän samt för pensionerad personal i arvodesbefattning vid flygvapnet ävensom den förteckning å arvoden och övriga ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän vid flygvapnet, vilka i särskild ordning till riksdagen överlämnats, dock att Kungl. Maj:t må i nämnda förteckningar vidtaga de smärre ändringar, som må visa sig erforderliga;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att med avseende å de av riksdagen fastställda personalförteckningarna meddela de särskilda föreskrifter, som kunna visa sig erforderliga i sam-

band med genomförandet av den i propositionen nr 210 förordade fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter under budgetåren 1942/43—1946/47;

c) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 337, i vad motionen avser förevarande anslag, godkänna följande avlöningsstat för flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl., att tillämpas under budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	7 900 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	»	525 000
3. Avlöningar till fänrikar, <i>förslagsvis</i> ..	»	215 000
4. Löner till viss kontraktsanställd civil personal, <i>förslagsvis</i>	»	1 350 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> :		
a) extra ordinarie och extra tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	1 320 000
b) viss icke-ordinarie läkarpersonal, <i>förslagsvis</i> ..	»	8 000
c) betjäningsspersonal, <i>förslagsvis</i> ..	»	3 000
d) musikelever ..	»	7 200
e) tillfälligt anställande av tjänstemän m. m., <i>förslagsvis</i>	»	14 000
6. Arvoden och övriga ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän ..	»	71 755
7. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	199 278
8. Flygtillägg m. m., <i>förslagsvis</i>	»	3 270 000
9. Avgången manskaps anställning å civilanställningsstat, <i>förslagsvis</i>	»	5 000
10. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	1 511 767
Summa kronor		16 400 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	400 000
Nettoutgift		kronor 16 000 000;

d) för flygvapnet till *Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 16 000 000 kronor.

32:o) Avlöningar till personal i flygvapnets reserv.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen (punkten 99) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till avlöningar till personal i flygvapnets reserv för budgetåret 1942/43 beräkna ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i propositionen nr 266 (punkt 30, sid. 160) föreslagit riksdagen att till Avlöningar till personal i flygvapnets reserv för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

Departementschefens beräkning av anslaget ansluter sig till den i försvarspropositionen förordade organisationen av flygvapnet under budgetåret 1942/43.

Utskottet, som tillstyrker Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får hemställa, *Utskottet.*

att riksdagen må till *Avlöningar till personal i flygvapnets reserv* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

33:o) De värnpliktigas avlöning.

I statsverkspropositionen (punkten 102) hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till De värnpliktigas avlöning för budgetåret 1942/43 beräkna ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i propositionen nr 297 föreslagit riksdagen att — med godkännande i huvudsak av de i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 maj 1942 av departementschefen angivna grunder för bestämmande av penningbidrag till de värnpliktiga samt för premier till värnpliktiga befälselever m. fl. — i vad gäller flygvapnet till De värnplik-

tigas avlöning för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 2 100 000 kronor.

Beträffande innebörden av Kungl. Maj:ts i propositionen nr 297 framlagda förslag får utskottet hänvisa till den under arméns motsvarande anslag lämnade redogörelsen.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot den av departementschefen verkställda beräkningen av medelsbehovet under nu förevarande anslag, får, under hänvisning till vad utskottet under arméns motsvarande anslag anfört och hemställt beträffande grunderna för bestämmande av penningbidrag till de värnpliktiga och för premier till värnpliktiga befälslever m. fl., hemställa,

att riksdagen må till *De värnpliktigas avlöning* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 2 100 000 kronor.

34:o) Engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel m. m.

I statsverkspropositionen (punkten 114) hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel m. m. för budgetåret 1942/43 beräkna ett reservationsanslag av 2 800 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 266 (punkt 31, sid. 160 och 161) föreslagit riksdagen att till Engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel m. m. för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 4 150 000 kronor.

Av det i försvarspropositionen beräknade beloppet av 17 140 000 kronor till engångskostnader för intendenturmateriel m. m. under femårsperioden har departementschefen ansett 3 800 000 kronor böra anvisas för nästa budgetår. För detta belopp avses skola anskaffas intendenturmateriel i första hand för de förband och skolor, som beräknas skola tillkomma under budgetåret 1942/43, men därjämte också för redan organiserade förband, vilka äro i behov av ytterligare materiel. Större delen av beloppet avses härvid komma till användning för anskaffning av munderingsutrustning.

Under detta anslag har departementschefen vidare beräknat ett belopp av 350 000 kronor för bestridande av kostnader för inredning av ämbetsbyggnad för flygledningen.

Departementschefen har sålunda beräknat det sammanlagda medelsbehovet under detta anslag för budgetåret 1942/43 till 4 150 000 kronor.

Utskottet tillstyrker det av Kungl. Maj:t äskade anslaget till engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel m. m. för flygvapnet och har intet att erinra mot vad departementschefen i samband därmed anfört.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må till *Engångskostnader för anskaffning av intendenturmateriel m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 4 150 000 kronor.

35:o) Undervisningsmateriel m. m.

I statsverkspropositionen (punkten 115) hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Undervisningsmateriel för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 135 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 266 (punkt 32, sid. 162) — med ändring av sitt i statsverkspropositionen framlagda förslag — föreslagit riksdagen att till Undervisningsmateriel m. m. för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 290 000 kronor.

Departementschefen har beträffande beräkningen av detta anslag, som för innevarande budgetår är uppfört i riksstaten med 100 000 kronor, framhållit, att en höjning för nästa budgetår till 135 000 kronor är erforderlig med hänsyn till inträffad prisstegring och redan förefintlig organisation av flygvapnets skolor. Härutöver har departementschefen emellertid beräknat ytterligare 155 000 kronor för anskaffning av undervisningsmateriel för signal-skolan (utrustning av radiolektionssal, demonstrationsrum, stationsrum m. m.), enär denna skola, för vilken utrustningskostnaderna i sin helhet beräknats till 400 000 kronor, förutsättes skola träda i verksamhet under nästa budgetår.

Sammanlagda medelsbehovet under detta anslag för nästa budgetår har sålunda beräknats till 290 000 kronor, och departementschefen har förutsett, att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa stat för anslaget.

Den föreslagna medelsanvisningen till undervisningsmateriel m. m. finner sig utskottet böra tillstyrka och hemställer alltså, Utskottet.

att riksdagen må till *Undervisningsmateriel m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 290 000 kronor.

36:o) Utbildningskurs i verkstadstjänst.

Kungl. Maj:t har i propositionen nr 266 (punkt 33, sid. 162) föreslagit riksdagen att till Utbildningskurs i verkstadstjänst för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av 36 000 kronor.

På därom av Kungl. Maj:t gjord hemställan har innevarande års riksdag till utbildningskurs i verkstadstjänst å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisat ett anslag av 18 000 kronor. Ifrågavarande utbildningskurs är avsedd för blivande volontärer vid flygvapnet, och kostnaderna för elevernas avlönings- och naturaförmåner hava beräknats uppgå till 189 000 kronor. Härav belöpa å avlöningar 54 000 kronor med fördelning av 18 000 kronor å budgetåret 1941/42 och 36 000 kronor å budgetåret 1942/43. Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag om anvisande av 36 000 kronor avse avlöningskostnaderna för nästa budgetår.

Utskottet. Utskottet tillstyrker den äskade medelsanvisningen och hemställer alltså, att riksdagen må till *Utbildningskurs i verkstadstjänst* för budgetåret 1942/43 anvisa ett anslag av 36 000 kronor.

37:o) Anskaffning av flygmateriel.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen (punkten 117) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Anskaffning av flygmateriel för budgetåret 1942/43 beräkna ett reservationsanslag av 134 000 000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i propositionen nr 266 (punkt 34, sid. 163---165) föreslagit riksdagen, att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela beslut om anskaffning av ifrågavarande flygmateriel intill ett belopp av 506 500 000 kronor;

dels för flygvapnet till Anskaffning av flygmateriel för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 000 kronor;

dels ock medgiva, att anslaget må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas inom ramen av angivna belopp av 506 500 000 kronor.

Beträffande beräkningen av anslagsbehovet under nästa budgetår och därmed sammanhängande frågor inhämtas av propositionen nr 266 i hudsak följande.

För en påbörjad serietillverkning av viss flygplantyp, vilken tillverkning beräknats draga en kostnad av sammanlagt 25 250 000 kronor, har hittills anvisats ett belopp av 13 400 000 kronor. För de återstående kostnaderna

för tillverkningen, 11 850 000 kronor, har försvarsutredningen ansett medel böra beräknas för budgetåret 1942/43.

Under nästa budgetår erfordrades enligt försvarsutredningen vidare 300 000 kronor för bestridande av vissa licenskostnader.

Försvarsutredningen hade härutöver räknat med att ytterligare 122 580 000 kronor skulle bli erforderliga under budgetåret 1942/43.

Det sammanlagda medelsbehovet för flygmaterielanskaffning under budgetåret 1942/43 skulle sålunda enligt dessa beräkningar utgöra 134 730 000 kronor. Departementschefen har emellertid ansett, att anslaget i riksstaten för nästa budgetår bör upptagas med 100 000 000 kronor, vilket belopp av departementschefen beräknats komma att motsvara den väntade belastningen å anslaget under kommande budgetår. Departementschefen har sålunda föreslagit, att anslaget för nästa budgetår måtte uppföras med 100 000 000 kronor.

Under hänvisning till att totalkostnaderna för flygmaterielanskaffningen under femårsperioden 1942/43—1946/47 i försvarspropositionen beräknats till 506 500 000 kronor och i överensstämmelse med de principer, enligt vilka engångskostnaderna för försvarsväsendets utbyggnad under femårsperioden föreslagits skola budgettekniskt bestridas, har departementschefen ansett, att riksdagens bemyndigande borde utverkas för Kungl. Maj:t att meddela beslut om anskaffning av den ifrågavarande flygmaterielen intill ett belopp av 506 500 000 kronor. Enligt samma principer borde riksdagen medgiva, att nästa budgetårs anslag enligt Kungl. Maj:ts bestämmande finge överskridas inom ramen av angivna belopp av 506 500 000 kronor.

Departementschefen har vidare utgått från att Kungl. Maj:t — i enlighet med vad som i försvarspropositionen förutsatts — därutöver skall vara oförhindrad att meddela erforderliga beslut för att trygga leveransen av den flygmateriel, som skulle krävas, därest beslut sedermera fattas om uppsättande av ytterligare en jaktflottilj utöver de i försvarspropositionen föreslagna.

I fråga om de beräkningar, på vilka medelsäskandena till riksdagen grundade sig, har departementschefen ansett sig böra framhålla, att de naturligen måste i viss mån anses såsom preliminära och huvudsakligen avsedda att utgöra en ram för anskaffningsprogrammet, sådant det nu syntes kunna fullföljas. Förhållandena kunde uppenbarligen undergå ändringar i olika hänseenden och betinga en delvis ändrad disposition av anskaffningarna i förhållande till dessa grundläggande beräkningar. Departementschefen har förutsatt, att Kungl. Maj:t skulle äga vidtaga de ändrade dispositioner i förhållande till de grundläggande beräkningarna, som kunde finnas erforderliga.

Utskottet tillstyrker den av Kungl. Maj:t för nästa budgetår äskade medelsanvisningen för anskaffning av flygmateriel. Vidare tillstyrker utskottet

Utskottet.

riksdagen dels att bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela beslut om anskaffning av för den nya flygvapenorganisationen avsedd flygmateriel intill ett belopp av 506 500 000 kronor dels ock att medgiva Kungl. Maj:t att inom ramen för angivna belopp av 506 500 000 kronor överskrida nästa budgetårs anslag för ändamålet.

Under erinran om vad utskottet i sitt utlåtande nr 2 i anledning av försvarspropositionen anfört om uppsättning av jämväl en sjunde jaktflottilj under femårsperioden 1942/43—1946/47 får utskottet framhålla, att Kungl. Maj:t, såsom departementschefen förutsatt, bör vara oförhindrad att fatta erforderliga beslut i syfte att trygga leveransen av flygmateriel för en sjunde jaktflottilj.

Utskottet får i detta sammanhang också erinra om att utskottet i sitt utlåtande nr 2 under rubriken Flygmaterielen framhållit vikten av att åtgärder vidtagas, som äro ägnade att påskynda flygmaterieltillverkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela beslut om anskaffning av ifrågavarande flygmateriel intill ett belopp av 506 500 000 kronor;

b) för flygvapnet till *Anskaffning av flygmateriel* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 000 kronor;

c) medgiva, att anslaget må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas inom ramen av angivna belopp av 506 500 000 kronor.

38:o) Underhåll av flygmateriel.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen (punkten 118) föreslagit riksdagen att till Underhåll av flygmateriel för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 13 500 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t — med ändring av sitt i statsverkspropositionen gjorda äskande — i propositionen nr 266 (punkt 35, sid. 165 och 166) föreslagit riksdagen att till Underhåll av flygmateriel för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 12 140 000 kronor.

Förevarande anslag är i riksstaten för budgetåret 1941/42 uppfört med 10 625 000 kronor.

Vid statsverkspropositionens framläggande hade departementschefen beräknat medelsbehovet för nästa budgetår på sätt flygförvaltningen föreslagit efter ett flygtimantal av 140 800 och ett motortimantal av 162 500.

I propositionen nr 266 har departementschefen beträffande beräkningen av medelsbehovet under anslaget framhållit i huvudsak följande.

Försvarsutredningen hade vid uppgörandet av sina kostnadskalkyler räknat med att ett belopp av 2 379 000 kronor, som inginge i de flygförvaltningens kostnadsberäkningar, vilka i statsverkspropositionen lagts till grund för anslagsberäkningen under detta anslag, i stället borde anvisas under flygmaterielanslaget, enär beloppet avsåge kostnader för reservdelar. På grund härav hade försvarsutredningen funnit medelsbehovet under nu förevarande anslag kunna minskas från i statsverkspropositionen äskade 13 520 000 kronor till 11 141 000 kronor. Härtill hade departementschefen tagit hänsyn vid beräkning av medelsbehovet för budgetåret 1942/43 under flygmaterielanslaget.

Till följd härav skulle, har departementschefen vidare framhållit, enligt försvarsutredningens beräkningar anslaget till underhåll av flygmateriel för nästa budgetår böra bestämmas till 11 141 000 kronor. Enär försvarsutredningen emellertid icke räknat med att viss extra ordinarie personal alltjämt skall avlönas med anlitan av detta anslag, har departementschefen funnit erforderligt öka det av försvarsutredningen beräknade anslagsbehovet till underhåll av flygmateriel med omkring 1 000 000 kronor, vartill avlöningskostnaderna för ifrågavarande personal kan beräknas uppgå. Medelsbehovet har sålunda av departementschefen beräknats till i avrundat tal 12 140 000 kronor.

Under åberopande av att utskottet under nästföregående punkt tillstyrkt departementschefens beräkning av anslaget till anskaffning av flygmateriel, vari ingå medel för bestridande av kostnader för anskaffning av reservdelar, anser sig utskottet böra tillstyrka departementschefens förevarande förslag till beräkning av anslaget till underhåll av flygmateriel. *Utskottet.*

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må till *Underhåll av flygmateriel* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 12 140 000 kronor.

39:o) Vapen och ammunition.

I statsverkspropositionen (punkten 119) hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Vapen och ammunition för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 7 400 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t — med ändring av det i statsverkspropositionen framlagda förslaget — i propositionen nr 266 (punkt 36, sid. 166) föreslagit riksdagen att till Vapen och ammunition för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 9 360 000 kronor.

För innevarande budgetår är förevarande anslag uppfört med 6 130 000 kronor, av vilket belopp 2 930 000 kronor motsvara de på detta budgetår belöpande kostnaderna för ombeväpning av flygvapnets manskapspersonal i marktjänst med pistol och i viss utsträckning med kulsprutepistol.

I statsverkspropositionen har beräknats, att för ifrågavarande ombeväpning ytterligare erforderliga 2 932 800 kronor skola anvisas under nästa budgetårs anslag till vapen och ammunition, och därutöver har för budgetåret 1942/43 räknats med ett medelsbehov under anslaget av 4 484 000 kronor. Sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår under nu ifrågavarande anslag skulle alltså, enligt den i statsverkspropositionen gjorda beräkningen, uppgå till 7 416 800 kronor, vilket belopp avrundats till 7 400 000 kronor.

I propositionen nr 266 har departementschefen föreslagit, att — utöver det i statsverkspropositionen till vapen och ammunition beräknade beloppet av 7 400 000 kronor — under detta anslag skall anvisas 1 960 000 kronor för anskaffning av viss vapenmateriel, vilken tidigare beräknats skola anskaffas med anlitande av medel under flygmaterielanslaget.

Utskottet. Departementschefens förslag om anvisande av sammanlagt 9 360 000 kronor till vapen och ammunition tillstyrkes av utskottet. På Kungl. Maj:t bör ankomma att fastställa stat för anslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Vapen och ammunition* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 9 360 000 kronor.

40:o) Engångsanskaffning av mobiliseringsammunition.

I propositionen nr 266 (punkt 37, sid. 166 och 167) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela beslut om anskaffning av mobiliseringsammunition för flygvapnet intill ett belopp av 76 550 000 kronor, dels för flygvapnet till Engångsanskaffning av mobiliseringsammunition för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kronor.

dels ock medgiya, att anslaget må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas inom ramen av angivna belopp av 76 550 000 kronor.

Försvarsutredningen hade för anskaffning av mobiliseringsammunition för flygvapnets del räknat med ett medelsbehov under femårsperioden 1942/43 — 1946/47 av 75 007 000 kronor, och detta belopp har av departementschefen beräknats för ändamålet i försvarspropositionen. Departementschefen har nu framhållit, att till detta belopp bör läggas visst för torpedanskaffning avsett

belopp, som hittills beräknats skola gäldas med anlåtande av förskottsanslag.

Departementschefen har i enlighet härmed ansett sig böra avse ett sammanlagt belopp av 76 550 000 kronor för anskaffning av mobiliseringsammunition för flygvapnet. I fråga om sättet för bestridande av dessa engångsutgifter borde gälla de budgettekniska principer, som föreslagits i syfte att fördela vissa anskaffningskostnader över hela uppsättningsperioden.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, har icke funnit anledning till erinran mot departementschefens förslag under denna punkt. *Utskottet.*

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela beslut om anskaffning av mobiliseringsammunition för flygvapnet intill ett belopp av 76 550 000 kronor;

b) till *Engångsanskaffning av mobiliseringsammunition* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kronor;

c) medgiva, att anslaget må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas inom ramen av angivna belopp av 76 550 000 kronor.

Vissa till försvarsväsendet hörande institutioner.

41:o) Krigsarkivet: Avlöningar.

I statsverkspropositionen (punkten 128) hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga vissa i propositionen angivna ändringar i personalförteckningen för krigsarkivet,

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för krigsarkivet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43,

dels ock till Krigsarkivet: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 47 500 kronor.

I propositionen nr 266 (punkt 38, sid. 167 och 168) har Kungl. Maj:t sedermera — med ändring av det i statsverkspropositionen framlagda förslaget — föreslagit riksdagen att

dels fastställa följande personalförteckning för krigsarkivet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Personalförteckning.

Befattning.	Lönegrad.
1 krigsarkivarie	A 29
1 expeditionsvakt	A 6
1 expeditionsvakt	A 5
1 kontorsbiträde	A 4,

dels godkänna följande avlöningsstat för krigsarkivet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 22 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 34 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 8 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 10 000
<hr/>	
Summa kronor 75 900,	

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor 23 000
<hr/>	
Nettoutgift kronor 52 900,	

dels ock till *Krigsarkivet*: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 52 900 kronor.

I riksstaten för nu löpande budgetår är krigsarkivets avlöningsanslag uppfört med 44 700 kronor.

I statsverkspropositionen har departementschefen, under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor yttrat, föreslagit, att i personalförteckningen för krigsarkivet krigsarkivarien uppflyttas från lönegraden A 28 till lönegraden A 29 samt den ene av expeditionsvakterna från lönegraden A 5 till lönegraden A 6. På grund härav har anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän föreslagits höjd med 700 kronor till 22 700 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har av departementschefen föreslagits höjd med 2 000 kronor till 8 300 kronor på grund av erfarenheter rörande medelsbehovet under anslagsposten och med

hänsyn till beräknad löneklassuppflyttning för viss tjänsteman. Ett av vederbörande myndigheter framfört förslag, vilket avstyrkts av statskontoret, om uppflyttning av en extra ordinarie tjänsteman från 18. till 20. lönegraden har departementschefen ansett sig icke nu böra förorda.

De i propositionen nr 266 föreslagna ändringarna i avlöningsstaten sammanhånga med det nya arvodessystemet för pensionerad personal i arvodesbefattningar.

Det framlagda förslaget till personalförteckning för krigsarkivet har icke Utskottet givit utskottet anledning till erinran.

Vad därefter angår den icke-ordinarie personalen vid krigsarkivet finner utskottet starka skäl tala för att den vid arkivet anställda amanuensen, vilken är krigsarkivariens ersättare, redan nu beredes bättre löneställning i avvaktan på resultatet av den utredning rörande personalbehovet vid krigsarkivet, som utskottet liksom departementschefen finner böra komma till stånd i samband med att krigsarkivet göres till arkivmyndighet jämväl för marinen. Utskottet finner sålunda anledning vara för handen, att ifrågasvarande befattningshavares löneställning tages under förnyat övervägande av Kungl. Maj:t, och i syfte att möjliggöra en uppflyttning av tjänstemannen till förslagsvis 20. lönegraden får utskottet föreslå, att den i departementschefens förslag till avlöningsstat upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal höjes med ett belopp av 400 kronor, varav följer motsvarande ökning i fråga om avlöningsstatens slutsumma.

Mot departementschefens förslag i övrigt under denna punkt har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) fastställa följande personalförteckning för krigsarkivet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Personalförteckning.

Befattning.	Lönegrad.
1 krigsarkivarie	A 29
1 expeditionsvakt	A 6
1 expeditionsvakt	A 5
1 kontorsbiträde	A 4;

b) godkänna följande avlöningsstat för krigsarkivet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.**Utgifter:**

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 22 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 34 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 8 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 10 000
<hr/>	
Summa kronor 76 300;	

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor 23 000
<hr/>	
Nettoutgift kronor 53 300;	

c) till *Krigsarkivet*: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 53 300 kronor.

42:o) Försvarsväsendets kemiska anstalt: Avlöningar.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen (punkten 132) föreslagit riksdagen att

dels fastställa i propositionen angiven personalförteckning för försvarsväsendets kemiska anstalt,

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för försvarsväsendets kemiska anstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43,

dels ock till Försvarsväsendets kemiska anstalt: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 129 000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i propositionen nr 266 (punkt 39, sid. 169 och 170) — med ändring av sitt i statsverkspropositionen framställda förslag — föreslagit riksdagen att

dels fastställa av departementschefen förordad personalförteckning för försvarsväsendets kemiska anstalt;

dels godkänna följande avlöningsstat för försvarsväsendets kemiska anstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.**Utgifter:**

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	80 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	33 340
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	7 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	13 130
		<hr/>
Summa kronor		133 470

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	3 670
		<hr/>
Nettoutgift kronor		129 800;

dels ock till *Försvarsväsendets kemiska anstalt: Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 129 800 kronor.

Anslaget till avlöningar vid försvarsväsendets kemiska anstalt är för innevarande budgetår uppfört med 86 000 kronor.

Det i statsverkspropositionen framlagda förslaget har av departementschefen utarbetats med utgångspunkt från att anstaltens verksamhet mer konsekvent skall inriktas även på andra försvarsväsendet berörande kemiska forskningsområden än dem, som hava samband med gasskyddsforskningen.

På grund härav har departementschefen i anslutning till ett i ämnet av verkstadsnämnden avgivet förslag å personalförteckningen upptagit även en laboratorsbefattning i lönegraden A 26, avsedd för föreståndaren för anstaltens kemiska laboratorium, varjämte den hittillsvarande arvodesbefattningen för kemisk assistent har föreslagits förändrad till vanlig ordinarie tjänst.

Vidare hava medel beräknats för vissa sakkunnigbefattningar, vilka ansetts böra inrättas vid anstalten. Ersättningen till dylika befattningshavare har ansetts böra utgå i form av arvoden, som skola bestämmas av Kungl. Maj:t från fall till fall. Det för ändamålet erforderliga beloppet har beräknats till 24 000 kronor, varmed anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar höjts.

För anställande av portvakt och nattvakt vid anstalten har under rubriken avlöningar till övrig icke-ordinarie personal beräknats ett belopp av 7 000 kronor.

Det i propositionen nr 266 framlagda förslaget innebär i förhållande till vad som föreslagits i statsverkspropositionen icke andra ändringar än sådana, som följa av tillämpningen av det nya avlöningssystemet för pensionerad personal i arvodesbefattningar.

Utskottet. Då Kungl. Maj:ts förslag och vad departementschefen i samband därmed anfört icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) fastställa följande personalförteckning för försvarsväsendets kemiska anstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Personalförteckning.

Beställning (befattning).

Lönegrad.

Tjänstemän å ordinarie stat.

Militär personal.

1 överstelöjtnant eller major, styresman, arvode	Oa 5 eller Oa 4
1 kapten, arbetsofficer, arvode	Oa 3

Civilmilitär personal.

1 tygförvaltare av 1. eller 2. klassen	Ca 18 eller Ca 15
1 tygförvaltare av 2. klassen	Ca 15

Civil personal.

1 professor	A 30
1 ingenjör	A 27
1 laborator	A 26
1 kemisk assistent	A 22
1 kanslibiträde	A 7
1 expeditionsvakt	A 5

Anm. Innehavare av beställning såsom tygförvaltare är skyldig underkasta sig transport till motsvarande beställning vid fälttygkåren.

b) godkänna följande avlöningsstat för försvarsväsendets kemiska anstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	80 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis ..	»	33 340

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	kronor	7 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	13 130
		<hr/>
Summa kronor		133 470

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	3 670
		<hr/>
Nettoutgift kronor		129 800;

c) till *Försvarsväsendets kemiska anstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 129 800 kronor.

43:o) Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar.

I statsverkspropositionen (punkten 138) hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

dels fastställa i propositionen angiven personalförteckning för karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar,

dels godkänna av departementschefen föreslagen avlöningsstat för karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar,

dels ock till karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 79 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t — med ändring av det i statsverkspropositionen framlagda förslaget — i propositionen nr 266 (punkt 40, sid. 171 och 172) föreslagit riksdagen att

dels fastställa följande personalförteckning för karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Personalförteckning.

Befattning.

Lönegrad.

Ordinarie beställningshavare.

2 regementsläkare Ca 26;

dels godkänna följande avlöningsstat för karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	22 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	23 200

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	kronor 30 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 8 400
<hr/>	
Summa kronor 83 600	

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor 3 600
<hr/>	
Nettoutgift kronor 80 000;	

dels ock till *Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

För innevarande budgetår finnes å riksstaten uppfört ett förslagsanslag å 74 000 kronor för avlöningar till personal vid karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar.

Vid framläggandet av statsverkspropositionen anförde departementschefen i fråga om beräkningen av detta anslag för budgetåret 1942/43, efter att hava lämnat en redogörelse för garnisonsavdelningarnas organisation och myndigheternas förslag beträffande anslagsberäkningen för nästa budgetår, för egen del följande:

Visserligen har den nuvarande organisationen av garnisonssjukvården i Stockholm i viss mån provisorisk karaktär. Det måste emellertid under alla omständigheter förutsättas, att medicinska och kirurgiska sjukvårdsavdelningar komma att ingå i den sjukhusorganisation, som avlöser det nuvarande provisoriet, och att verksamheten vid dessa avdelningar liksom nu är fallet kommer att bli av förhållandevis stor omfattning. Ur dessa synpunkter synes intet vara att erinra mot föreliggande av flertalet myndigheter förordade förslag om inrättande av två beställningar för regementsläkare i lönegraden Ca 26 vid garnisonssjukhuset i stället för dels den regementsläkarbeställning, som finnes inrättad övergångsvis, dels den nuvarande arvodesbefattningen. Jag anser mig därför böra tillstyrka bifall till nämnda förslag, vars genomförande med hänsyn till garnisonsavdelningarnas självständiga ställning i sjukhusorganisationen och läkarnas därav betingade särskilda ansvar och arbetsuppgifter icke kan åberopas till stöd för vidtagande av motsvarande åtgärder vid karolinska sjukhusets övriga avdelningar.

På grund av vad sålunda föreslagits synes anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän böra höjas med 11 000 kronor till 22 000 kronor och arvodesposten sänkas med 7 500 kronor till 19 500 kronor. Av samma skäl bör anslagsposten till rörligt tillägg höjas med i avrundat tal 1 500 kronor till 7 500 kronor. Förevarande anslag bör således höjas med sammanlagt 5 000 kronor till 79 000 kronor.

I personalförteckningen böra i stället för den nuvarande regementsläkaren i lönegrad Ca 26 uppföras två sådana läkare. Förteckningen torde i överensstämmelse med de inom civilförvaltningen tillämpade principerna för uppställning av personalförteckningar icke böra upptaga andra befattningshavare än de nu angivna. Bestämmelser rörande den vid sjukhuset i övrigt anställda personalen torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela i anslutning till vad i sådant hänseende nu gäller.

Det i propositionen nr 266 framlagda förslaget innebär i förhållande till vad som föreslagits i statsverkspropositionen inga andra ändringar än sådana, som följa av genomförandet av det nya arvodessystemet för pensionerad personal i arvodesbefattningar.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt *Utskottet*. får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) fastställa följande personalförteckning för karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43;

Personalförteckning.

Befattning.

Lönegrad.

Ordinarie beställningshavare.

2 regementsläkare Ca 26;

b) godkänna följande avlöningsstat för karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	22 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	23 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	30 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	8 400
<hr/> Summa kronor		83 600

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	3 600
<hr/> Nettoutgift kronor		80 000;

c) till *Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

44:o) Garnisonssjukhusen: Avlöningar.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen föreslagit riksdagen (punkten 139) att

dels fastställa i propositionen angiven personalförteckning för garnisonssjukhusen,

dels godkänna i propositionen föreslagen avlöningsstat för garnisonssjukhusen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43,

dels ock till Garnisonssjukhusen: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 870 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t — med ändring av det i statsverkspropositionen framställda förslaget — i propositionen nr 266 (punkt 41, sid. 172—174) föreslagit riksdagen att

dels fastställa följande personalförteckning för garnisonssjukhusen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Personalförteckning.		
Befattning.	Ordinarie tjänstemän.	Lönegrad.
2 regementsläkare		Ca 26
1 bataljonsläkare		Ca 22
1 maskinist		Ca 12
25 sjuksköterskor		A 7
1 eldare av 1. klassen		Ca 7;

dels godkänna följande avlöningsstat för garnisonssjukhusen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.**Utgifter:**

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 120 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 178 500
3. Avlöningar till betjäningsspersonal, <i>förslagsvis</i>	» 150 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 380 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 80 000
<hr/>	
Summa kronor	908 500

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor 37 000
<hr/>	
Nettoutgift kronor	871 500;

dels ock till *Garnisonssjukhusen: Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 871 500 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft två likalydande motioner, som väckts i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag, den ena inom första kammaren av herr *A. I. Anderson m. fl.* (nr 28) och den andra inom andra kammaren av fröken *K. Hesselgren m. fl.* (nr 56). I motionerna har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i enlighet med vad arméförvaltningen föreslagit sammanlagt 50 sjuksköterskebefattningar i 7:e lönegraden och en husmodersbefattning i 9:e lönegraden å garnisonssjukhusen överföras från extra ordinarie till ordinarie stat.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen II: 56.

Från ifrågavarande anslag, som i riksstaten för innevarande budgetår är uppfört med ett belopp av 868 000 kronor och disponeras enligt av riksdagen fastställd stat, bestridas avlöningskostnaderna vid garnisonssjukhusen i Karlsborg, Skövde, Eksjö, Linköping, Sollefteå och Boden.

Å personalförteckningen äro uppförda följande ordinarie beställningshavare, nämligen två regementsläkare i lönegraden Ca 26, en bataljonsläkare i lönegraden Ca 22, en maskinist i lönegraden Ca 12 och en eldare av 1. klassen i lönegraden Ca 7.

Den i avlöningsstaten uppförda anslagsposten till arvoden disponeras för beredande av arvoden dels till pensionerad personal dels ock till följande civila personal, nämligen en läkare vid reumatikeravdelningen vid garnisons-sjukhuset i Boden och fyra sjukgymnaster.

Under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare äro beräknade avlöningar till följande i staten upptagna extra-ordinarie och extra tjänstemän, nämligen 10 extra bataljonsläkare (ME_x 22), 1 husmoder (ME_o 9), 4 köksförestånderskor av 1. klass (ME_o 8), 1 trädgårdsmästare (ME_o 8), 3 operations- och röntgensköterskor (ME_o 7), 45 sjuksköterskor (ME_o 7), 1 automobilförare (ME_o 6), 1 eldare av 1. klass (ME_o 6), 30 assistentsköterskor, därav en assistentbarnmorska (ME_o 5), 6 eldare av 2. klass (ME_o 5), 1 maskintvättare (ME_o 5), 2 portvakter (ME_o 5), 1 snickare (ME_o 5), 1 biträdande köksförestånderska, tillika överkokerska (ME_o 4), 2 kontorsbiträden (ME_o 4), 1 tvättförestånderska (ME_o 4), 5 kokerskor (ME_o 3), 2 kokerskor (ME_o 2) samt 7 skrivbiträden (ME_o 2).

Från anslagsposten för anställande av betjäningsspersonal avlönas följande i staten förtecknade personal: 4 baderskor, 1 fotografiskt biträde, 38 köksbiträden, 1 röntgenbiträde, 90 sjukhusbiträden, 5 städerskor, 2 sömmerskor, 2 telefonister och 6 tvättbiträden.

Enligt anmärkning under staten för garnisonssjukhusen må vid sjukhusen anställas tillsammans 50 sjuksköterskeelever mot åtnjutande av naturaför-

måner eller ersättning därför enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser. Kostnaderna härför bestridas från den under arméns avlöningsanslag uppförda anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal, delposten e) extra sjuksköterskor m. m.

I statsverkspropositionen har departementschefen anmält, att *arméförvaltningen* i sin skrivelse den 11 september 1941 rörande lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1942/43 hemställt om inrättande av vissa nya befattningar vid sjukhusen.

Det sammanlagda behovet av ny personal vid garnisonssjukhusen utgjorde enligt arméförvaltningens beräkningar:

- 1 röntgenläkare, arvode 3 000 kronor,
- 1 sjukgymnast, » 1 050 » ,
- 1 sjukgymnast, » 710 » ,
- 1 kontorist (i utbyte mot ett kontorsbiträde),
- 2 sjuksköterskor,
- 1 assistentsköterska,
- 2 kokerskor,
- 1 baderska,
- 2 sjukhusbiträden,
- 1 sömmerska.

I skrivelsen hade arméförvaltningen vidare föreslagit, att de i gällande stat uppförda befattningarna för 1 husmoder, 3 operations- och röntgensköterskor samt 45 sjuksköterskor ävensom de till nyinrättande föreslagna 2 sjuksköterskebefattningarna upptagas å ordinarie stat, husmodersbefattningen i lönegraden A 9 och övriga befattningar i lönegraden A 7.

I fråga om de skäl, som arméförvaltningen anfört till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till den i statsverkspropositionen intagna redogörelsen (sid. 167—169).

Medicinalstyrelsen har förklarat sig icke hava något att erinra mot arméförvaltningens förslag.

Direktionen för karolinska sjukhuset, som ansett sig böra yttra sig i ärendet allenast i vad det avsåge anställningsförhållandena för sjuksköterskorna vid sjukhusets garnisonsavdelningar, har med erinran om den provisoriska karaktären av garnisonsavdelningarnas nuvarande organisation i övrigt anfört huvudsakligen följande:

I fråga om de sjuksköterskor vid garnisonsavdelningarna, vilka icke vore placerade vid den till karolinska sjukhuset förlagda kirurgiska avdelningen, hade icke vidtagits annan ändring i anställningsförhållandena än att de från och med den 1 juli 1940 överförts från det militära till det civila icke-ordinarie reglementet. Då all den sköterskepersonal, som nu tjänstgjorde vid förutvarande garnisonssjukhuset, tillkommit utöver den sköterskepersonal, som ursprungligen beräknats vara erforderlig för garnisonssjukvården i dess

helhet, kunde en övergång till normala förhållanden medföra, att de nuvarande icke-ordinarie sköterskebefattningarna vid garnisonssjukhuset helt eller delvis blevo överflödiga. Vid sådant förhållande syntes det vara vanskligt att dessförinnan överföra dessa befattningar på ordinarie stat. Under den tid den provisoriska användningen av garnisonssjukhuset vid Hantverkaregatan kunde komma att fortgå, syntes de önskemål, som framställts av Svensk sjuksköterskeförenings centralstyrelse, kunna tillgodoses på det sätt, att de ordinarie sjuksköterskebefattningar, som avsetts för garnisonsavdelningarna vid karolinska sjukhuset och som för närvarande samtliga placerats på kirurgiska garnisonsavdelningen därstädes, fördelades mellan denna och den till garnisonssjukhuset förlagda medicinska garnisonsavdelningen. En sådan fördelning syntes dock kunna verkställas först i den mån vakanser å dessa befattningar uppstode.

Allmänna lönenämnden och försvarsväsendets lönenämnd hava i gemensamt utlåtande förklarat, att ett överförande på ordinarie stat av ifrågavarande husmoder och sjuksköterskor syntes lönenämnderna stå i överensstämmelse med rådande anställningsförhållanden för liknande personal inom allmänna civilförvaltningen. Förslaget härom föranledde sålunda icke erinran från nämndernas sida. Nämnderna hade emellertid icke ansett sig böra ingå på någon prövning av spörsmålet huru många befattningar av ifrågavarande slag, som i förevarande sammanhang borde uppföras på ordinarie stat.

Departementschefen har i vad angår arméförvaltningens förslag om inrättande av vissa nya befattningar vid garnisonssjukhusen funnit sig icke kunna förorda ett utbyte av en kontorsbiträddestjänst vid garnisonssjukhuset i Boden mot en kontoristbefattning, men har i övrigt icke funnit anledning till erinran mot vad arméförvaltningen i detta hänseende föreslagit.

Rörande förslaget om beredande av ordinarie anställning åt husmodern och sjuksköterskorna vid garnisonssjukhusen har departementschefen för egen del anfört följande.

Beträffande frågan om beredande av ordinarie anställning åt husmodern och sjuksköterskorna vid garnisonssjukhusen får jag erinra, att 1936 års lönekommitté i sitt betänkande med förslag till militärt icke-ordinariereglemente (Statens off. utredn. 1939: 10, sid. 24) väl uttalat, att goda skäl syntes tala för att i större utsträckning än vad hittills varit fallet vid försvarsväsendet tillskapa ordinarie beställningar för tjänstemannauppgifter av permanent natur och härigenom bereda möjlighet till befordran till ordinarie tjänst för åtskilliga extra ordinarie tjänstemän. De ordinarie tjänsterna borde dock enligt kommitténs uppfattning till antalet så begränsas, att den ordinarie personalen endast komme att utgöra en fast personalstomme för göromål, vilka även vid växlingar i verksamhetens omfattning kunde beräknas under alla förhållanden bliva nödvändiga inom de olika verksamhetsområdena. Då någon utredning att lägga till grund för en prövning av frågan i vilken omfattning ombildning av icke-ordinarie befattningar till ordinarie tjänster borde äga rum icke föreläge, hade lönekommittén icke kunnat framlägga något förslag i ämnet.

Vid framläggandet av propositionen nr 298 till 1939 års lagtima riksdag

fann chefen för finansdepartementet lönekommitténs uttalande om önskvärdheten att till ordinarie tjänst överföra vissa befattningshavare i icke-ordinarie anställning vara värt beaktande. På grundval av då föreliggande material syntes emellertid spörsmålet icke kunna upptagas till närmare prövning utan borde därmed få anstå, till dess ytterligare utredning i ämnet kunnat verkställas.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att skälet till att man hittills icke ansett sig kunna förorda ett överförande till ordinarie stat av sjuksköterskebefattningar vid garnisonssjukhusen varit, att någon utredning icke förelegat rörande behovet av sjuksköterskepersonal vid dessa sjukhus. På grund härav hade enligt min mening arméförvaltningen bort låta sitt föreliggande förslag rörande ombildning av samtliga extra ordinarie sjuksköterskebefattningar samt den extra ordinarie husmodersbefattningen till ordinarie tjänster åtföljas av en närmare utredning i angivna hänseende. För en sådan ombildning tala enligt min mening starka skäl, icke minst önskvärdheten av att trygga en god rekrytering av dessa för garnisonssjukhusens verksamhet viktiga befattningar. Jag har därför i princip icke något att invända mot arméförvaltningens föreliggande förslag. Försiktigheten bjuder emellertid att i avbidan på den utredning rörande personalbehovet vid sjukhusen, som är erforderlig för den föreliggande frågans bedömande, till ordinarie stat överföra endast en del av de ifrågakommande tjänsterna. Jag vill begränsa mig till att föreslå att hälften av de sammanlagt 50 sjukskötersketjänster (till dessa hänför jag även operations- och röntgenskötersketjänsterna), som vid bifall till arméförvaltningens av mig i det föregående förordade förslag skulle finnas vid garnisonssjukhusen nästa budgetår, från och med den 1 juli 1942 överföras på ordinarie stat med placering i lönegraden A 7. Där emot finner jag mig icke nu kunna föreslå, att jämväl husmodern vid Bodens garnisonssjukhus överföres till ordinarie stat. Viss tvekan kan föreligga beträffande sistnämnda befattningshavares placering i lönegrad. Erinras må, att motsvarande befattningshavare vid serafimerlasarettet är hänförd till lönegraden A 7, medan arméförvaltningen i sitt nu föreliggande förslag förordat lönegraden A 9. Denna fråga synes böra närmare övervägas.

Departementschefen har härefter lämnat en redogörelse för utformningen och beräkningen av den avlöningsstat, som i statsverkspropositionen föreslagits för garnisonssjukhusen.

Kungl. Maj:ts i propositionen nr 266 framlagda förslag innebär i förhållande till vad som föreslagits i statsverkspropositionen allenast de ändringar i avlöningsstaten, som äro påkallade av det nya systemet för avlöande av pensionerad personal i arvodesbefattning.

Utskottet. Departementschefens förslag under denna punkt innebär, bland annat, att 25 av de vid garnisonssjukhusen anställda sjuksköterskorna från och med nästa budgetår skola överföras från extra ordinarie tjänster till ordinarie befattningar. I de väckta motionerna har yrkats, att ytterligare 25 sjuksköterskor och jämväl husmodern skola beredas ordinarie anställningar och till stöd härför har åberopats arméförvaltningens i ärendet framlagda förslag.

Utskottet finner i likhet med departementschefen att, i avbidan på utredning rörande behovet av sjuksköterskepersonal vid garnisonssjukhusen, överförandet till ordinarie tjänster nu bör begränsas till att avse allenast omkring hälften av antalet sjuksköterskor. Liksom departementschefen finner utskottet också lämpligt att låta anstå med uppförandet å ordinarie stat av husmodersbefattningen. Den i motionerna uttalade uppfattningen att det skulle bli förenat med svårigheter att rättvist fördela 25 ordinarie befattningar mellan de nuvarande extra-ordinarie sjuksköterskorna kan utskottet icke dela. De ordinarie sjuksköterskebefattningarna kunna nämligen, enligt utskottets mening, innehavas av såväl röntgen- som avdelningssköterskor, och det är icke erforderligt att visst bestämt antal ordinarie sjuksköterskebefattningar bindes vid de olika garnisonssjukhusen.

Utskottet tillstyrker alltså departementschefens förslag och avstyrker motionerna, men förutsätter, att utredning angående behovet av sjuksköterskor vid garnisonssjukhusen snarast verkställles för att frågan om överflyttning till ordinarie tjänster av övriga extra-ordinarie sjuksköterskor och av husmodern må kunna upptagas till slutlig prövning.

Vad departementschefen i övrigt föreslagit och yttrat har ej heller för-
anlett erinran från utskottets sida.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 28 och II: 56 fastställa följande personalförteckning för garnisonssjukhusen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Personalförteckning.

Befattning.	Lönegrad.
Ordinarie tjänstemän.	
2 regementsläkare	Ca 26
1 bataljonsläkare	Ca 22
1 maskinist	Ca 12
25 sjuksköterskor	A 7
1 eldare av 1. klassen	Ca 7;

b) godkänna följande avlöningsstat för garnisonssjukhusen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, för-
slagsvis kronor 120 000

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	»	178 500
3. Avlöningar till betjäningpersonal, <i>förslagsvis</i>	»	150 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	380 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	80 000
		<hr/>
Summa kronor		908 500

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	37 000
		<hr/>
Nettoutgift kronor		871 500;

c) till *Garnisonssjukhusen*: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 871 500 kronor.

45:o) Militärapoteket: Avlöningar.

Kungl. Maj:t hade i statsverkspropositionen (punkten 142) föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för militärapoteket i enlighet med vad i propositionen anförts,

dels godkänna i propositionen framlagt förslag till avlöningsstat för militärapoteket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43,

dels ock till Militärapoteket: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 123 000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i propositionen nr 266 (punkt 42, sid. 174—176) — med ändring av det i statsverkspropositionen framställda förslaget — föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för militärapoteket i enlighet med vad av departementschefen i statsverkspropositionen under fjärde huvudtiteln, bilaga 4, punkten 142 anförts;

dels godkänna följande avlöningsstat för militärapoteket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.**Utgifter:**

1. Arvoden motsvarande lön till den i personalförteckning upptagna personalen, <i>förslagsvis</i>	kronor	71 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	11 450

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	kronor	26 500
4. Avlöningar till betjäningsspersonal	»	6 650
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	16 400
		<hr/>
Summa kronor		132 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	7 000
		<hr/>
Nettoutgift kronor		125 000;

dels ock till Militärapoteket: Avlöningar för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kronor.

Militärapotekets avlöningsanslag har för innevarande budgetår uppförts med ett belopp av 97 000 kronor.

Den fastställda personalförteckningen upptager 1 apoteksföreståndare (arvode motsvarande lönegraden A 26), 1 biträdande apoteksföreståndare (arvode motsvarande lönegraden A 22) och 5 apotekare (arvoden motsvarande lönegraden A 20). Utöver den å personalförteckningen uppförda personalen äro vid Militärapoteket nu anställda två pensionerade underofficerare i arvodesbefattningar — en såsom kassaförvaltare och en såsom expeditionsunderofficer — samt ett tekniskt biträde, fyra apoteksbiträden, ett kontorsbiträde och tre städerskor.

I statsverkspropositionen har med anledning av förslag om utökning av personalen, vilket avgivits av vederbörande myndigheter och varöver medicinalstyrelsen och allmänna lönenämnden avgivit utlåtanden, departementschefen föreslagit nyanställande vid apoteket av en apotekare, en farmacie kandidat, två apoteksbiträden och ett skrivbiträde. Apotekaren har föreslagits skola, i likhet med övriga apotekare vid Militärapoteket, komma i åtnjutande av arvode, motsvarande lönen i lönegrad A 20, medan den farmacie kandidaten föreslagits skola erhålla arvode motsvarande lönen i lönegrad A 14. Från nämnda arvoden borde, har departementschefen framhållit, i likhet med vad nu är fallet beträffande övriga apotekare, avdrag göras med belopp, motsvarande tjänste- och familjepensionsavdragen för ordinarie tjänstemän. De två nya apoteksbiträdena samt skrivbiträdet hava synts departementschefen böra avlönas såsom extra tjänstemän och placeras, apoteksbiträdena i 4. och skrivbiträdena i 2. lönegraden av löneplanen Ex. Avgifterna till de inom apotekarsammanslutningarna befintliga pensioneringsfonderna för vidmakthållande av rätt till pension för den nytillkommande apotekaren och farmacie kandidaten har departementschefen ansett böra gäldas av statsmedel och belasta Militärapotekets omkostnadsanslag.

Departementschefen har härefter lämnat en redogörelse för beräkningen av anslagsposterna i den avlöningsstat, som i statsverkspropositionen före-

slagits, och har i samband härmed erinrat om att å riksstatens inkomst-sida i riksstatsförslaget såsom inkomster vid militärapoteket upptagits ett belopp av 400 000 kronor.

Det av Kungl. Maj:t i propositionen nr 266 framlagda förslaget innebär i förhållande till vad som föreslagits i statsverkspropositionen icke andra ändringar än som följer av tillämpningen av det nya systemet för avlönande av pensionerad personal i arvodesbefattning.

Utskottet. Utskottet har icke funnit skäl till erinran mot den föreslagna ökningen av personalen vid militärapoteket eller mot vad departementschefen i samband därmed anförut. Ej heller förslaget till avlöningsstat har föranlett någon erinran från utskottets sida.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att fastställa personalförteckning för militärapoteket i enlighet med vad av departementschefen i statsverkspropositionen under fjärde huvudtiteln, bilaga 4, punkten 142, anförts;

b) godkänna följande avlöningsstat för militärapoteket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Arvoden motsvarande lön till den i personalförteckning upptagna personalen, <i>förslagsvis</i>	kronor	71 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	11 450
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	26 500
4. Avlöningar till betjäningpersonal	»	6 650
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	16 400
Summa kronor		132 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	7 000
---	--------	-------

Nettoutgift kronor 125 000;

c) till *Militärapoteket*: *Avlöningar* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kronor.

46:o) Statens krigsmaterielnämnd.

I statsverkspropositionen hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkten 145) att till Statens ammunitionsnämnd för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kronor.

I propositionen nr 266 (punkt 44, sid. 176—180) har Kungl. Maj:t — med ändring av sitt i statsverkspropositionen framställda förslag om anvisande av förenämnda anslag till statens ammunitionsnämnd — föreslagit riksdagen att till Statens krigsmaterielnämnd för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kronor.

För ammunitionsnämndens verksamhet under budgetåret 1941/42 har riksdagen anvisat ett förslagsanslag av 850 000 kronor.

I statsverkspropositionen hade Kungl. Maj:t, såsom ovan omförmäls, föreslagit riksdagen att till ammunitionsnämnden för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kronor.

I propositionen nr 266 har departementschefen inledningsvis anmält följande.

Sedermera har 1941 års militära förvaltningsutredning i sitt den 28 mars 1942 avgivna betänkande rörande den centrala förvaltningsverksamheten inom försvarsväsendet (statens offentliga utredningar 1942: 16) föreslagit inrättande av ett försvarsväsendets industriverk med uppgift att under Kungl. Maj:t utöva ledningen av den verksamhet, som åsyftar ett effektivt utnyttjande av landets industriella kapacitet i försvarsväsendets tjänst och förberedelserna därför. Enligt utredningens förslag skulle statens industrikommissions krigsindustriavdelning, uppskovsavdelning och prisbyrå, statens ammunitionsnämnd och försvarsväsendets verkstadsnämnd uppgå i det tilltänkta verket. Därjämte skulle icke oväsentliga arbetsuppgifter överföras från de nuvarande centrala militära förvaltningsorganen till verket. Utredningen har föreslagit, att industriverket, som borde ställas under chefskap av en generaldirektör, skulle uppdelas på fyra avdelningar och en byrå, nämligen en industriavdelning, en standardiseringsavdelning, en forskningsavdelning, en fabriksavdelning samt en kanslibyrå. Vid sidan av generaldirektören borde ställas ett rådgivande organ, industriverkets råd. Därjämte borde chefen för forskningsavdelningen äga stöd i ett försvarsväsendets forskningsråd. Utredningen har för sin del ansett, att uppsättningen av industriverket borde taga sin början snarast möjligt.

Genom beslut den 31 mars 1942 har ett flertal myndigheter anbefallts att före den 20 juni 1942 inkomma med utlåtande över utredningens förslag, varjämte vissa personalsammanslutningar beretts tillfälle att inom samma tid avgiva yttrande däröver.

Enligt uppdrag av departementschefen hade statens ammunitionsnämnd samt verkställande ledamoten i försvarsväsendets verkstadsnämnd, professorn vid tekniska högskolan R. Woxén i skrivelse den 17 april 1942 framlagt förslag till organisation av ammunitionsnämnden för det fall, att till densamma skulle provisoriskt överlämnas vissa uppgifter, som enligt förvalt-

ningsutredningens förslag borde omhänderhavas av industriverket. I dessa uppgifter skulle ej ingå ledningen av de nytillverkande statliga fabrikerna och ej heller forskningsverksamheten för försvarsväsendets räkning. Vid förslaget fanns fogat ett instruktionsutkast. Enligt förslaget borde nämnden under angivna förutsättning organiseras på en industriavdelning, omfattande anskaffningsbyrå, planeringsbyrå, krigsindustribyrå och prisbyrå, en standardiseringsavdelning, omfattande standardiseringsbyrå och verktygsbyrå, en leverans- och förrådsavdelning, en byggnadsbyrå samt en kanslibyrå, omfattande administrativt-juridisk sektion och ekonomisektion.

Beträffande detta förslag har departementschefen lämnat en närmare redogörelse, som finnes intagen i propositionen, och till vilken utskottet får här hänvisa.

Departementschefen har vidare anmält, att över det av ammunitionsnämnden och professorn Woxén uppgjorda förslaget utlåtanden hava avgivits av *ställföreträdaren för chefen för försvarsstaben, arméförvaltningen, marinförvaltningen och flygförvaltningen* samt *statens industrikommission*. Samtliga hörda myndigheter hade i princip tillstyrkt eller i varje fall icke haft något att erinra mot en provisorisk omorganisation av nämnden i föreslagen riktning. Beträffande förslagets närmare utformning hade emellertid vissa påpekanden gjorts.

Slutligen har departementschefen anmält, att Kungl. Maj:t genom beslut den 24 april 1942 fastställt tillägg till instruktionen för ammunitionsnämnden i huvudsaklig överensstämmelse med nyssnämnda förslag. I samband därmed hade Kungl. Maj:t uppdragit åt ammunitionsnämnden att i samråd med statens industrikommission och statens arbetsmarknadskommission uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till bland annat de organisationsbestämmelser, som därutöver kunde vara erforderliga för nämndens fortsatta verksamhet, särskilt beträffande handläggningen av frågor om prisgranskning och om uppskov med inställelse till värnpliktstjänstgöring för personal vid industriföretag, som beröras av krigsindustriplaneringen. Vidare hade åt nämnden uppdragits att inkomma med utredning och förslag rörande den ytterligare personal, som kunde bli erforderlig i anledning av omorganisationen, samt med framställning rörande de anslagsmedel, som — utöver vad redan anvisats eller äskats för nämndens räkning — komme att erfordras för dess verksamhet såväl under innevarande budgetår som under budgetåret 1942/43.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande.

De senaste årens krigserfarenheter ha på ett sätt, som icke lämnar rum för tvekan, ådagalagt att det för åstadkommande av största möjliga försvarseffekt är nödvändigt, att ett lands alla resurser tagas i anspråk och sinsemellan samordnas. Den starkt ökade betydelse de tekniska hjälpmedlen fått inom försvarsväsendet gör det till en angelägenhet av största vikt, att landets tekniska, ekonomiska och produktiva krafter så långt det låter sig göra effektivt utnyttjas. För att vinna detta mål har 1941 års militära förvaltningsut-

redning föreslagit tillskapandet av ett centralt organ med uppgift att för försvarsväsendet i dess helhet handhava hithörande frågor. Utredningen, som för sådant ändamål föreslagit inrättande av ett försvarsväsendets industriverk, har för sin del ansett, att uppsättningen av detta verk borde taga sin början snarast möjligt.

Även jag hyser den uppfattningen, att åtgärder av denna art böra vidtagas utan onödigt uppskov. Ett tungt vägande skäl härför är den betydande materielanskaffning, som utgör ett viktigt led i den plan för den fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter, vilken för närvarande ligger under riksdagens behandling. Jag är dock icke beredd att, utan avbidan å resultatet av den pågående remissbehandlingen av förvaltningsutredningens betänkande, redan nu framlägga slutligt förslag i berörda hänseende. Det synes mig dock, som om åtskilligt vore att vinna genom att snarast möjligt successivt utbygga den sedan någon tid fungerande statens ammunitionsnämnd i den av förvaltningsutredningen anvisade riktningen. Med hänsyn härtill har också Kungl. Maj:t på min hemställan genom förutnämnda beslut den 24 april 1942 vidtagit åtgärder i sådant syfte. Givet är, att de beslutade organisationsändringarna komma att medföra vissa ökade kostnader. Åt ammunitionsnämnden har uppdragits att inkomma med framställning rörande de ytterligare medel, som i anledning av omorganisationen kunna bli erforderliga. För innevarande budgetår torde kostnadsökningen bli förhållandevis begränsad och kunna bestridas från anslaget till ammunitionsnämnden. Att redan nu beräkna storleken av den kostnadsökning, som vid ett genomförande av nämndens tilltänkta utbyggnad uppkommer under budgetåret 1942/43, är mig icke möjligt. Därest riksdagen icke har något att däremot erinra, torde jämväl på nästkommande budgetår belöpande utgifter för ifrågavarande ändamål få bestridas från nämnda anslag. Jag förutser emellertid, att för sådant fall belastningen å anslaget vid budgetårets slut kommer att överstiga det i årets statsverksproposition för ändamålet beräknade beloppet. En redogörelse för sålunda uppkommande merkostnader torde längre fram få lämnas riksdagen. Anmärkas må att samtidigt en viss minskning av belastningen å andra anslag är att emotse, såsom å anslagen till de centrala militära förvaltningarna och till industrikommissionen.

Med hänsyn till de utvidgade arbetsuppgifter, som i enlighet med det anförda skulle komma att åvila ammunitionsnämnden, synes mig nämnden med ingången av nästa budgetår böra erhålla annan benämning, lämpligen statens krigsmaterielnämnd. I anslutning härtill torde det i årets statsverksproposition för ammunitionsnämndens verksamhet äskade anslagets beteckning böra ändras.

Utskottet har funnit sig böra biträda departementschefens förslag att, i avvaktan på ett slutligt ställningstagande till förvaltningsutredningens förslag om inrättande av ett försvarsväsendets industriverk, utbygga den sedan någon tid fungerande statens ammunitionsnämnd i syfte att åt densamma skall kunna överlämnas vissa uppgifter, som enligt förvaltningsutredningens förslag äro avsedda att omhänderhavas av industriverket. Liksom departementschefen finner utskottet lämpligt, att ammunitionsnämnden i samband med att den ålägges vidgade arbetsuppgifter erhåller namnet Statens krigsmaterielnämnd. Utskottet har sålunda icke något att erinra mot att denna

Utskottet.

nämnd i huvudsak erhåller den organisation och de uppgifter, som innefattas i det den 17 april 1942 avgivna, av departementschefen omförmälda förslaget, men förutsätter likväl, att detta icke skall föregripa prövningen av förvaltningsutredningens förslag.

Vad departementschefen i samband härmed anfört och föreslagit har utskottet lämnat utan erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Statens krigsmaterielnämnd* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kronor.

47:o) Försvarsväsendets rullföringsnämnd m. m.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 266 (punkt 44, sid. 180—182), vilket avser anvisande av medel för rullföringsnämndens fortsatta verksamhet intill den 1 oktober 1942 och för en undersökning rörande ändamålsenligheten av den nu tillämpade personalorganisationen för inskrivnings- och redovisningsväsendet, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsväsendets rullföringsnämnd m. m.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 41 000 kronor.

48:o) Fritidsundervisning.

I statsverkspropositionen hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkten 151) att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till Befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsendet för budgetåret 1942/43 beräkna ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

I propositionen nr 266 (punkt 45, sid. 182—185) har Kungl. Maj:t sedermera i anslutning till förenämnda i statsverkspropositionen framlagda förslag föreslagit riksdagen att till Fritidsundervisning m. m. för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 260 000 kronor.

Till befrämjande av den andliga vården vid försvarsväsendet har för budgetåret 1941/42 anvisats tillsammans 161 700 kronor, vilket belopp är avsett för följande ändamål, nämligen till omkostnader för centralrådet för religiös och kulturell verksamhet inom försvarsväsendet 21 000 kronor, till arvoden åt militärpastorer 37 000 kronor, till bidrag för soldathemsverksamhet 45 000 kronor, till bidrag till bildningsrådets verksamhet vid truppförband (motsvarande) 33 000 kronor, till arvoden åt professionella lärarkrafter vid studiecirkel- och annan liknande verksamhet 10 000 kronor, till anskaffning

av studiemateriel 10 000 kronor samt slutligen till Kungl. Maj:ts disposition 5 700 kronor.

Departementschefen har i propositionen nr 266 anmält, att *centralrådet* i skrivelse den 18 augusti 1941 med utgångspunkt från angivna fördelning av innevarande budgetårs anslag hemställt, att anslaget måtte för nästa budgetår beräknas på följande sätt:

För centralrådets omkostnader borde upptagas 21 000 kronor. Arvoden till militärpastorer och bidrag till soldathemsverksamhet kunde beräknas till oförändrade belopp av respektive 37 000 kronor och 45 000 kronor. Bidragen till bildningsrådets verksamhet uppskattades till ett belopp av 43 000 kronor, inberäknat ett belopp av 10 000 kronor för arvoden till professionella lärarkrafter.

Det sammanlagda medelsbehovet under förevarande anslag skulle sålunda uppgå till $(21\,000 + 37\,000 + 45\,000 + 43\,000 =)$ 146 000 kronor.

Vidare har departementschefen anmält en av *marinförvaltningen* i skrivelse den 14 oktober 1941 gjord framställning om anvisande av 9 000 kronor såsom bidrag till bestridande av driftkostnader för marinhemmet i Stockholm, vilken framställning centralrådet i den 3 november 1941 avgivet utlåtande tillstyrkt.

För egen del har *departementschefen* rörande beräkningen av anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål för nästa budgetår anfört följande.

Centralrådet har såsom av den lämnade redogörelsen framgår vid sin beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår utgått från den nuvarande organisationen av den andliga vården vid försvarsväsendet. Med hänsyn till den av mig i försvarspropositionen förordade nya organisationen av personalvården torde vissa ändrade grunder för anslagets beräkning böra tillämpas. I sådant avseende får jag anföra följande.

Då det nuvarande centralrådet avses skola upphöra, erfordras icke någon medelsanvisning för omkostnader åt rådet. Då vidare bildningsrådets verksamhet avses skola finansieras av truppförbandens lägerkassor, i den mån särskilda kostnader uppstå, påkallas ej heller för nämnda ändamål några särskilda medel.

Det i statsverkspropositionen omnämnda förslaget rörande bestridande ur kyrkofonden av militärpastorernas arvoden har numera i proposition nr 144 underställts riksdagens prövning. I följd härav räknar jag icke med några särskilda medel för ändamålet under fjärde huvudtiteln.

Däremot tillstyrker jag i likhet med centralrådet, att medel även för nästa budgetår anvisas till soldathemsverksamhet. Mot det härför beräknade beloppet, 45 000 kronor, har jag intet att erinra. Likaledes förordar jag, att marinhemmet i Stockholm, vars verksamhet synes vara väl värd understöd från statens sida, kommer i åtnjutande av bidrag ur detta anslag med 9 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa de villkor, som böra gälla för bidragets utgående.

Ur förevarande anslag bör vidare utgå det belopp av 200 000 kronor, vilket i försvarspropositionen beräknats för fritidsundervisning för värnpliktiga och fast anställt manskap. Nämnda belopp är avsett för bestridande av samtliga de av denna undervisning föranledda kostnader, vilka böra gäldas

ur riksstatsanslag, alltså — förutom lärararvoden — jämväl kostnader för anskaffning av undervisningsmateriel och dylikt. De anslagsmedel å tillhoppa 20 000 kronor, som för innevarande budgetår upptagits under förevarande anslag till bestridande av arvoden till lärare och till anskaffning av studiemateriel, behöva alltså icke i fortsättningen särskilt upptagas. De för undervisningen inflytande avgifterna ha i nämnda proposition förutsatts skola tagas till uppbörd å vederbörligt riksstatsanslag, vilket förhållande emellertid, i avvaktan på närmare erfarenheter, icke torde böra inverka på anslagsberäkningen.

I överensstämmelse med det anförda kan förevarande anslag för nästa budgetår beräknas till $(45\,000 + 9\,000 + 200\,000 =)$ 254 000 kronor. Härtill torde emellertid böra läggas ett belopp av 6 000 kronor att stå till Kungl. Maj:ts förfogande för oförutsedda behov, varför anslaget bör upptagas med ett belopp av 260 000 kronor.

Stat för anslaget, vilket bör erhålla en mot dess nya ändamål svarande benämning, torde få fastställas av Kungl. Maj:t.

Utskottet. Departementschefens förslag om beräkning för nästa budgetår av ett belopp av 200 000 kronor för anordnande av fritidsundervisning för värnpliktiga och fast anställt manskap har icke givit utskottet anledning till erinran.

I likhet med departementschefen har utskottet vidare funnit, att 45 000 kronor eller samma belopp som under innevarande budgetår bör beräknas för bidrag till soldathemsverksamheten, och att marinhemmet i Stockholm bör beredas ett statsbidrag av 9 000 kronor till sina driftkostnader. Utskottet tillstyrker jämväl, att till Kungl. Maj:ts förfogande ställes ett belopp av 6 000 kronor för oförutsedda behov.

I detta sammanhang bör emellertid även beräknas medel för den Kungl. Maj:t direkt underställda personalvårdsnämnd, som utskottet i sitt utlåtande nr 2, i anledning av försvarspropositionen, under rubriken Personalvården föreslagit skola inrättas i stället för den av departementschefen föreslagna till försvarsstaben knutna personalvårdsnämnden. Den av utskottet föreslagna nämnden förutsättes skola enligt Kungl. Maj:ts bestämmande i huvudsak erhålla den sammansättning och de uppgifter, som av 1940 års militära socialvårdskommitté avsetts för den av kommittén föreslagna soldatvårdsnämnden, och kostnaderna böra till följd härav beräknas i anslutning till kommitténs ifrågavarande kostnadsberäkning. Av kommittén beräknade kostnader för kurser förutsätts dock av utskottet skola bestridas av andra anslag, och utskottet har räknat med allenast en sekreterare åt nämnden. Vidare finner utskottet möjligt beräkna kostnaderna för nämndens sammanträden och omkostnader till ett belopp, som med 400 kronor understiger det av kommittén angivna. Utskottet beräknar sålunda kostnaderna för den av utskottet föreslagna personalvårdsnämnden till 9 000 kronor för budgetåret 1942/43, nämligen för arvode till ordföranden 400 kronor, arvode till en sekreterare 1 000 kronor, arvode till verkställande

prästerlig ledamot högst 1 500 kronor (förordnas fältprosten, vilken förutsättes skola såsom fältprost åtnjuta ersättning från försvarsstaben, till prästerlig ledamot, synes arvodet kunna sättas lägre än 1 500 kronor), sammanträdeskostnader och omkostnader 4 100 kronor samt expenser och oförutsedda utgifter 2 000 kronor.

För av departementschefen och av utskottet angivna behov skulle sålunda för budgetåret 1942/43 erfordras ett sammanlagt belopp av 269 000 kronor. Detta belopp synes utskottet böra anvisas under två särskilda rikstatsanslag, det ena benämnt *Fritidsundervisning*, vilket anslag för nästa budgetår i enlighet med det ovan anförda skulle bestämmas till 200 000 kronor, och det andra benämnt *Personalvårdsverksamhet*, under vilket anslag för nästa budgetår skulle anvisas (45 000 + 9 000 + 6 000 + 9 000 =) 69 000 kronor.

Utskottet kommer på grund av vad sålunda anförts att under nästföljande punkt hemställa om medelsanvisning till Personalvårdsverksamhet för budgetåret 1942/43.

Under nu förevarande punkt får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Fritidsundervisning* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

49:o) Personalvårdsverksamhet.

Under återopande av vad utskottet under nästföregående punkt anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *Personalvårdsverksamhet* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 69 000 kronor.

Stockholm den 12 juni 1942.

På tredje särskilda utskottets vägnar:

ALGOT TÖRNKVIST.

I detta ärendes slutliga behandling hava deltagit:

från första kammaren: herrar *André*n, *Johan Nilsson* i Malmö, *Berling*, *Gränebo*, *Lindström*, *Axel Ivar Anderson*, *Gustaf Karlsson*, *Boman*, *von Heland*, *Holmström*, *Nils Elowsson* och *Knut Petersson*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist*, *Vougt*, *Magnusson* i Skövde, *Svensson* i Grönvik, *Ward*, *Lindberg* i Umeå, *Bergvall*, *Bergström*, *Andersson* i Malmö, *Lindholm*, *Hansson* i Rubbestad och *Nilsson* i Göingegården.

Reservationer:

vid punkt 9:o) (armén: avlöningar m. m. till fast anställd personal m. fl.) av herrar *Lindström* och *Holmström*, vilka ansett, att utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»Utskottet, som tagit del — — — (= utskottet) — — — böra hänföras till civil personal.

Utskottet tillstyrker departementschefens förslag därom, att de nuvarande musikkårerna av typ III, vilka avses skola förändras till kårer av typ II och alltså ökas med 8 man, under nästa budgetår ökas med 4 beställningshavare, att uppsättningen av den nya musikkåren vid Svea artilleriregemente påbörjas, och att antalet beställningar för musikdirektörer i lönegraden Oa 3 ökas till 8.

Vidkommande härefter motionen II: 364 — — — (= utskottet) — — — hemställa,»

vid punkt 15:o) (armén: anskaffning av intendenturmateriel) av herrar *André*n, *Gränebo*, *von Heland*, *Holmström*, *K. Petersson*, *Svensson* i Grönvik, *Bergvall* och *Hansson* i Rubbestad, vilka ansett, att denna punkt i utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

»I förenämnda proposition nr 266 (punkt 14, sid. 105 och 106) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela beslut om anskaffning av intendenturmateriel för armén intill ett belopp av 15 000 000 kronor,

dels till Anskaffning av intendenturmateriel för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor,

dels ock medgiva, att anslaget må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas inom ramen av angivna belopp av 15 000 000 kronor.

Departementschefens beräkning av medelsbehovet för anskaffning av viss intendenturmateriel hänför sig till den i försvarspropositionen föreslagna arméorganisationen, och medelsbehovet har ansetts böra tillgodoses enligt de för finansieringen av engångskostnader av ifrågavarande art föreslagna grunderna.

Utskottet. Det av departementschefen beräknade medelsbehovet torde icke komma att täcka kostnaderna för erforderlig anskaffning av intendenturmateriel, därest pansartrupperna och artilleriet komma att erhålla en större organisation än den av departementschefen beräknade, vilket av utskottet anses önskvärt. Då detta ökade medelsbehov icke nu kan av utskottet med säkerhet beräknas, förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t efter erforderlig utred-

ning i ärendet kommer att förelägga riksdagen förslag om såväl omfattningen av den ytterligare erforderliga anskaffningen av intendenturmateriel som medelsanvisning å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 med belopp, som av de ökade anskaffningskostnaderna belöper å nämnda budgetår. Utskottet utgår härvid från att Kungl. Maj:t skall vara oförhindrad att meddela erforderliga beslut för att trygga leveransen av den ytterligare intendenturmateriel, som erfordras till följd av utökning av pansartrupperna och artilleriet utöver den av departementschefen vid beräkning av nu förevarande medelsbehov förutsatta arméorganisationen.

Utskottet finner sig sålunda böra nu tillstyrka, vad departementschefen under förevarande punkt föreslagit.

Utskottet hemställer, »

vid *punkt 19:o*) (armén: engångsanskaffning av ammunition) av samma reservanter, som antecknats under punkten 15:o) ovan, vilka reservanter ansett, att denna punkt i utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

»I propositionen nr 266 (punkt 18, sid. 109) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att meddela beslut om anskaffning av ammunition för armén intill ett belopp av 71 500 000 kronor,

dels till Engångsanskaffning av ammunition för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 14 300 000 kronor,

dels ock medgiva, att anslaget må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas inom ramen av angivna belopp av 71 500 000 kronor,

Departementschefens förslag ansluter sig till vad som föreslagits i försvarspropositionen i fråga om det totala anskaffningsbeloppet och under punkten 2 i propositionen nr 266 i fråga om sättet för bestridande av vissa anskaffningskostnader.

Det av departementschefen beräknade medelsbehovet torde icke komma att täcka kostnaderna för erforderlig engångsanskaffning av ammunition, därest pansartrupperna och artilleriet komma att erhålla en större organisation än den av departementschefen beräknade, vilket av utskottet anses önskvärt. Då detta ökade medelsbehov icke nu kan av utskottet med säkerhet beräknas, förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t efter erforderlig utredning i ärendet kommer att förelägga riksdagen förslag om såväl omfattningen av den ytterligare erforderliga engångsanskaffningen av ammunition som medelsanvisning å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 med belopp, som av den ökade anskaffningskostnaden belöper å nämnda budgetår. Utskottet utgår härvid från att Kungl. Maj:t skall vara oförhindrad att meddela erforderliga beslut för att trygga leveransen av den ytterligare ammunition, som erfordras till följd av utökningen av pansartrupperna och

Utskottet.

artilleriet utöver den av departementschefen vid beräkning av nu förevarande medelsbehov förutsatta arméorganisationen.

Utskottet finner sig sålunda böra nu tillstyrka, vad departementschefen under förevarande punkt föreslagit.

Utskottet hemställer,»

vid *punkt 21:o*) (armén: anskaffning av tygmateriel) av samma reservanter, som antecknats under punkten 15:o), vilka reservanter ansett, att utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»Utskottet finner — — — (= utskottet) — — — uppfört anslag.

Det av departementschefen beräknade medelsbehovet torde icke komma att täcka kostnaderna för erforderlig anskaffning av tygmateriel, därest pansartrupperna och artilleriet komma att erhålla en större organisation än den av departementschefen beräknade, vilket av utskottet anses önskvärt. Då detta ökade medelsbehov icke nu kan av utskottet med säkerhet beräknas, förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t efter erforderlig utredning i ärendet kommer att förelägga riksdagen förslag om såväl omfattningen av den ytterligare erforderliga anskaffningen av tygmateriel som medelsanvisning å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 med belopp, som av den ökade anskaffningskostnaden belöper å nämnda budgetår. Utskottet utgår härvid från att Kungl. Maj:t skall vara oförhindrad att meddela erforderliga beslut för att trygga leveransen av den ytterligare tygmateriel, som erfordras till följd av utökningen av pansartrupperna och artilleriet utöver den av departementschefen vid beräkning av nu förevarande medelsbehov förutsatta arméorganisationen.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet, som i övrigt icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen under förevarande punkt föreslagit, hemställa,»

vid *punkt 28:o*) (fartygsbyggnader för flottan; ersättningsbyggnad av jagare) av herrar *Gränebo, von Heland, K. Petersson, Svensson* i Grönvik, *Bergvall* och *Hansson* i Rubbestad, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»Kungl. Maj:ts förslag om anvisande för nästa budgetår av 17 100 000 kronor till ersättningsbyggnad av jagare har icke givit utskottet anledning till erinran.

Vidkommande departementschefens förslag att riksdagen för nästa budgetår skulle för fartygsbyggnader för flottan anvisa ett anslag av 32 800 000 kronor och därjämte bemyndiga Kungl. Maj:t att dels inom ramen för det i försvarspropositionen för femårsperioden 1942/43—1946/47 beräknade medelsbehovet av 180 000 000 kronor meddela beslut om genomförande av den i nämnda proposition förordade planen för nybyggnad av örlogsfartyg dels ock bestämma om överskridande av det anslag, som anvisas för nästa

budgetår, inom ramen av angivna belopp av 180 000 000 kronor, vill utskottet framhålla, att utskottet förutsätter, att det beslutade byggandet av kryssarna skall tills vidare uppskjutas. På grund härav beräknar utskottet det för återstoden av nybyggnadsplanens genomförande erforderliga medelsbehovet till 97 000 000 kronor, därvid utskottet beräknar att därutöver 23 000 000 kronor av de för kryssarna redan anvisade medlen skola kunna tagas i anspråk för andra fartygsbyggnader, vilka ingå i den av utskottet förordade nybyggnadsplanen, som av utskottet beräknas medföra ett sammanlagt medelsbehov av 120 000 000 kronor. Till följd härav beräknar utskottet ett genomsnittligt nytt anslagsbehov av 19 400 000 kronor för år under femårsperioden.

Vad i propositionen anförts angående dispositionen av fonden för krigsfartygs byggande föranleder icke till någon erinran från utskottets sida, och utskottet finner sålunda möjligt att minska anslaget för nästa budgetår med 50 000 kronor.

Det belopp som av utskottet förutsättes skola tagas i anspråk av de för kryssarna anvisade medlen torde emellertid böra disponeras under hela femårsperioden för att möjliggöra en lika stor medelsanvisning under vart och ett av åren under femårsperioden.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att riksdagen må,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att inom ramen av förenämnda belopp av 120 000 000 kronor meddela beslut om genomförande av den av utskottet förordade planen för nybyggnad av örlogsfartyg under femårsperioden 1942/43—1946/47;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att av för byggandet av kryssare anvisade medel taga i anspråk ett belopp av 23 000 000 kronor till andra fartygsbyggnader, vilka ingå i förenämnda plan;

c) till *Fartygsbyggnader för flottan* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 19 350 000 kronor;

d) medgiva att anslaget må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas inom ramen av ett belopp av 97 000 000 kronor;

e) till *Ersättningsbyggnad av jagare* för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 17 100 000 kronor.»

vid punkt 31:o) (flygvapnet: avlöningar till aktiv personal m. fl.)

1) av herrar *Berling* och *Lindberg* i Umeå, vilka ansett, att till tredje stycket av utskottets yttrande bort fogas en så lydande sats:

»Den av departementschefen för Svea flygflottilj avsedda musikkåren bör
Bihang till riksdagens protokoll 1942. 11 saml. 3 avd. Nr 4.

i stället uppsättas vid Flygbaskåren i Luleå och avses för musiktjänst såväl vid denna kår som också vid den i Luleå förlagda luftvärnsskåren.»

2) av herrar *Gränebo*, *Svensson* i Grönvik, *Bergvall* och *Hansson* i Rubbestad, som ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»I den av — — — (= utskottet) — — — minskas med 6.

Vad angår flygvapnets musikorganisation finner utskottet sig icke kunna tillstyrka, att musikkårer uppsättas vid Svea och Västmanlands flygflottiljer. Musikpersonal bör sålunda för nästa budgetår beräknas för allenast två musikkårer vid flygvapnet med en sammanlagd personal av 2 musikdirektörer i lönegraden Oa 3 eller Oa 2, 4 musikfanjunkare, 6 musiksergeanter, 6 musikfurirer, 2 musikkorpraler och 10 musikvicekorpraler och meniga.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän kan i anslutning till minskningen av musikpersonalen nedsättas med 50 000 kronor i förhållande till det av departementschefen beräknade beloppet.

Den i anslagsposten avlöningar till övrig icke ordinarie personal ingående delposten för avlöningar till musikelever bör i anslutning till att antalet musikelever bör bestämmas till 10 i stället för till 17 uppföras med 3 600 kronor, vilket i förhållande till departementschefens förslag innebär en minskning med 2 500 kronor såväl i fråga om denna delpost som också i fråga om anslagspostens slutsumma. Anslagsposten till rörligt tillägg kan i samband härmed minskas från av departementschefen beräknade 1 512 867 kronor till 1 505 367 kronor, varav följer att avlöningsstatens slutsumma kommer att understiga den av Kungl. Maj:t beräknade med 60 000 kronor.

Vad därefter angår — — — (= utskottet) — — — hemställa,

att riksdagen må

- a) för budgetåret 1942/43 — — — (= utskottet);
- b) bemyndiga Kungl. Maj:t — — — (= utskottet);
- c) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 337, i vad motionen avser förevarande anslag, godkänna följande avlöningsstat för flygvapnets anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. att tillämpas under budgetåret 1942/43:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän,
förlagsvis kronor 7 850 000
2. Arvoden till pensionerad personal i
arvodesbefattning, förlagsvis » 525 000

3. Avlöningar till fänrikar, <i>förslagsvis</i>	kronor	215 000	
4. Löner till viss kontraktsanställd civil personal, <i>förslagsvis</i>	»	1 350 000	
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> :			
a) extra ordinarie och extra tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	1 320 000	
b) viss icke-ordinarie läkarpersonal, <i>förslagsvis</i>	»	8 000	
c) betjäningsspersonal, <i>förslagsvis</i>	»	3 000	
d) musikelever ..	»	3 600	
e) tillfälligt anställande av tjänstemän m. m., <i>förslagsvis</i>	»	14 000	1 348 600
6. Arvoden och övriga ersättningar utöver lön till ordinarie tjänstemän..	»	71 755	
7. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	199 278	
8. Flygtillägg m. m., <i>förslagsvis</i>	»	3 270 000	
9. Avgången manskaps anställning å civilanställningsstat, <i>förslagsvis</i>	»	5 000	
10. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	1 505 367	
Summa		kronor	16 340 000

Särskilda uppbördsmedel:

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	kronor	400 000
Nettoutgift		kronor 15 940 000;

d) för flygvapnet till *Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 15 940 000 kronor.»

3) av herrar *Lindström* och *Holmström*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag till musikorganisation vid flygvapnet under

budgetåret 1942/43, varav följer, att orden »och angående musikorganisationen vid flygvapnet» i första stycket samt tredje, fjärde och femte styckena i utskottets yttrande bort utgå, och att utskottet alltså bort hemställa om bifall till Kungl. Maj:ts förslag till avlöningsstat.

vid *punkt 37:o*) (anskaffning av flygmateriel) av herrar *Andrén, Gränebo, von Heland, Holmström, K. Petersson, Svensson* i Grönvik, *Bergvall* och *Hansson* i Rubbestad, vilka ansett, att utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»Utskottet tillstyrker — — — (= utskottet) — — — för ändamålet.

Det av departementschefen beräknade medelsbehovet kommer emellertid icke att täcka kostnaderna för erforderlig anskaffning av flygmateriel för jämväl en sjunde jaktflottilj. Då detta ökade medelsbehov icke nu kan av utskottet med säkerhet beräknas, förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t efter erforderlig utredning i ärendet kommer att förelägga riksdagen förslag om såväl omfattningen av den ytterligare erforderliga anskaffningen av flygmateriel som medelsanvisning å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 med belopp, som av den ökade anskaffningskostnaden belöper å nämnda budgetår. Utskottet utgår härvid liksom departementschefen från att Kungl. Maj:t skall vara oförhindrad att meddela erforderliga beslut för att trygga leveransen av den ytterligare flygmateriel, som erfordras till följd av att jämväl den sjunde jaktflottiljen skall uppsättas inom femårsperioden.

Utskottet får i detta sammanhang — — — (= utskottet) — — — flygmaterieltillverkningen.

Utskottet hemställer,»

vid *punkt nr 39:o*) (flygvapnet: vapen och ammunition) av samma reserveranter som de under punkten 37:o) ovan antecknade, vilka reserveranter ansett, att utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»Det av departementschefen beräknade medelsbehovet torde icke komma att täcka kostnaderna för erforderlig anskaffning av vapen och ammunition för flygvapnet för jämväl en sjunde jaktflottilj. Då detta ökade medelsbehov icke nu kan av utskottet med säkerhet beräknas, förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t efter erforderlig utredning i ärendet kommer att förelägga riksdagen förslag om såväl omfattningen av den ytterligare erforderliga anskaffningen av vapen och ammunition som medelsanvisning å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 med belopp, som av den ökade anskaffningskostnaden belöper å nämnda budgetår. Utskottet utgår härvid från att Kungl. Maj:t skall vara oförhindrad att meddela erforderliga beslut för att trygga den ökade leverans härav, som blir erforderlig till följd av att jämväl sjunde jaktflottiljen skall uppsättas inom femårsperioden.

Utskottet finner sig sålunda böra nu tillstyrka, vad departementschefen under förevarande punkt föreslagit.

Utskottet hemställer,»

vid *punkt 40:o*) (flygvapnet: engångsanskaffning av mobiliseringsammunition) av samma reservanter som de under punkten 37:o) ovan antecknade, vilka reservanter ansett, att utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»Det av departementschefen beräknade medelsbehovet torde icke komma att täcka kostnaderna för engångsanskaffning av mobiliseringsammunition för jämväl en sjunde jaktflottilj. Då detta ökade medelsbehov icke nu kan av utskottet med säkerhet beräknas, förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t efter erforderlig utredning i ärendet kommer att förelägga riksdagen förslag om såväl omfattningen av den ytterligare erforderliga anskaffningen av mobiliseringsammunition som medelsanvisning å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 med belopp, som av den ökade anskaffningskostnaden belöper å nämnda budgetår. Utskottet utgår härvid från att Kungl. Maj:t skall vara oförhindrad att meddela erforderliga beslut för att trygga den ökade leveransen av mobiliseringsammunition, som blir erforderlig till följd av att jämväl sjunde jaktflottiljen skall uppsättas inom femårsperioden.

Utskottet finner sig sålunda böra nu tillstyrka, vad departementschefen under förevarande punkt föreslagit.

Utskottet hemställer,»
